

ความหลากหลายทางชีวภาพใน

๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

ความหลากหลายทางชีวภาพใน

๒ ก ๑ ๕ ๖ ๗ ๘

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

คำนำ

ในปี พ.ศ. 2537 สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ได้สนับสนุนสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ให้ดำเนินการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของเกาะเตन्दำ บาลดลิ่งงาม อำเภอกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อวางแผนฟื้นฟูระบบนิเวศนอกพื้นที่คุ้มครอง เกาะเตन्दำได้ชื่อว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งหนึ่งของเกาะสมุยที่มีแหล่งดึงดูดใจเนื่องจากมีทรัพยากรธรรมชาติที่ยังคงความบริสุทธิ์ และสมบูรณ์มาก มีหาดหิน หาดทราย หาดเลน มีแนวปะการัง มีป่าชายเลน ป่าพรุ ป่าบก สวนมะพร้าว การท่องเที่ยวบนเกาะเตन्दำได้รับการดูแลจากผู้ใหญ่หัวใจใหญ่ ให้อยู่ในภาวะที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมธรรมชาติมาตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. 2525 หรือก่อนหน้านั้น ซึ่งตลอดมา ผู้ใหญ่หัวใจใหญ่ และชุมชนบนเกาะเตन्दำได้พยายามให้มีการคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติของเกาะเตन्दำอย่างเป็นทางการ ก่อนที่ผลกระทบจากการท่องเที่ยวจะแผ่ขยายจากเกาะสมุยเข้ามาเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติของเกาะเตन्दำ

ปัจจุบันเกาะเตन्दำเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ได้รับการสนับสนุนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เกาะเตन्दำได้รับการคัดเลือกให้อยู่ในทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติเนื่องจากมีพื้นที่ชุ่มน้ำที่สมบูรณ์ในเชิงความหลากหลายทางชีวภาพ

จากผลการศึกษาสำรวจในระหว่างปี พ.ศ. 2537-2540 ที่สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ได้นำเสนอต่อ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม สำนักงานฯ เห็นว่าสาระส่วนที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพและพื้นที่ชุ่มน้ำมีความเหมาะสมที่จะได้รับการเผยแพร่ต่อสาธารณชน เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพ และพื้นที่ชุ่มน้ำต่อไป และเพื่อส่งเสริมความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนเสริมสร้างความนิยมในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของประเทศไทย

ขอขอบคุณคณะผู้ทำการศึกษาจากสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ที่ได้ดำเนินการศึกษาสำรวจเกาะเตन्दำอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ขอขอบคุณนายอนุชา เล็กสกุลติก หวัหน้าคณะผู้ทำการศึกษา ผู้ซึ่งได้จัดเตรียมเอกสารฉบับนี้ในเบื้องต้น และขอขอบคุณนายทวี พูนผล อดีตผู้ใหญ่บ้านเกาะเตन्दำ ซึ่งล่วงลับไปแล้ว ที่เป็นผู้จุดประกายให้เกิดโครงการนี้ ขอขอบคุณชมรมอนุรักษ์บ้านเกาะเตन्दำ พร้อมทั้งประชาชนชาวบ้านเกาะเตन्दำที่ได้ให้ความร่วมมือในการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดี

(ดร.ศักดิ์สิทธิ์ ตริเดช)

เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	2
ความเป็นมาของโครงการ	7
ความสำคัญของเกาะแตน	8
การใช้ที่ดินและโครงสร้างพื้นฐาน	8
ความหลากหลายทางชีวภาพบนบก	17
พืชพรรณ	17
นก	22
สัตว์ป่าอื่นๆ	26
ความหลากหลายทางชีวภาพชายฝั่ง	33
ปะการัง	34
ประชากรปลา	44
สิ่งมีชีวิตอื่น	47
แหล่งนิเวศที่สำคัญ	51
แนวปะการัง	51
แหล่งหญ้าทะเล	62
สภาพเศรษฐกิจ สังคม ชุมชน	65
สภาพเศรษฐกิจ-สังคม	65
สภาพการท่องเที่ยวเกาะแตน	67
ข้อเสนอแนะสำหรับแผนการจัดการพื้นที่เกาะแตน	71
เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม	72
แผนแม่บทการใช้ที่ดินเกาะแตน	73
แผนการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้และสัตว์ป่า	75
แผนการจัดการปะการัง	78
การจัดการการท่องเที่ยว	79
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	80
เครื่องมือและอุปกรณ์ศึกษารวมชาติ	88
สถานีวิจัย	88
การดำเนินงานที่ทำไปแล้ว	91

หน้า

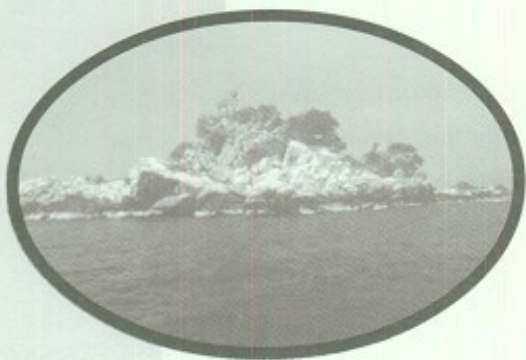
ภาคผนวก

ก	ชนิดพันธุ์พืชที่พบบริเวณเกาะแตน อำเภอกោះสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี	99
ข	ชนิดพืชอาหารนกบางชนิด กระจายตามป่าประเภทต่างๆ บนเกาะแตน อำเภอกោះสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี	121
ค	ชนิดนกที่พบบนเกาะแตน อำเภอกោះสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี	123
ง	ประเภทอาหารและถิ่นที่อยู่อาศัยของนกบริเวณเกาะแตน อำเภอกោះสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี	129
จ	ชนิดสัตว์เลื้อยคลานที่พบบนเกาะแตน อำเภอกោះสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี	137
ฉ	ชนิดสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกที่พบบนเกาะแตน อำเภอกោះสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี	139
ช	ชนิดสัตว์เลื้อยคลานที่พบบริเวณเกาะแตน อำเภอกោះสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี	140
ซ	ชนิดหอยบกที่พบบนเกาะแตน อำเภอกោះสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี	142
ณ	ชนิดผีเสื้อกลางวันที่พบบนเกาะแตน อำเภอกោះสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี	143
ญ	ชนิดปะการังที่พบในเกาะแตน อำเภอกោះสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี	147

● **ความเป็นมาของโครงการ**

- ☀ **ความสำคัญของเกาะทด**
- ☀ **การใช้ที่ดินและโครงสร้างพื้นฐาน**

ความเป็นมาของโครงการ

ตามที่ประเทศไทยได้ร่วมลงนามรับรองอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (Convention on Biological diversity) ในการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (United Nation Conference on Environment and Development - UNCED) ณ กรุงริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2535 และประเทศไทยกำลังอยู่ในระหว่างการเตรียมการ เพื่อให้ให้สัตยาบันในอนุสัญญานั้น ในมาตรา 8 ของ

อนุสัญญาฯ ระบุให้ประเทศภาคีดำเนินการจัดการบริเวณที่อยู่ในถิ่นที่อาศัยธรรมชาติ

ในขณะที่ระบบนิเวศธรรมชาติของประเทศไทย กำลังเสื่อมโทรมและมีแนวโน้มจะถูกทำลายมากขึ้น แม้ว่าประเทศไทยได้ดำเนินงานที่สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ ดังกล่าวในหลายกรณีแล้วก็ตาม สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ในฐานะหน่วยงานกำกับดูแลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จึงได้มีการฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติที่ถูกทำลาย โดยเลือกพื้นที่เกาะแตนเป็นโครงการต้นแบบที่สามารถไปประยุกต์ใช้สำหรับการฟื้นฟูระบบนิเวศในแหล่งอื่นๆ ต่อไป โดยในปีงบประมาณ 2537 สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการว่าจ้างสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ดำเนินการศึกษาเพื่อวางแผนฟื้นฟูระบบนิเวศที่ถูกทำลายและอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ และดำเนินการบริเวณเกาะแตน อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี จากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้เกาะแตนเป็นพื้นที่นำร่องที่มีการดำเนินงานเพื่อการฟื้นฟูระบบนิเวศในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติได้

วัตถุประสงค์ของโครงการ

- ❁ เพื่อศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบนิเวศในพื้นที่เกาะแตน
- ❁ เพื่อดำเนินการวางแผนฟื้นฟูพื้นที่ที่ถูกทำลาย และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ
- ❁ เพื่อสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
- ❁ เพื่อปรับปรุงระบบนิเวศให้เหมาะสมที่จะเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า และดึงดูดสัตว์ป่าอื่นๆ เข้ามาหาอาหารและที่พักพิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนก

ความสำคัญของเกาะแตน

เกาะแตน หรือเกาะกระเด็น เป็นเกาะขนาดเล็กเกาะหนึ่งในหมู่เกาะทางทิศตะวันตกของอ่าวไทย ซึ่งประกอบด้วยเกาะสมุย เกาะพะงัน เกาะเต่า และหมู่เกาะอ่างทอง เกาะแตนอยู่เขตตำบลตลิ่งงาม อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของเกาะสมุย มีระยะห่าง 2 กิโลเมตร บริเวณประมาณเส้นละติจูดที่ $9^{\circ} 22'$ เหนือ และเส้นลองจิจูดที่ $99^{\circ} 54'$ ตะวันออก (ภาพที่ 1) เกาะแตนมีรูปร่างเป็นรูปสามเหลี่ยมยอดแหลมหรือคล้ายเจดีย์ ขนาดเกาะมีความกว้าง 3 กิโลเมตร และยาว 4.5 กิโลเมตร คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 7.5 ตารางกิโลเมตร เกาะแตนมีภูมิประเทศเป็นภูเขา 3 ลูก คือเขาเคี่ยม ทางตอนใต้มียอดสูงสุด 218 เมตร จากระดับน้ำทะเล มีสภาพป่าค่อนข้างสมบูรณ์ เขากลาง เป็นเขาลูกเดียวโดดๆ อยู่กึ่งกลางเกาะ และเขาตีน เป็นเขาตอนเหนือวางตัวเป็นแนวยาว

ฝั่งตะวันออกของเกาะเป็นชายหาดยาวขนานกับแนวปะการังชายฝั่ง (เรียกว่า อ่าวออก) ส่วนฝั่งตะวันตกเป็นอ่าวปิด มีป่าชายเลนผืนเล็ก และหาดหิน (เรียกว่า อ่าวตก) และมีแนวปะการังชายฝั่งที่ค่อนข้างสมบูรณ์ รอบเกาะมีแนวชายฝั่งยาว 14.5 กิโลเมตร มีลักษณะเป็นหาดทราย 1.5 กิโลเมตร หาดหิน 4 กิโลเมตร หาดเลน 1.5 กิโลเมตร และหน้าผา 7.5 กิโลเมตร นอกแนวชายฝั่งด้านทิศตะวันออกและทิศใต้ มีแนวปะการังที่สวยงามและอุดมสมบูรณ์

การใช้ที่ดินและโครงสร้างพื้นฐาน

การใช้ที่ดิน

การใช้ที่ดินโดยทั่วไปของเกาะแตน พื้นที่ส่วนใหญ่มีสภาพธรรมชาติป่าดิบแล้ง และพื้นที่ป่าพื้นที่จากการใช้พื้นที่เพื่อการเกษตรในอดีต สำหรับการใช้ที่ดินเขตชุมชน ที่อยู่อาศัยและกิจกรรมอื่นๆ ส่วนใหญ่จะกระจายตัวอยู่บนชายฝั่งด้านตะวันออก (ภาพที่ 2) รายละเอียดการจำแนกประเภทการใช้ที่ดิน มีดังนี้ (ตารางที่ 1)

L7017 4927 I

ภาพที่ 1 แสดงที่ตั้งและลักษณะทั่วไปของเกาะแตน

ตารางที่ 1 การใช้ที่ดินของเกาะเตень

ประเภทของการใช้ที่ดิน	ไร่	ร้อยละ
ป่าดิบแล้ง	1948.33	41.56
ป่าชายเลน	139.70	2.98
ป่าละเมาะ	154.70	3.30
สวนยางพารา	20.16	0.43
สวนมะพร้าว (เสื่อมโทรม)	1947.8886	41.55
สวนมะพร้าว, ทุเรียน	296.28	6.32
สวนผสม	121.42	2.59
บึงกะโล	18.28	0.39
โรงเรียน	4.69	0.11
สำนักสงฆ์	9.38	0.20
แหล่งน้ำ	26.72	0.57
รวม	4,688	100

ที่มา : ภาพถ่ายทางอากาศ

❁ ป่าดิบแล้ง

มีพื้นที่มากที่สุดกระจายตัวอยู่บริเวณเขาเคี่ยม เขากลาง และเขาตีนบางส่วน โดยบริเวณเขาเคี่ยม มีสภาพป่าดิบแล้งที่เป็นสภาพธรรมชาติแบบดั้งเดิม ซึ่งมีบทบาทเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร และแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ที่สำคัญของเกาะ โดยเฉพาะค้างคาวแม่ไก่ สภาพป่าดิบแล้งทั้งหมด มีพื้นที่รวมกันประมาณ 1948.33 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 41.56 ของพื้นที่ทั้งหมด

❁ ป่าชายเลน

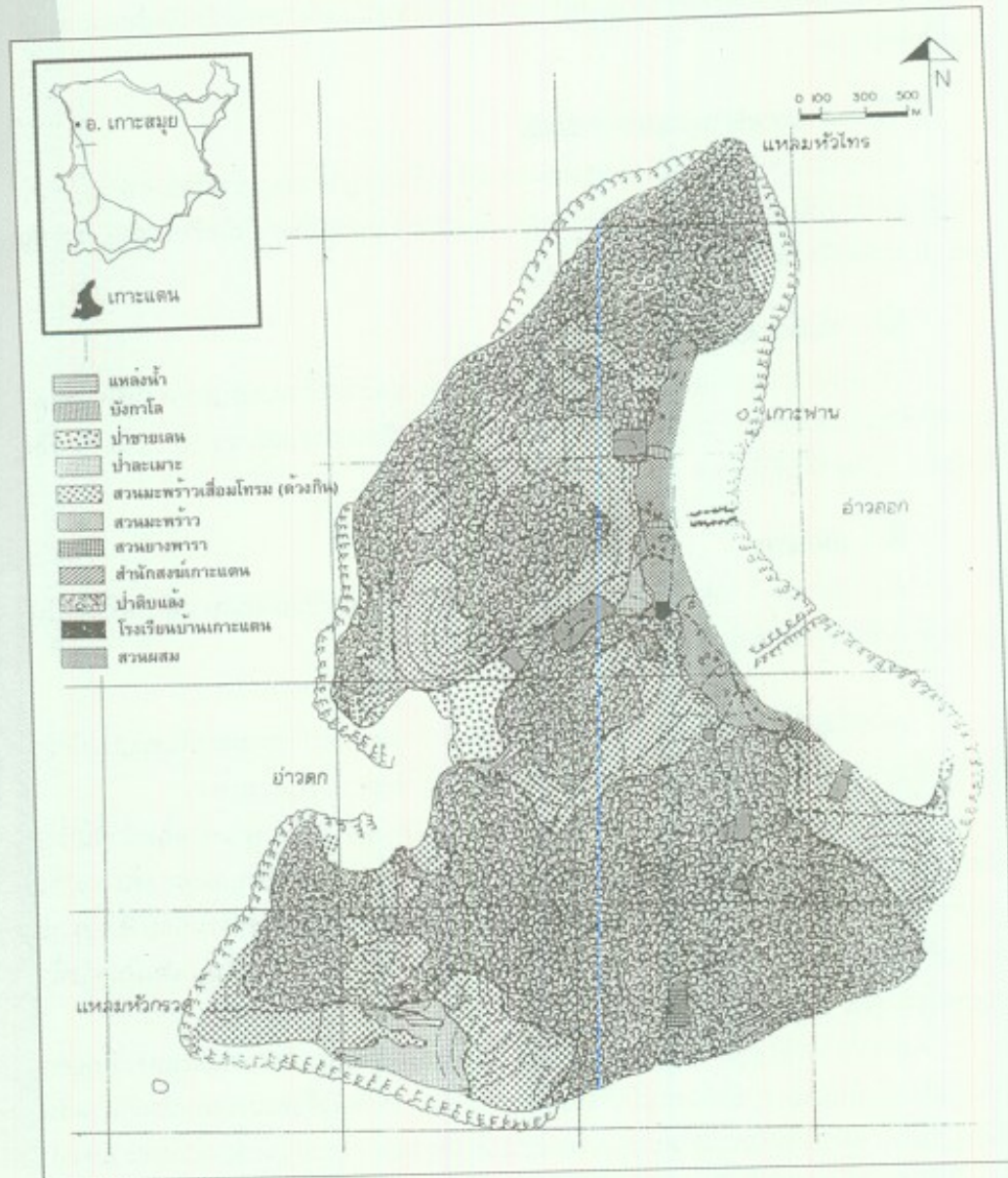
สภาพโดยทั่วไปมีสภาพป่าโกงกาง พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่บริเวณอ่าวตงส่วนบริเวณตอนเหนือ อ่าวออกมีอยู่เพียงเล็กน้อย มีเนื้อที่รวมกันประมาณ 139.70 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.98 ของพื้นที่ทั้งหมด

❁ ป่าละเมาะ

มีพื้นที่ไม่มากนักกระจายกันอยู่บริเวณอ่าวออกและบริเวณหน้าหลัก มีเนื้อที่รวมกันประมาณ 154.70 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.30 ของพื้นที่ทั้งหมด

❁ สวนยางพารา

มีอยู่เพียงสวนเดียวบริเวณเขาเคี่ยม มีเนื้อที่ประมาณ 20.16 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.43 ของพื้นที่ทั้งหมด

ภาพที่ 2 แสดงการใช้ที่ดินเกาะแตนปี 2540

❁ สวนมะพร้าวเสื่อมโทรม

ส่วนใหญ่จะกระจายกันอยู่บริเวณพื้นที่ไหล่เขา มีสภาพของป่ารุ่นใหม่มขึ้นมาแทนสวนมะพร้าวที่ถูกดัดแปลงจนตายเกือบทั้งหมด มีเนื้อที่ประมาณ 1947.86 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 41.55 ของพื้นที่ทั้งหมด

❁ สวนมะพร้าวและชุมชนอำวออก

เป็นสวนมะพร้าวที่อยู่บริเวณชุมชน บางส่วนเริ่มจะถูกดัดแปลงปลูกคามโดยเฉพาะบริเวณบ้านที่ถูกทิ้งร้าง พื้นที่ส่วนนี้กระจายตัวตามแนวสันทรายด้านอำวออก มีเนื้อที่รวมกันประมาณ 296.28 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.32 ของพื้นที่ทั้งหมด

❁ พื้นที่แหล่งน้ำ

บริเวณเกาะแตนมีแหล่งน้ำธรรมชาติที่เป็นพรุ และลำน้ำแนวสันทรายที่เป็นสภาพธรรมชาติระบบนิเวศของเกาะขนาดเล็กที่ควรอนุรักษ์ มีเนื้อที่รวมกันประมาณ 26.73 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.57 ของพื้นที่ทั้งหมด

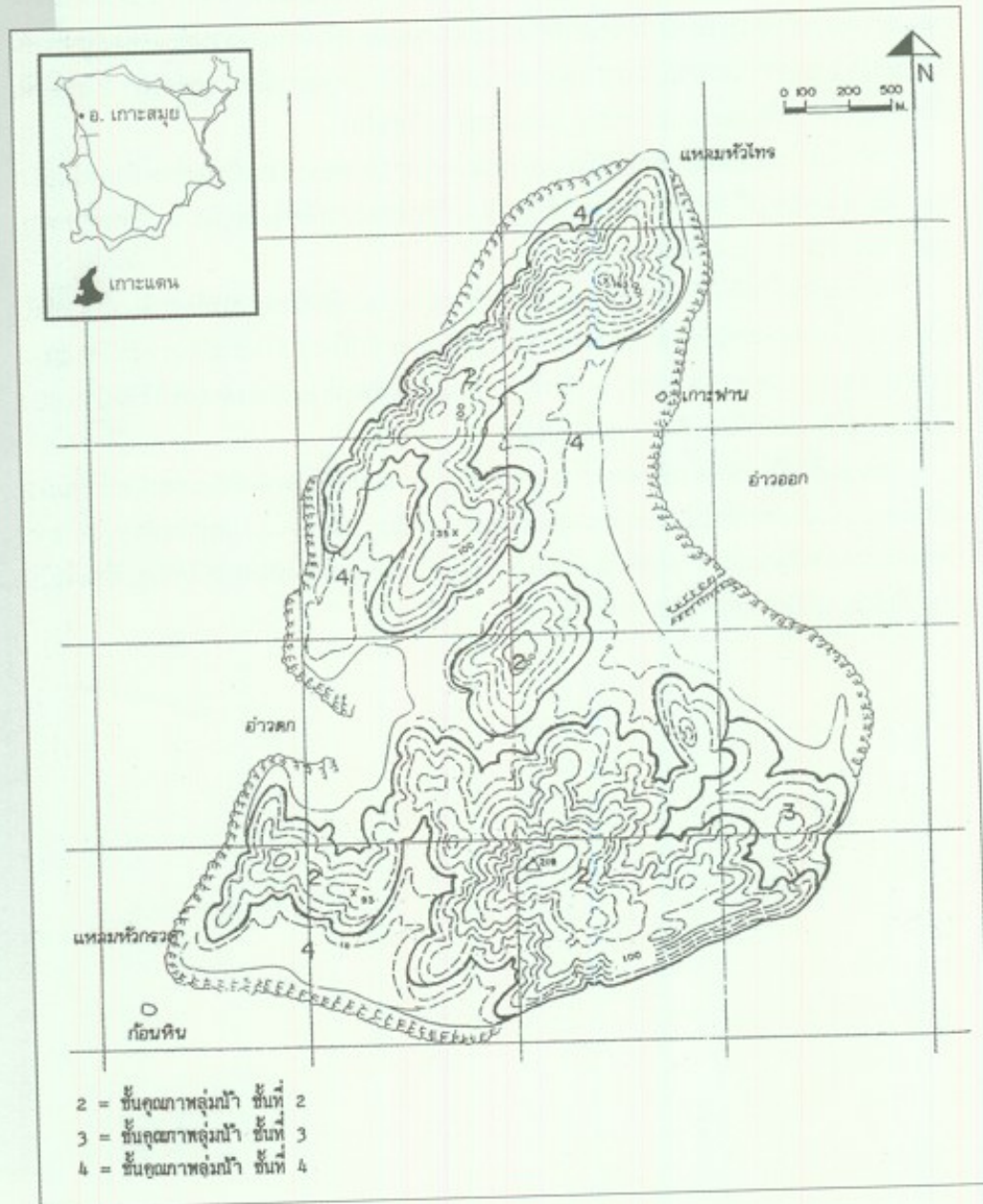
❁ พื้นที่อู่หา

ได้แก่ บังกะโล 4 แห่ง โรงเรียน 1 แห่ง และสำนักสงฆ์ ซึ่งเป็นบริการทางสังคมที่มีอยู่ในชุมชน มีพื้นที่รวมกันประมาณร้อยละ 0.88 ของพื้นที่ทั้งหมด

การใช้ที่ดินโดยทั่วไปของเกาะแตนยังคงมีสภาพที่สอดคล้องกับธรรมชาติและแบบนิเวศดั้งเดิม ซึ่งควรจะมีการอนุรักษ์และฟื้นฟูเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างอื่นในระยะยาว

ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำของเกาะแตน แบ่งเป็น 3 ชั้น (ภาพที่ 3) คือ คุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 2 คุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 3 และคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 4 สรุปได้ว่าพื้นที่เกาะแตนมีความเหมาะสมต่อการเกษตรกรรม มีพื้นที่ครึ่งหนึ่งควรเก็บรักษาไว้เป็นพื้นที่อนุรักษ์ และให้มีกิจกรรมน้อย ซึ่งเหมาะต่อการรักษาเป็นสวนนกธรรมชาติ ส่วนพื้นที่ที่สามารถทำการเกษตรกรรมได้นั้น ยังเป็นการทำเกษตรกรรมในลักษณะของไม้ยืนต้นได้เป็นหลัก

สภาพทั่วไปของชายฝั่งทะเลรอบเกาะแตน ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นหาดและแหลมยื่นออกไปนอกฝั่งและมีแนวปะการังล้อมรอบเกือบตลอด ยกเว้นทางตอนใต้ของเกาะมีหน้าผาลาดชันเพียงบางส่วน สภาพพื้นผิวทะเลโดยรอบเกาะแตนมีร่องความลึกอยู่ระหว่าง 10-20 เมตร มีความลาดชันไม่สูงนักโดยเฉพาะบริเวณฝั่งตะวันตก ตะวันออก และหัวเกาะ ส่วนบริเวณน้ำลึก - ลึกมากอยู่ในระยะห่างออกไปพอสมควรทางด้านทิศด้านเหนือและใต้ของเกาะ ลักษณะการขึ้นลงของน้ำทะเลบริเวณเกาะแตน เป็นแบบน้ำเตี้ย (diurnal tide) คือน้ำขึ้นและน้ำลงวันละ 1 ครั้ง

ภาพที่ 3 แสดงชั้นคุณภาพลุ่มน้ำของเกาะแตน

เกาะแตนสามารถติดต่อกับพื้นที่ภายนอกได้โดยทางเรือเพียงทางเดียว ปกติมีเรือหางยาวเป็นพาหนะหลักที่ติดต่อระหว่างเกาะแตนกับบ้านท้องกรูดและบ้านท้องโดนด อ่าวออกเป็นบริเวณที่ตั้งชุมชนที่เรือเกือบทุกลำเข้าและออกจากเกาะแตนได้ในช่วงน้ำทะเลขึ้นสูง แต่ไม่สามารถเข้าได้ถึงชายหาดในช่วงน้ำทะเลลดต่ำ เรือบางส่วนต้องจอดอยู่บริเวณคั่นนาห่างจากชายฝั่งประมาณ 200 เมตร ยกเว้นบริเวณกึ่งกลางอ่าวมีการขุดร่องน้ำ 2 ร่องเพื่อให้เรือเข้าถึงได้ (บริเวณคออรอลบังกะโล และเกาะแตนวีลอร์ท)

ภายในเกาะแตนไม่มีถนน ไม่มียานพาหนะใดๆ การติดต่อระหว่างบ้าน-บ้าน ฝั่งตะวันออก ฝั่งตะวันตก และการไปสวนมะพร้าว ใช้การเดินทางเท้าเพียงทางเดียว โดยมีทางเท้าหลายสาย รวมความยาวประมาณ 4 กิโลเมตร

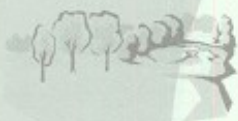
เกาะแตนมีไฟฟ้าใช้จาก 2 แหล่ง คือ ไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์ ของกรมโยธาธิการ ติดตั้งปี 2538 จำนวน 6 จุด จ่ายไฟฟ้าสำหรับครัวเรือนได้เกือบทุกครัวเรือน (30 ครัวเรือน) ครัวเรือนละ 2 ดวง ไฟฟลูออเรสเซนต์ ขนาด 18 W. และไฟฟ้าเอกชน เป็นไฟฟ้าที่ปั่นใช้เองสำหรับใช้ในบ้าน แบ่งให้เพื่อนบ้านใช้ และใช้ในธุรกิจบังกะโล เป็นต้น

น้ำบ่อตื้นเป็นแหล่งน้ำดิบของเกาะแตนที่ใช้อุปโภคและบริโภค ลักษณะของบ่อน้ำตื้นมี 2 แบบ คือ บ่อน้ำตื้นโดยทั่วไป และบ่อน้ำผุด ซึ่งมีความจืดและบริสุทธิ์ น้ำผุดบางแห่งอยู่ใกล้ชายฝั่งทะเล แต่ยังมีปริมาณและความจืดตลอดปี โดยบางครัวเรือนรวมทั้งบังกะโลมีการสูบน้ำขึ้นเก็บในถังสูงเพื่อให้สามารถจ่ายน้ำได้อย่างทั่วถึง

● ความหลากหลายทางชีวภาพบนบก

- ☀ พืชพรรณ
- ☀ มก
- ☀ สัตว์ป่าอื่น ๆ

ความหลากหลายทางชีวภาพบนบก

พืชพรรณ

สภาพทั่วไปของสังคมพืช

ลักษณะของพืชพรรณบริเวณเกาะเตन्दามีความแตกต่างกันตามสภาพพื้นที่ ได้แก่ป่าดิบแล้ง ป่าดิบแล้งแคระ ป่าชายหาด และป่าชายหาด ส่วนมะพร้าว โดยมีรายละเอียดของแต่ละพื้นที่ดังนี้

ป่าดิบแล้ง

ตามบริเวณเนินเขาทางตอนใต้ของเกาะเป็นป่าดิบแล้งที่กำลังจะกลายสภาพเป็นป่าดิบชื้น โดยเฉพาะตามบริเวณหุบเขา มีไม้ขนาดใหญ่ขึ้นอยู่ค่อนข้างหนาแน่น มีเรือนยอดปกคลุมของป่าประมาณร้อยละ 80-90 ลักษณะเรือนยอดป่าแบ่งออกได้ 4 ชั้น คือ เรือนยอดชั้นบน มีความสูงตั้งแต่ 30 เมตรขึ้นไป ไม้ที่พบมีขนาดใหญ่ลำต้นตรง ขึ้นอยู่ห่างๆ กัน ชนิดที่พบคือ หลุมพอ (*Intsia palembanica* Miq.) สยาแดง (*Shorea leprosula* Miq.) สะตอ (*Parkia speciosa* Hassk.) และ สัตบรรณ (*Alstonia scholaris* R. Br.) เรือนยอดชั้นถัดมาเรียกว่าเรือนยอดชั้นรอง มีความสูงของเรือนยอดในช่วง 20-30 เมตร เรือนยอดชั้นนี้มีไม้ขนาดเล็กไม่ใหญ่มากนัก และมีความหนาแน่นของเรือนยอดสูงกว่าเรือนยอดชั้นบน ชนิดไม้ที่พบ เช่น หว้า (*Syzygium cumini* Druce) ดำ (*Diospyros brandisiana* Kurz) กาเหาะ (*Millettia atropurpurea* Benth.) เป็นต้น เรือนยอดชั้นกลางมีระดับความสูง 10-20 เมตร เป็นเรือนยอดของไม้ขนาดเล็ก และมีเรือนยอดหนาแน่นที่สุด ชนิดไม้ที่พบ เช่น หัสสุณ (*Micromelum minutum* Wight & Arn.) ไกรทอง (*Erythroxylum cuneatum* Kurz) ชีผิ้ง (*Gordonia dalglishiana* Craib) กระเบาเกล็ด (*Hydnocarpus ilicifolius* King) เต่าร้าง (*Caryota urens* Linn.) หัน (*Knema globularia* Warb.) เป็นต้น เรือนยอดชั้นถัดลงไปมีระดับความสูงไม่เกิน 10 เมตร เรียกว่าเรือนยอดชั้นล่าง เป็นเรือนยอดของลูกไม้ของเรือนยอดชั้นที่สูง

กว่า นอกจากนี้ยังพบไม้เด่นที่บ่งชี้ว่าเป็นป่าดิบแล้ง ขึ้นอยู่อย่างหนาแน่น คือ ช่อย
หนาม (*Streblus ilicifolius* Corner) ไม้จำพวกหวาย (*Calamus* sp.) เป็นไม้พื้น
ล่างขึ้นอยู่กระจายทั่วไป ส่วนชนิดไม้อื่นๆ ที่พบ เช่น เข็ม (*Ixora* sp.) มะเมี๊ยะ (*Antidesma* sp.)
บุหงา (*Dasymaschalon blumei* Finet.) นมช้าง (*Uvaria cordata* Alston) เป็นต้น

❁ ป่าดิบแล้งแคระ:

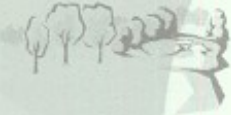
พบบริเวณเนินเขาทางตอนเหนือสุดของเกาะ เป็นเนินเขาที่สูงชัน มีดินต้น ไม้ที่ขึ้นบริเวณ
นี้ไม่สมบูรณ์มาก เป็นไม้ขนาดเล็ก มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางเพียงอกเฉลี่ย 10-20 เซนติเมตร ขึ้น
อยู่อย่างหนาแน่นและมีความสูงของเรือนยอด 7-10 เมตร มีเรือนยอดปกคลุมประมาณร้อยละ 60
ชนิดไม้เด่นที่พบบริเวณนี้ คือ ช่อยหนาม (*Streblus ilicifolius* Corner) รองลงมาคือ พะวา
(*Garcinia speciosa* Wall.) ส่วนไม้อื่นๆ ที่พบขึ้นปะปนอยู่ในป่านี้เช่น หัสคุณ (*Micromelum*
minutum Wight & Arn.) มะหวด (*Lepisanthes rubiginosa* Leenh.) ไกร (*Ficus superba*
Miq.) คัดเค้า (*Randia siamensis* Craib) กระจูดไก่อดำ (*Justicia valida* Ridl.) ขนุน
(*Pterospermum littorale* Craib) เป็นต้น

❁ ป่าชายหาด

พบบริเวณอ่าวทางฝั่งตะวันตกของเกาะเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้พบบ้างบริเวณแหลมทาง
ฝั่งตะวันออกตอนใต้ของเกาะ แต่มีพื้นที่น้อยมาก ตลอดแนวรอบนอกของป่าชายหาดจะพบไม้
โกงกางใบเล็ก (*Rhizophora apiculata* Poir.) ขึ้นอยู่เป็นแนวตลอดความยาวของอ่าว ส่วนบริเวณ
ชั้นในพบไม้ชนิดต่างๆ เช่น ตะบูนขาว (*Xylocarpus granatum* Koen.) ลำแพน (*Sonneratia alba*
Smith) ถั่วขาว (*Bruguiera cylindrica* Bl.) โปร่งแดง (*Ceriops tagal* C.B. Robinson) แสมขาว
(*Avicennia alba* Bl.) โพทะเล (*Thespesia populnea* Solander ex Correa) หงอนไก่ทะเล
(*Heritiera littoralis* Dry.) ตีนเป็ดทะเล (*Cerbera odollum* Gaertn.) นอกจากนี้ยังพบไม้พุ่ม
และไม้ล้มลุกอื่นๆ ที่ขึ้นเป็นไม้พื้นล่างของป่านี้ เช่น ลำมะงา (*Clerodendrum inerme* Gaertn.)
หวายลิง (*Flagellaria indica* L.) ผักบุ้งทะเล (*Ipomoea pes-caprae* R.Br.) ขลุ่ (*Pluchea indica*
Less.) เป็นต้น

❁ ป่าชายหาด

พบเป็นแนวแคบตามหาดทรายทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเกาะ ขึ้นเป็นแนวระหว่าง
หาดทรายกับสวนมะพร้าว กว้างประมาณ 5-10 เมตร ต้นไม้บริเวณนี้มีขนาดเล็ก ลำต้นคดงอและ
กระเถิบ เนื่องจากขึ้นอยู่ในพื้นที่ที่เป็นดินทรายจืด และมีลมแรง มีความสูงเฉลี่ยของเรือนยอด
ประมาณ 6 เมตร ชนิดไม้เด่นที่พบคือ โกงกางหูช้าง (*Guettarda speciosa* Linn.) ชุมชนบนเกาะ
แต่นเรียกว่า ห่อหม่น ใบมีขนาดใหญ่ ใช้ห่อหอยเม่น แล้วเผาเพื่อเป็นอาหาร หูกวาง (*Terminalia*
catappa Linn.) ทองหลวงใบมน (*Erythrina suberosa* Roxb.) ชันทองพยับบาท (*Suregada*
multiflorum Baill.) กะหนาย (*Pterospermum littorale* Craib) หว่าชีกว้าง (*Syzygium claviflorum*
Roxb.) บริเวณแหลมหัวกรวดทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเกาะพบ เทียนเล (*Pemphis acidula*

Forst.) ขึ้นอยู่อย่างหนาแน่น ไม่เตียนเลเป็นไม้พุ่มที่มีกิ่งก้านเหนียว ซึ่งเป็นที่นิยมตัดมาทำไม้เท้า สำหรับขายแก่นักท่องเที่ยว ไม้ชนิดอื่นที่พบ เช่น มะนาวผี (*Atalantia monophylla* Correa) ปอทะเล (*Hibiscus tiliaceus* Linn.)

❁ สวนมะพร้าว

พบบริเวณที่ราบทั้งทางฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตกของเกาะ นอกจากนี้ยังพบบริเวณเนินเขาทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ รวมทั้งบางส่วนของเนินเขาทางทิศใต้ของเกาะ สวนมะพร้าวบริเวณฝั่งตะวันออกของเกาะเป็นสวนมะพร้าวที่ได้รับการดูแลรักษาเป็นอย่างดี ดังนั้น จึงไม่พบไม้ขนาดใหญ่ขึ้นอยู่ ยกเว้นลูกไม้ และวัชพืชชนิดต่างๆ เช่น ช้องแมว (*Gmelina philippensis* Cham.) ชำมะเลียง (*Lepisanthes fruticosa* Leenh.) ปีนนกลี (*Bidens pilosa* L.) ผกากรอง (*Lantana camara* Linn.) หึงมัน (*Crotalaria pallida* DC.) หญ้ายาง (*Euphorbia heterophylla* L.) เป็นต้น ส่วนสวนมะพร้าวบริเวณอื่นๆ ไม่ได้รับการดูแล ซึ่งมีพันธุ์ไม้ป่าชนิดต่างๆ ขึ้นอยู่ค่อนข้างหนาแน่น เช่น พรวด หรือ ไข่ (*Rhodomyrtus tomentosa* Wight) พังแหร (*Trema orientalis* Bl.) เลือดแรด (*Knema globularia* Warb.) มะหวด (*Lepisanthes rubiginosa* Leenh) กระเบา (*Hydnocarpus sumatrana* Koord) เป็นต้น

อนึ่ง ไม้พื้นล่างของป่า มีทั้งไม้พุ่ม ไม้ล้มลุก และไม้เลื้อย ขึ้นปะปนกัน ที่พบมากคือ ผกากรอง (*Lantana camara* Linn.) คว่าตายหงายเป็น (*Kalanchoe pinnata* Pers.) แมงลักคา (*Hyptis suaveolens* Poit.) สาบเสือ (*Chromolaena odorata* R.M.King) ทั้งสี่ชนิดข้างต้นเป็นไม้ต่างถิ่นที่ถูกนำเข้าไปปลูกบนเกาะแทน ส่วนไม้ประจำถิ่นที่พบ เช่น น้ำใจใคร่ (*Oxal scandens* Roxb.) ชิงชี (*Capparis micracantha* DC.) รักทะเล (*Scaevola taccada* Roxb.) ก้างปลาทะเล (*Breynia reclinata* Hook. f.) สังกวาลย์พระอินทร์ (*Cassytha filiformis* Linn.) ฟ้าทะลายโจร (*Andrographis paniculata* Wall. ex Nees) กระถกรก (*Passiflora foetida* Linn.) กระแตไต่ไม้ (*Drynaria quercifolia* Linn.)

ความหลากหลายของพันธุ์พืชบนเกาะเตень

จากการสำรวจในภาคสนามในปี 2538-2539 ได้รวบรวมชนิดพันธุ์พืชที่พบบนเกาะเตень มีจำนวนชนิดรวมกันไม่น้อยกว่า 397 ชนิด ใน 107 วงศ์ โดยพืชพันธุ์ที่พบมีทั้งไม้ต่างถิ่นและไม้ดั้งเดิมของท้องถิ่นกระจายอยู่ทั่วเกาะ ทั้งในพื้นที่ชุมชน สวนมะพร้าว แม้กระทั่งในป่า และการสำรวจเพิ่มเติมในปี 2540 ได้บันทึกเพิ่มอีก 18 ชนิด ในจำนวน 14 วงศ์ เป็นวงศ์ที่บันทึกใหม่ 2 วงศ์ พืชบางชนิดเพิ่งได้รับวิเคราะห์ชื่อทางวิทยาศาสตร์ เพราะเพิ่งได้พบดอกและผล และบางชนิดเพิ่งถูกพบใหม่เมื่อมีการขยายแนวสำรวจลึกเข้าไปบางจุด และสำรวจละเอียดในบางจุด (ชนิดพันธุ์พืชที่พบในเกาะเตеньแสดงในภาคผนวก ก) โดยมีรายละเอียดดังนี้

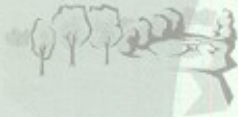
❁ ไม้ต่างถิ่น

เป็นไม้ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน แล้วนำไม้ชนิดนั้นเข้าไปปลูกบนเกาะแทนเพื่อวัตถุประสงค์แตกต่างกัน เช่น ปลูกประดับบ้านเรือน ปลูกเพื่อเป็นอาหาร ปลูกเป็นพืชสมุนไพร ฯลฯ หรือเป็นไม้ที่ถูกนำเข้าไปโดยไม่เจตนา จากการสำรวจพบว่าไม้ต่างถิ่นบนเกาะแทนมีไม่น้อยกว่า 67 ชนิด ใน 40 วงศ์ ส่วนใหญ่พบไม้ต่างถิ่นในพื้นที่ชุมชน ซึ่งเป็นไม้ที่นำเข้าไปปลูกโดยมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอน เช่น มะม่วงหิมพานต์ (*Anacardium occidentale* Linn.) ในอดีตเคยเป็นไม้เศรษฐกิจของราษฎรที่อาศัยอยู่บนเกาะแทน น้อยหน่า (*Annona squamosa* Linn.) ถูกนำไปปลูกเพื่อเก็บผลไว้รับประทาน บัวบก (*Centella asiatica* Urban) ปลูกเพื่อใช้เป็นผักหรือเป็นพืชสมุนไพร ตะลิงปลิง (*Averrhoa bilimbi* Linn.) ปลูกเพื่อใช้เป็นส่วนประกอบในการปรุงอาหาร นุ่น (*Ceiba pentadra* Gaertn.) ปลูกเพื่อใช้เป็นส่วนประกอบของเทียนหรือหมอน มะละกอ (*Cariya papaya* Linn.) ปลูกเพื่อเป็นอาหาร หางนกยูงฝรั่ง (*Delonix regia* Raf.) ใช้ปลูกเพื่อเป็นไม้ประดับ ว่านหางจระเข้ (*Aloe barbadensis* Mill.) ปลูกเพื่อเป็นพืชสมุนไพร เป็นต้น ไม้ต่างถิ่นหลายชนิดถูกนำเข้าไปยังเกาะแทนโดยไม่เจตนา เมล็ดไม้หรือบางส่วนของต้นไม้ติดไปกับอุปกรณ์ต่างๆ ที่ขนส่งเข้าไปยังเกาะแทน ซึ่งส่วนมากเป็นวัชพืช พบมากในสวนมะพร้าว เช่น ผกากรอง (*Lantana camara* Linn.) แพงพวยฝรั่ง (*Catharanthus roseus* G. Don) สาบเสือ (*Chromolaena odorata* Linn.) โหระพา (*Ocimum basilicum* Linn.) หญ้ารงนก (*Chloris barbata* Sw.) ส่วนในที่เป็นแอ่งน้ำหรือเป็นที่ลุ่มหรือมีน้ำขังบริเวณป่าพรุ พบว่ามีผักตบชวา (*Eichhornia crassipes* Solms.) ขึ้นอยู่อย่างหนาแน่น

❁ ไม้ดั้งเดิมของท้องถิ่น

เป็นไม้ที่ขึ้นอยู่ดั้งเดิมตามธรรมชาติในป่า ซึ่งมีทั้งไม้ที่ขึ้นอยู่ในป่าดิบแล้ง ป่าชายหาด อีกหลายชนิดพบในสวนมะพร้าว ซึ่งชุมชนได้ปลูกแล้วถางป่าดั้งเดิม แล้วปลูกมะพร้าว ซึ่งเป็นไม้เศรษฐกิจขึ้นทดแทน

ไม้ดั้งเดิมของป่าบนเกาะแทน มีไม่น้อยกว่า 330 ชนิด ใน 97 วงศ์ ไม้ขนาดใหญ่ที่พบเป็นไม้ในวงศ์ยางและตะเคียน (Family Dipterocarpaceae) ได้แก่ ยางนา (*Dipterocarpus alatus* Roxb.) พบขึ้นเป็นหมู่ไม้บริเวณด้านหลังของเกาะแทนวิลเลจ ซึ่งเป็นบังกะโลทางฝั่งตะวันออกตอนเหนือของเกาะแทน ตะเคียนทอง (*Hopea odorata* Roxb.) พบบริเวณทางเดินจากโรงเรียนบ้านเกาะแทนไปยังพรตตอนกลางของเกาะแทน เป็นหมู่ไม้ตะเคียนทองขนาดค่อนข้างเล็ก ขึ้นอยู่ใกล้ร่องน้ำ ที่เหลืออีก 3 ชนิด พบบริเวณป่าดิบแล้งทางตอนใต้ของเกาะแทน ได้แก่ กระบาก (*Anisoptera costata* Korth.) เคียนทราย (*Shorea gratissima* Dyer) และสยาแดง (*Shorea leprosula* Miq.) ไม้ขนาดใหญ่ชนิดอื่นๆ ส่วนใหญ่พบบริเวณป่าดิบแล้งทางตอนใต้ของเกาะ เช่น สะตอ (*Parkia speciosa* Hasssk.) ขนุนป่า (*Artocarpus kemando* Miq.) หาด (*Artocarpus lakoocha* Roxb.) เลือดแรด (*Knema globularia* Warb.) มะ (Syzygium grande Walp.) ปออีเก้ง (*Pterocymbium javanicums* R.Br.) กะพง (*Tetrameles nudiflora* R.Br.)

ไม้ดั้งเดิมบริเวณป่าชายเลนบริเวณแหลมเทียนและอ่าวตกที่พบมาก เป็น ไม้ในวงศ์โก้งกang (Family Rhizophoraceae) ได้แก่ ถั่วขาว (*Bruguiera cylindrica* Bl.) โก้งกangหัวส้ม (*Bruguiera gymnorhiza* Lamk.) ถั่วดำ (*Bruguiera parviflora* Wight & Arn.) รังกะเท้ (*Kandelia candel* Druce) และที่พบมากในป่าโก้งกangด้านนอกที่ติดกับทะเล คือ โก้งกangใบเล็ก (*Rhizophora apiculata* Poir)

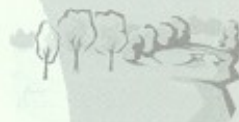
ในสวนมะพร้าวซึ่งเป็นป่าดั้งเดิมที่ได้ถูกบุกรุกแผ้วถางแล้วปลูกมะพร้าวไว้ ภายหลังที่มะพร้าวมีราคาตกต่ำลง การดูแลสวนมะพร้าวจึงมีน้อย ดังนั้น จึงมีไม้ดั้งเดิมหลายชนิดขึ้นปะปน แต่มีขนาดเล็ก เช่น ชันทองพยับบาท (*Suregada multiflorum* Baill.) โมกมัน (*Wrightia tomentosa* Roem. & Schult.) มะหวด (*Lepisanthes rubiginosa* Leenh.) ชำมะเลียง (*Lepisanthes fruticosa* Leenh.) ไม้พุ่มที่พบมากที่สุด คือ พรวด (*Rhodomyrtus tomentosa* Wight) เป็นต้น และยังพบว่าไม้ขนาดใหญ่บางต้นเหลืออยู่ เช่น เลียบ (*Ficus superba* Miq. var. *japonica* Miq.) ฼า (*Syzygium grande* Walp.) พลับพลา (*Grewia microcos* Linn.) กาสามปึก (*Vitex peduncularis* Walld. ex Schauer) เป็นต้น

พืชอาหารของสัตว์ป่า

พืชอาหารสัตว์ป่าที่พบบนเกาะเตน มีทั้งพืชอาหารของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เช่น กระรอก ค้างคาวแม่ไก่เกาะ และพืชอาหารของนก ในการศึกษาครั้งนี้ได้เน้นเฉพาะพืชอาหารของนกเท่านั้น ที่จะได้ใช้เป็นข้อมูลในการฟื้นฟูเกาะเตนเพื่อเป็นส่วนนกรรรมชาติ ตามวัตถุประสงค์หลักของการศึกษาครั้งนี้ จากการศึกษพบว่าพืชอาหารของนกไม่น้อยกว่า 36 ชนิด ซึ่งพบอยู่ในป่าดิบแล้ง 18 ชนิด และในสวนมะพร้าว 28 ชนิด ส่วนในป่าชายเลนยังพบพืชอาหารสัตว์ป่าเพียง 3 ชนิด (ชนิดของพืชอาหารของสัตว์ป่าแสดงในภาคผนวก ข) ส่วนใหญ่เป็นพืชอาหารนกใน 4 วงศ์ คือ วงศ์นกเขาและนกกลุ่มพู่ (Family Columbidae) ซึ่งพบนกในวงศ์นี้ 7 ชนิด ได้แก่ นกเขาเปล้าธรรมดา นกเปล้าคอสีม่วง นกกลุ่มพู่ นกกลุ่มพู่ขาว นกเขาใหญ่ นกเขาเขียว และนกขาปีไหน และนกในวงศ์ นกปรอด (Family Pycnonotidae) มี 2 ชนิด คือ นกปรอดคอลาย และนกปรอดหน้าขาว นกใน วงศ์นกกินปลี (Family Nectariniidae) มี 3 ชนิด คือ นกกินปลีอกเหลือง นกกินปลีคอสีน้ำตาล และนกกินปลีแก้มสีทับทิม และวงศ์สุดท้าย คือ วงศ์นกกาฝาก (Family Dicaeidae) มี 1 ชนิด คือ นกสีชมพูสวน

พืชอาหารของนกในวงศ์นกเขาและนกกลุ่มพู่ (Family Columbidae) และวงศ์นกปรอด (Family Pycnonotidae) ที่พบ เช่น ตะขบป่า (*Flacourtia indica* Merr.) ไกร (*Ficus superba* Miq.) มะหวด (*Lepisanthes rubiginosa* Leenh.) พลองกินลูก (*Memecylon ovatum* J.E. Smith) หวาน้ำ (*Eugenia Thorelli* Gagnep.) หว่า (*Eugenia cumini* Druce) ราชดัด (*Brucea javanica* Merr.) เป็นต้น ส่วนนกในวงศ์นกกินปลี (Family Nectariniidae) จะกินน้ำหวานจากดอกมะพร้าว (*Cocos nucifera* Linn.) และนกในวงศ์นกกาฝาก (Family Dicaeidae) จะกินลูกกาฝากมะม่วง (*Dendrophthoe pentandra* Miq.) นอกจากนี้ยังมีนกขุนทอง จะกินผลไม้เช่นเดียวกับพวกนกเขา และนกกลุ่มพู่ นกกระจับคอดำ ซึ่งเป็นนกกินแมลงจะพบว่ากินลูกพรวด (*Rhodomyrtus tomentosa* Wight) เป็นอาหาร

ชนิดและปริมาณนก

จากการสำรวจบนเกาะเตนและเกาะใกล้เคียง ในปี 2538-2539 พบนกทั้งหมด 13 อันดับ 35 วงศ์ 74 ชนิด คิดเป็นร้อยละ 67.89 ของสัตว์ป่าที่พบทั้งหมด เป็นนกประจำถิ่น (resident birds) 56 ชนิด และนกอพยพ (migratory birds) 18 ชนิด ในจำนวนนี้มีนก 6 ชนิด ที่เป็นทั้งนกอพยพและนกประจำถิ่น กลุ่มของนกที่พบมากที่สุด คือ นกในอันดับนกจับคอน

(Order Passeriformes) พบทั้งหมด 30 ชนิด 17 วงศ์ รองลงมาคือ อันดับนกกระแตและนกหัวโต (Order Charadriiformes) พบ 6 ชนิด 3 วงศ์ วงศ์ที่มีจำนวนชนิดของนกมากที่สุด คือ วงศ์นกเขาและนกกลุ่มพู่ (Family Columbidae) ซึ่งพบถึง 7 ชนิด

ชนิดนกที่พบในเกาะเตนแสดงในภาคผนวก ค

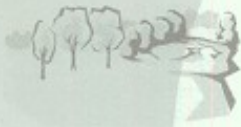
ในปี 2540 มีการสำรวจพบว่ามีนกชนิดใหม่ 5 ชนิด ในจำนวนทั้งหมดนี้ มี 2 ชนิด ที่เป็นนกในวงศ์ใหม่ คือ นกแอ่นทุ่งใหญ่ (*Glareola maldivarum*) วงศ์นกแอ่น (Family Glareolidae) และนกจาบคาหัวเขียว (*Merops philippinus*) วงศ์นกจาบคา (Family Meropidae)

แม้ว่าเกาะเตนมีจำนวนชนิดของนกมากถึง 79 ชนิด แต่ส่วนใหญ่แล้วแต่ละชนิดมีประชากรไม่มากนัก บริเวณที่พบนกชุกชุม คือ บริเวณป่าดิบแล้งและสวนมะพร้าว ส่วนบริเวณป่าชายเลนพบนกน้อยมาก นกที่พบบ่อยและมีประชากรมาก ได้แก่ นกสีชมพูสวน นกกินปลีอกเหลือง นกเขาใหญ่ นกแอ่นตาล และนกเอี้ยงสาริกา นกที่มีประชากรน้อย ได้แก่ นกกระเบื้องผา นกขุนทอง นกโก่งหางหัวโต และนกจำพวกที่ชอบหากินอยู่ตามชายเลน เช่น นกหัวโตทรายเล็ก นกเด้าดิน และนกอีกลอยเล็ก เป็นต้น ส่วนนกที่หายากและใกล้จะสูญพันธุ์ พบเพียงชนิดเดียว คือ นกชาปีไหน ซึ่งเป็นนกประจำถิ่นพบตามหมู่เกาะทางภาคใต้ฝั่งตะวันตก ส่วนทางฝั่งตะวันออกเหลืออยู่เฉพาะที่เกาะเตนเท่านั้น

นกที่พบอยู่อาศัยในป่าดิบแล้ง ได้แก่ นกในวงศ์นกเขา (Family Columbidae) นกหัวขวานสีน้ำตาลทอง นกขมิ้นท้ายทอยดำ นกกางเขนดง นกแสลงแขวงปวงใหญ่ นกขุนทอง นกที่พบในพื้นที่สวนมะพร้าว ได้แก่ นกเอี้ยงดำปากซีด นกเอี้ยงสาริกา นกกางเขนบ้าน นกตะขาบดง นกสีชมพูสวน นกกินปลีอกเหลือง ส่วนที่พบในป่าชายเลน คือ นกยางทะเล นกยางเขียว นกกระเต็นออกขาว นกกางเขนบ้าน นกโก่งหางหัวโต และนกสีชมพูสวน

นกที่น่าสนใจมากที่สุดบนเกาะเตนคือ นกชาปีไหน ซึ่งถูกจัดเป็นนกที่หายากและใกล้จะสูญพันธุ์ของประเทศไทย เป็นนกที่มีประชากรน้อยมาก พบได้เฉพาะบนเกาะบางเกาะทางภาคใต้เท่านั้น จากการสำรวจในเดือนเมษายน 2538 ได้พบนกชนิดนี้จำนวน 3 ตัว บริเวณป่าดิบขึ้น

บนภูเขาทางเคียมใกล้ฝั่งทะเล เป็นนกในวงศ์นกเขาที่มีลักษณะและสีสันสวยงามมาก มีนิสัยตื่นกลัวง่าย ถ้าถูกรบกวนจะหนีไปอยู่ที่อื่น แต่พบว่าที่เกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูลสามารถนำนกชนิดนี้มาเลี้ยงให้เชื่องได้ คาดว่านกชนิดนี้น่าจะสามารถนำมาเพาะเลี้ยง และใช้เป็นตัวดึงดูดนักท่องเที่ยวได้

มีนกที่สร้างปัญหาให้กับพืชพรรณไม้บนเกาะเตन्द คือ นกสีชมพูสวน ซึ่งพบว่าเป็นนกที่มีประชากรมากที่สุดบนเกาะนี้ นกชนิดนี้เป็นตัวแพร่พันธุ์ต้นกาฝากไปยังต้นไม้อื่นๆ จนปรากฏว่าต้นไม้จำนวนมากบนเกาะเต็มไปด้วยต้นกาฝาก ต้นไม้บางต้นมีต้นกาฝากขึ้นเต็มไปหมด จนแทบจะไม่มีใบของต้นไม้เดิมเหลืออยู่เลย ในอนาคตอันใกล้ถ้าไม่มีการควบคุมจำนวนประชากรของนกชนิดนี้ ต้นไม้จำนวนมาก ต้นจะต้องตายไป

ในบรรดานกทั้งหมดที่พบบนเกาะเตन्दนั้น นกแต่ละชนิดมีการดำรงชีวิตที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ที่มีความสำคัญต่อการมีชีวิตรอดของนกเหล่านี้ ปัจจัยที่สำคัญคือที่อยู่อาศัย และอาหาร สำหรับการแบ่งชนิดนกตามอาหารที่กินนั้นสามารถแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 3 ประเภทคือ นกกินพืช นกกินสัตว์ และนกที่กินทั้งพืชและสัตว์ ซึ่งได้แสดงรายละเอียดไว้ในภาคผนวก ง

อาหารของนก

บนเกาะเตन्दมีถิ่นที่อยู่อาศัยของนกแตกต่างกัน 5 ประเภท คือ ป่าดิบแล้ง สวนมะพร้าว ป่าชายเลน ทะเลและชายฝั่งทะเล และแหล่งน้ำบนพื้นดิน ถิ่นที่อยู่อาศัยของแต่ละแห่ง จะเป็นที่อยู่อาศัยของนกที่แตกต่างกันหลายชนิด ขึ้นกับชนิดหรือประเภทของอาหารที่นกจะหาได้จากแหล่งที่อยู่อาศัยนั้น

จากการสำรวจชนิดนกที่พบบนเกาะเตन्दพบว่า มีนกไม่น้อยกว่า 79 ชนิด แต่ละชนิดมีการดำรงชีพแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับถิ่นที่อยู่อาศัย และชนิดอาหารของนก การศึกษาครั้งนี้ได้จำแนกนกออกเป็น 6 กลุ่มใหญ่ ตามชนิดอาหารของนก คือ นกกินน้ำหวานดอกไม้ นกกินแมลง นกกินผลไม้ นกกินสัตว์มีกระดูกสันหลังชนิดอื่นๆ นกกินสัตว์น้ำขนาดเล็ก และนกกินเมล็ดพืช อย่างไรก็ตาม ในสภาพธรรมชาติมีอาหารทุกชนิดทุกประเภทปะปนกันอยู่ ดังนั้น บ่อยครั้งจะพบว่ามีนกหลายชนิดสามารถกินอาหารหลายๆ ประเภท เช่น นกเอี้ยงสาวริกา กินได้ทั้งเมล็ดพืชและแมลงเป็นอาหาร เป็นต้น โดยปกติแล้ว นกมักจะเลือกกินอาหารชนิดที่ชอบที่สุด ซึ่งจำแนกออกเป็น 6 กลุ่มข้างต้น ดังรายละเอียดดังนี้

กลุ่มนกที่กินน้ำหวานดอกไม้เป็นอาหาร (insectivores)

มีเพียง 3 ชนิดเท่านั้น หรือร้อยละ 4.05 ของนกบนเกาะเตन्द ซึ่งเป็นนกในวงศ์นกกินปลี (Family Nectariniidae) ทั้งหมด คือ นกกินปลีคอสีน้ำตาล (*Anthreptes malacensis*) นกกินปลีอกเหลือง (*Nectarinia jugularis*) และนกกินปลีแก้มสีทับทิม (*Anthreptes singalensis*) แม้ว่านกกลุ่มนี้จะมีจำนวนชนิดน้อย แต่ในธรรมชาติมีจำนวนประชากรค่อนข้างมาก ส่วนใหญ่อาศัยกินน้ำหวานจากดอกของต้นมะพร้าวที่มีอยู่เป็นจำนวนมากบนเกาะเตन्द

❖ **กลุ่มนกที่กินแมลงเป็นอาหาร (Insectivores)**

มีนกกินแมลงเป็นอาหารทั้งหมด 37 ชนิด คิดเป็นร้อยละ 50 ของนกบนเกาะเตเต ในจำนวนนี้ เป็นนกที่กินแมลงอย่างเดียว 29 ชนิด ที่เหลือกินอาหารหลายชนิดรวมกัน นกที่กินแมลงเป็นอาหารส่วนใหญ่เป็นนกในอันดับนกจับคอน (Order Passeriformes) มีทั้งนกที่หากินในอากาศตามชายฝั่งทะเลหรือแม้กระทั่งในป่า เช่น นกแอ่นตาล (*Cypsiurus balasiensis*) นกนางแอ่นบ้าน (*Hirundo rustica*) นกนางแอ่นแปซิฟิก (*Hirundo tahitica*) และมีทั้งนกที่สามารถหากินได้ในเกือบทุกถิ่นที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกันบนเกาะ เช่น นกขมิ้นน้อยสวน (*Aegithina tiphia*) นกปรอดหน้าขาว (*Pycnonotus goiavier*) นกนางแอ่นบ้าน (*Copsychus saularis*) นกแซงแซวหางปลา (*Dicrurus macrocerus*) อย่างไรก็ตาม บางชนิดมักพบอาศัยอยู่ในป่า เช่น นกแซงแซวหางป๋องใหญ่ (*Dicrurus paradiseus*) นกกินแมลงอกเหลือง (*Macronous gularis*) นกนางแอ่นแดง (*Copsychus malabaricus*) นกจับแมลงจุกดำ (*Hypothymis azurea*) เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังพบว่านกในอันดับอื่นๆ ที่จับแมลงเป็นอาหารมีอยู่หลายชนิด เช่น นกกระแตแต้แว๊ด (*Vanellus indicus*) มักพบหากินอยู่เป็นกลุ่มเล็กๆ บริเวณป่าพรุด้านหลังโรงเรียน นกกาเหว่า (*Eudynamys scolopacea*) ซึ่งพบทั่วพื้นที่บนเกาะ นกตบยุงหางยาว (*Caprimulgus macrurus*) ที่พบทั่วไปบนเกาะ และนกหัวขวานสีน้ำตาลหลังทอง (*Chrysocolaptes lucidus*) ซึ่งจะเจาะหาแมลงที่อาศัยอยู่ตามเปลือกต้นไม้ในป่า

❖ **กลุ่มนกที่กินผลไม้เป็นอาหาร (frugivores)**

มีทั้งหมด 13 ชนิด คิดเป็นร้อยละ 17.57 ของนกบนเกาะเตเต ในจำนวนนี้เป็นนกที่กินผลไม้เพียงอย่างเดียว 10 ชนิด ทั้งที่ขึ้นอยู่ในป่าหรือที่ราษฎรได้ปลูกไว้ ส่วนใหญ่เป็นนกในวงศ์นกเขาและนกคุ้ม (Family Columbidae) จำนวน 7 ชนิด เช่น นกเป็ดคอกสีม่วง (*Treron vernans*) นกคุ้ม (Ducula bicolor) นกเขาเขียว (*Chalcophaps indica*) นกขาपीโน (*Caloenas nicobarica*) เป็นนกในวงศ์อื่นๆ อีก 3 ชนิด คือ นกเงือกดำปากสีได้ (*Aplonis panayensis*) นกขุนทอง (*Gracula religiosa*) และนกสีชมพูสวน (*Dicaeum cruentatum*) นกในกลุ่มนี้เป็นนกกลุ่มแรกที่ได้รับการพิจารณาที่จะเพาะเลี้ยงเพื่อปล่อยคืนสู่ธรรมชาติบนเกาะเตเต เนื่องจากมีการปรับปรุงถิ่นที่อยู่อาศัย เพื่อให้มีพืชอาหารตามธรรมชาติเป็นไปได้อย่างง่าย และมีความเป็นไปได้สูง

❖ **กลุ่มนกที่กินสัตว์มีกระดูกสันหลังชนิดอื่นๆ เป็นอาหาร (predators)**

มีจำนวนรวมกัน 12 ชนิด หรือร้อยละ 16.23 ของนกบนเกาะเตเต สัตว์มีกระดูกสันหลังที่เป็นอาหารของนกในกลุ่มนี้ จะรวมถึง 4 ประเภท ได้แก่ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม นก สัตว์เลื้อยคลาน และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก รวมถึงปลาที่อาศัยอยู่ในทะเลที่มีขนาดใหญ่ นกในกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่เป็นนกในวงศ์เหยี่ยวและนกอินทรี (Family Accipitridae) จำนวน 6 ชนิด คือ เหยี่ยวขาว (*Elanus caeruleus*) เหยี่ยวนกเขาขีดรา (*Accipiter badius*) เหยี่ยวนกเขาหางอน (*Accipiter trivirgatus*) ทั้ง 3 ชนิดนี้จะล่าสัตว์ที่อาศัยอยู่บนเกาะเตเตเป็นอาหาร ส่วนเหยี่ยวอีก 3 ชนิด จะจับปลาที่อาศัยอยู่ในทะเล หรือตามแหล่งน้ำจืดบนเกาะเป็นอาหาร คือ เหยี่ยวออสเปร (*Pandion haliaetus*)

เหยี่ยวแดง (*Haliastur indus*) และนกออก (*Haliaeetus leucogaster*) นอกจากนี้ยังมีนกในวงศ์เหยี่ยวปีกแหลม (Family Falconidae) 1 ชนิด คือ เหยี่ยวkestrel (*Falco tinnuculus*) มักพบหากินตามหน้าผาทางตอนใต้ของเกาะเตन्द นกเหยี่ยวที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นนกที่ออกหาอาหารในตอนกลางวัน

นกในวงศ์อื่นๆ ที่เป็นนกนักล่า คือ นกในวงศ์นกเค้า (Family Strigidae) ได้แก่ นกเค้าเหยี่ยว (*Ninox scutulata*) และนกเค้าโม่ง (*Glaucidium cuculoides*) รวมทั้งนกแสก (*Tyto alba*) ในวงศ์นกแสก (Family Tytonidae) นกทั้ง 3 ชนิดนี้เป็นนกล่าเหยื่อในตอนกลางคืน มีนกอีก 2 ชนิดที่จับสัตว์อื่นกินเป็นอาหารบ้าง แต่ไม่ใช่ชนนักล่า คือ นกกะปูดใหญ่ (*Centropus sinensis*) และนกกะปูดเล็ก (*Centropus bengalensis*) ซึ่งมักจะจับนกขนาดเล็กหรือขโมยลูกนกในรังมากินเป็นอาหาร

❖ **กลุ่มนกกินสัตว์น้ำขนาดเล็กเป็นอาหาร (small aquatic animal eaters)**

สัตว์น้ำขนาดเล็กเป็นสัตว์น้ำที่อาศัยอยู่ตามหาดทราย หรือตามป่าชายเลน รวมทั้งที่อาศัยอยู่ในพืหรือแหล่งน้ำอื่นๆ บนเกาะ สัตว์เหล่านี้มักเป็นสัตว์ที่ไม่มีกระดูกสันหลัง เช่น ปู หอย กุ้ง รวมถึงปลา กบ เขียดขนาดเล็ก และแมลงชนิดต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในน้ำ มีจำนวนทั้งหมด 21 ชนิด หรือร้อยละ 28.38 ในจำนวนนี้เป็นนกที่กินสัตว์ขนาดเล็กเพียงอย่างเดียว 14 ชนิด นกในกลุ่มนี้เป็นนกที่มีขาอ่อนข้างยาว ใช้ลุยน้ำหาอาหาร โดยเฉพาะนกในวงศ์นกยาง (Family Ardeidae) เช่น นกยางกรอกพันธุ์จีน (*Ardeola bacchus*) นกยางเขียว (*Butorides striatus*) นกยางทะเล (*Egretta sacra*) นกยางดำ (*Ixobrychus flavicollis*) และยังรวมถึงนกเป็ดแดง (*Dendrocygna javanica*) ที่นานๆ ครั้งจะเข้ามาหาอาหารบริเวณพื นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ยังมีนกอีกกลุ่มหนึ่งที่ชอบหากินอยู่ตามชายทะเล ชายหาด หรือแม้แต่ในทะเล มีทั้งนกที่อพยพในช่วงฤดูหนาว เช่น นกอีโก้ยเล็ก (*Numenius phaeopus*) นกหัวโตทรายเล็ก (*Charadrius mongolus*) นกกระตั้นน้อยธรรมดา (*Alcedo atthis*) นกนางนวลเกลบทะเล (*Sterna hirundo*) และยังมีนกประจำถิ่นที่กินสัตว์น้ำขนาดเล็กตามป่าชายเลน เช่น นกอีลุ่ยชฎอกเทา (*Gallirallus striatus*) นกกวัก (*Amaurionis phoenicurus*) นกกินเปี้ยว (*Halcyon chloris*) รวมทั้งนกนางนวลเกลบท้ายทอยดำ (*Sterna sumatrana*) ที่หาอาหารในทะเลใกล้เกาะเตन्दด้วย

❖ **นกกินเมล็ดพืช (seed eaters)**

มีนกกินเมล็ดพืชบนเกาะเตन्दเพียง 4 ชนิดเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 5.41 ของนกบนเกาะเตन्द ในจำนวนนี้นกกินเมล็ดพืชเพียงอย่างเดียว 1 ชนิด คือ นกกระตั้นตะโพกขาว (*Lonchula striata*) ซึ่งมักพบอาศัยอยู่ตามสวนมะพร้าว ที่เหลืออีก 3 ชนิด เป็นนกที่กินทั้งเมล็ดพืชและอาหารอื่นๆ ได้แก่ นกคุ้มอกลาย (*Turnix suscitator*) นกเขาใหญ่ (*Streptopelia chinensis*) และนกเขาเขียว (*Chalcophaps indica*)

สัตว์ป่าอื่นๆ

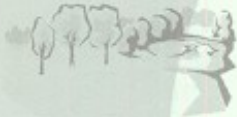
การศึกษาได้ศึกษาสัตว์ป่า 4 กลุ่ม ในปี 2538-2539 และเพิ่มเติมในปี 2540 คือ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม นก สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และสัตว์เลื้อยคลาน โดยได้ศึกษาถึงความหลากหลายชนิด (species diversity) ความชุกชุม (abundance) และสถานภาพ (status) ของสัตว์ป่าในพื้นที่โครงการ ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่บนเกาะเตนและเกาะใกล้เคียง ได้แก่ เกาะมัดสุม เกาะราบ เกาะวังโน และเกาะวังนอก รวมพื้นที่ศึกษาทั้งหมด 9.47 ตารางกิโลเมตร นอกจากนั้น ยังศึกษา

ถึงปัญหา สถานภาพ และความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของพืช สัตว์ และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เพื่อจะได้นำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงสภาพพื้นที่ การฟื้นฟูสภาพธรรมชาติให้เหมาะสมต่อการอยู่อาศัยของนกและสัตว์ป่าอื่นๆ ต่อไป สำหรับปี 2540 ได้สำรวจเพิ่มเติมสัตว์ในกลุ่มหอยบกและมีเลื้อย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่ทำการวิจัยในพื้นที่ศึกษา พบว่า ยังไม่เคยมีรายงานการวิจัยในพื้นที่ศึกษาโดยตรงมาก่อน มีเพียงรายงานการวิจัยในพื้นที่ใกล้เคียง คือ เกาะสมุย ซึ่งอยู่ห่างออกไปทางทิศเหนือของเกาะเตนเพียง 2 กิโลเมตร จำนวนสัตว์ที่พบบนเกาะสมุยนั้นจากรายงานของ Robinson & Kloss ในปี 2458 พบสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 17 ชนิด ต่อมาจากรายงานของ J. Marshall & V. Nongngork ในปี 2513 พบสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 14 ชนิด และจากการสำรวจของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ในปี 2526 พบสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 11 ชนิด นก 30 ชนิด สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก 8 ชนิด และสัตว์เลื้อยคลาน 19 ชนิด จะเห็นได้ว่า สัตว์ป่าที่คงเหลืออยู่บนเกาะสมุย มีแนวโน้มลดลง ทั้งชนิดและปริมาณ โดยเฉพาะสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่เคยพบในอดีต ได้สูญหายไป เช่น หนูผีนา พญากระรอกดำ และลิงแสม เป็นต้น ทั้งนี้เกิดจากกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบุกรุกและทำลายแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ การเผา ถางป่าธรรมชาติ การบุกรุกป่าเพื่อทำการเพาะปลูก และการพัฒนาการท่องเที่ยวเหล่านี้ล้วนมีผลโดยตรงต่อการดำรงชีวิตของสัตว์ มีผลทำให้สัตว์ลดลง และบางชนิดอาจสูญพันธุ์ไปในที่สุด

จากการศึกษาในภาคสนามในการศึกษาปี 2538-2539 พบสัตว์ป่าอาศัยอยู่รวมทั้งสิ้น 109 ชนิด (species) 53 วงศ์ (family) 20 อันดับ (order) ประกอบด้วยสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 10 ชนิด นก 74 ชนิด สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก 6 ชนิด และสัตว์เลื้อยคลาน 19 ชนิด และเพิ่มเป็น 116 ชนิด (species) 53 วงศ์ (family) 20 อันดับ (order) ในปี 2540 ซึ่งประกอบด้วยสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 10 ชนิด นก 74 ชนิด สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก 6 ชนิด และสัตว์เลื้อยคลาน 19 ชนิด (ตารางที่ 2) ส่วนพวกหอยบกและมีเลื้อยกลางวันที่ได้สำรวจเพิ่มเติมพบว่ามี 10 และ 73 ชนิดตามลำดับ รายละเอียดของสัตว์แต่ละกลุ่มมีดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนและชนิดของสัตว์ป่า

กลุ่มสัตว์	สำรวจปี 2538-2539		รวมสำรวจปี 2540	
	จำนวนชนิด	ร้อยละ	จำนวนชนิด	ร้อยละ
สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม	10	9.17	10	5.03
นก	74	67.89	79	39.70
สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก	6	5.51	7	3.52
สัตว์เลื้อยคลาน	19	17.43	20	10.05
หอยบก	-	-	10	5.03
ผีเสื้อกลางวัน	-	-	73	36.67
รวม	109	100.00	199	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ ของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.)

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม (Mammals)

ความหลากหลายชนิด (Species diversity)

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมบนเกาะเตนพบทั้งหมด 10 ชนิด ใน 7 วงศ์ 3 อันดับ คิดเป็นร้อยละ 9.17 ของสัตว์ป่าที่พบทั้งหมด สัตว์ที่พบได้แก่ อันดับกระแต (Order Scandentia) จำนวน 1 ชนิด คือ กระแตไต่ อันดับค้างคาว (Order Chiroptera) จำนวน 5 ชนิด คือ ค้างคาวแม่ไก่เกาะ ค้างคาวปีกถุงต่อมค้าง ค้างคาวแวมไพร์แปลงเล็ก และค้างคาวหน้ายักษ์ทศกรรณ และค้างคาวขอบหูขาวเล็ก อันดับหนูและกระรอก (Order Rodentia) จำนวน 4 ชนิด คือ กระรอกปลายหางดำ หนูท้องขาว หนูจิ้ง และหนูหวาย กลุ่มสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมพบมากที่สุด คือ อันดับค้างคาว (Order Chiroptera) มี 5 ชนิด

ชนิดของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่พบในเกาะเตนแสดงในภาคผนวก ๑

ความชุกชุม (Abundance)

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่อาศัยอยู่บริเวณทั่วทั้งเกาะ มีปริมาณชุกชุมแตกต่างกันแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ ชุกชุม (common) ไม่ชุกชุม (uncommon) และชนิดหายาก (rare)

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่พบบ่อย และมีประชากรสูงคือ ค้างคาวแม่ไก่เกาะ กระรอกปลายหางดำ และค้างคาวแวมไพร์แปลงเล็ก สำหรับค้างคาวแม่ไก่เกาะนั้น พบมากกว่า 3,000 ตัว ในตอนกลางวันได้รวมกลุ่มอาศัยอยู่ตามต้นไม้ขนาดใหญ่บนยอดเขาเคี่ยม ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของเกาะเตน เมื่อถึงเวลาใกล้ค่ำจะบินออกไปหากินเป็นกลุ่มใหญ่ โดยจะบินมุ่งหน้าไปทางเกาะสมุย และเกาะพะงัน ในช่วงฤดูมรสุมจะเปลี่ยนทิศทางการบิน โดยจะบินไปหากินบริเวณอำเภอนอม

สำหรับสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่มีประชากรน้อย คือ ค้างคาวปีกถุงต่อมคาง ค้างคาว
ขอบหูขาวเล็ก และหนูท้องขาว และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่หายาก คือ ค้างคาวหน้า
ยักษ์ทศกรรณ และหนูหอย

❁ แหล่งอาศัยของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม (Preferred habitat)

การสำรวจ นอกจากได้วิเคราะห์ชนิดและความชุกชุมแล้ว ยังมุ่งศึกษาสภาพที่อยู่สัตว์
เลี้ยงลูกด้วยนมชอบอาศัยในบริเวณเกาะแดนอีกด้วย ผลการสำรวจสามารถแบ่งสภาพแหล่งที่อยู่
อาศัยของสัตว์ออกเป็น 3 ประเภท คือ ป่าดิบแล้ง สวนมะพร้าว และป่าชายเลน ซึ่งมีสัตว์เลี้ยงลูก
ด้วยนมชอบอาศัยอยู่ในสภาพธรรมชาติที่แตกต่างกันคือ

ป่าดิบแล้ง

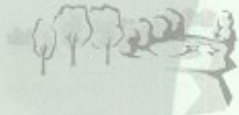
เป็นป่าดิบแล้งที่กำลังจะกลายเป็นป่าดิบชื้น ตั้งอยู่บริเวณเนินเขาทางตอนใต้ของ
เกาะ เรียกชื่อตามชาวบ้านว่าเขาเคี่ยม เป็นบริเวณที่มีไม้ขนาดใหญ่ขึ้นอยู่ค่อนข้างหนาแน่น มีชั้น
เรือนยอดหนาทึบเป็นชั้นๆ และไม้ระดับเบื้องล่างที่รกทึบ มีไม้เด่นที่บ่งชี้ว่าเป็นป่าดิบแล้งขึ้นอยู่
อย่างหนาแน่นคือช่อยหนาม และมีไม้จำพวกหวายเป็นไม้พื้นล่างขึ้นอยู่กระจายทั่วไป นอกนั้น
ยังมีมะเภา และนมช้าง สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้ ได้แก่ ค้างคาวแม่ไก่เกาะ
กระรอกปลายหางดำ ค้างคาวขอบหูขาวเล็ก และหนูหอย

ป่าชายเลน

ส่วนใหญ่พบบริเวณอ่าวทางฝั่งตะวันตก และยังพบบ้างบริเวณแหลมเทียนทางฝั่ง
ตะวันออก ตอนใต้ของเกาะ แต่มีพื้นที่น้อยมาก ตลอดแนวรอบของป่าชายเลน จะพบไม้โกงกาง
ใบเล็กขึ้นอยู่ตลอดแนวความยาวของอ่าว ส่วนบริเวณชั้นในพบไม้ต่างๆ ขึ้นปะปนกัน เช่น ตะบูน
ขาว ลำแพน โททะเล หงอนไก่ทะเล ตีนเป็ดทะเล นอกจากนี้ ยังพบไม้พุ่ม และไม้ล้มลุกอื่นๆ ที่ขึ้น
เป็นไม้พื้นล่าง เช่น ลำมะงา หวายลิง เป็นต้น สัตว์ป่าที่พบบริเวณนี้ คือ กระรอกปลายหางดำ
ค้างคาวขนาดเล็กที่บินออกมาหากินในเวลากลางคืน

สวนมะพร้าว

อยู่ตามที่ราบทั่วไป ทั้งทางฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตกของเกาะ นอกจากนี้ ยังพบบริเวณ
เนินเขาทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ รวมทั้งบางส่วนของเนินเขาทางทิศใต้ของเกาะ สวนมะพร้าว
ทางฝั่งตะวันออกของเกาะ เป็นสวนมะพร้าวที่ได้รับการดูแลรักษาเป็นอย่างดี ดังนั้น จึงไม่ค่อยจะ
มีไม้ขนาดใหญ่ขึ้นอยู่ปะปน ยกเว้น ลูกไม้ และวัชพืชชนิดต่างๆ เช่น ช้องแมว ชำมะเลียง ปีนนก
ไล่ ผกากรอง หิงมะน กระทุ และมะม่วงหิมพานต์ เป็นต้น ส่วนสวนมะพร้าวบริเวณอื่นๆ ไม่ได้รับ
การดูแล จึงมีพรรณไม้ป่าต่างๆ ขึ้นอยู่ค่อนข้างหนาแน่น เช่น พรุด พังแหร เล็บแรด มะหวด และ
กระเบา เป็นต้น สัตว์ป่าที่พบบริเวณนี้ คือ หนูท้องขาว หนูจืด และมีค้างคาวหลายชนิด เช่น
ค้างคาวปีกถุงต่อมคาง ค้างคาวแวมไฟร์แปลงเล็ก และค้างคาวหน้ายักษ์ทศกรรณ (ซึ่งอาศัยอยู่
ตามถ้ำบริเวณป่าดิบแล้ง ในเวลากลางคืนจะบินออกมาหากินในสวนมะพร้าว) และกระรอกปลาย
หางดำ

❁ สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก (Amphibians)

สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกที่พบกระจายอยู่ทั่วบริเวณเกาะแต่นตามแหล่งต่างๆ มีจำนวนไม่น้อยกว่า 6 ชนิด ใน 4 วงศ์ 2 อันดับ คิดเป็นร้อยละ 5.51 ของสัตว์ป่าทั้งหมด คือ อันดับกบและเขียด (Order Anura) จำนวน 5 ชนิด ได้แก่ คางคกบ้าน เขียดจิก กบหนอง กบนา และเขียดตะปาด และอันดับเขียดงู (Order Gymnophiona) จำนวน 1 ชนิด ได้แก่ เขียดงู กลุ่มสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มกบเขียด ในวงศ์กบ (Family Ranidae) พบจำนวน 3 ชนิด ส่วนวงศ์อื่นๆ ได้แก่ วงศ์คางคก (Family Bufonidae) วงศ์ปาดโลกเก่า (Family Rhacophoridae) และวงศ์เขียดงู (Family Ichthyophiidae) พบวงศ์ละ 1 ชนิด

ชนิดสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกแสดงในภาคผนวก ข

สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกส่วนใหญ่เป็นชนิดที่พบทุกชุมทั่วไปในภาคใต้ ซึ่งนำเอาเข้าไปจากเกาะสมุย หรือติดเข้าไปกับที่ขลุ่ย และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ โดยเฉพาะคางคกบ้าน กบหนอง และเขียดตะปาด มีปริมาณชุมชุมมากเป็นพิเศษ

❁ สัตว์เลื้อยคลาน (Reptiles)

จากการศึกษาในปี 2538-2539 พบว่ามีสัตว์เลื้อยคลานจำนวน 19 ชนิด 8 วงศ์ 2 อันดับ คิดเป็นร้อยละ 17.43 ของสัตว์ป่าที่พบทั้งหมด กลุ่มของสัตว์เลื้อยคลานที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มสัตว์ในอันดับกิ้งก่าและงู (Order Squamata) จำนวน 18 ชนิด 7 วงศ์ คือ วงศ์จิ้งจกและตุ๊กแก (Family Gekkonidae) 5 ชนิด วงศ์กิ้งก่า (Family Agamidae) 3 ชนิด วงศ์จิ้งเหลน (Family Scincidae) 3 ชนิด วงศ์ตะกวดและเหี้ย (Family Varanidae) 2 ชนิด วงศ์งูเหลือม (Family Pythonidae) 1 ชนิด วงศ์งูเห่าพิษหน้า (Family Elapidae) 1 ชนิด และวงศ์งูเห่าพิษหลัง (Family Colubridae) 3 ชนิด ส่วนอันดับเต่าและตะพาบ (Order Chelonia) พบเพียงชนิดเดียว คือ เต่านา

ชนิดสัตว์เลื้อยคลานที่พบในเกาะแต่นแสดงไว้ในภาคผนวก ข

สำหรับงูเห่าพิษหน้าและงูเห่าพิษหลัง เป็นสัตว์เลื้อยคลานที่พบบ่อยและชุมชุมงูเหลือม มีความชุมชุมมาก พบอาศัยอยู่ในบริเวณป่าที่เป็นแหล่งอาศัยของค้างคาวแม่ไก่เกาะในป่าดงดิบบนยอดเขาเคี่ยม นอกจากนั้น เคยมีงูเหลือมออกมาลอบกินไก่ของชาวบ้านอยู่เสมอ แต่อาหารส่วนใหญ่ของงูเหลือมคือค้างคาวแม่ไก่เกาะ ส่วนตะกวด (*Varanus nebulosus*) มักพบว่าชอบปีนขึ้นไปเกาะอยู่ตามคอของต้นมะพร้าวเพื่อตากแสงแดดตอนเช้า และเหี้ย (*Varanus salvator*) พบอาศัยอยู่บริเวณในป่าโกงกางด้านทิศตะวันตกของเกาะแต่นแต่ไม่ชุมชุม

สัตว์เลื้อยคลานที่อาศัยอยู่ในป่าดิบแล้ง ได้แก่ ตุ๊กแกบ้าน กิ้งก่าแก้ว งูเหลือม และงูจงอาง ที่อาศัยอยู่ในสวนมะพร้าว ได้แก่ ตะกวด เหี้ย และเต่านา ส่วนที่อาศัยอยู่ในป่าชายหาด ได้แก่ เหี้ย

ในปี 2540 ได้สำรวจพบสัตว์ วงศ์จิ้งเหลน (Family Scincidae) คือ จิ้งเหลนเรียวท้องเหลือง (*Riopa bowringi*) ชอนตัวอยู่ใต้ก้อนลำต้นมะพร้าว

หอยบก

งานสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพบนเกาะเตень ได้ศึกษาชนิดของหอยบกต่างๆ ที่พบอาศัยอยู่บนเกาะเตень ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ตามพื้นป่า โดยชุกตัวในกองใบไม้ผุ ส่วนน้อยเกาะอยู่บนต้นไม้ การสำรวจชนิดหอยบก ได้รับความร่วมมือในการวิเคราะห์ชนิดจากภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้สำรวจพบหอยบกจำนวนทั้งสิ้น 10 ชนิด จัดอยู่ใน 2 กลุ่ม คือกลุ่ม Pulmonata (พวกหายใจด้วยปอด) 6 วงศ์ 7 สกุล รวม 8 ชนิด และกลุ่ม Prosobranchia (พวกที่มีฝาปิดช่องเปลือก) อีก 1 วงศ์ 2 สกุล และ 2 ชนิด

ชนิดหอยบกที่พบในเกาะเตеньแสดงในภาคผนวก ข

ในจำนวนนี้มีเพียง 2 ชนิด คือ หอยบกลาย (*Amphidromus glaucolarynx*) และหอยนกขมิ้น (*Amphidromus atricallosus*) ที่เป็นหอยต้นไม้ (tree snails) นอกนั้นเป็นหอยพื้นดินพวก land snails ส่วนใหญ่มีรายงานสำรวจพบแล้วบนเกาะสมุยและเกาะพะงัน

หอยทั้ง 10 ชนิดนี้ มีสองชนิดที่ถูกนำเข้ามาจากบริเวณอื่นๆ ไม่ใช่หอยพื้นเมืองบนเกาะเตень ได้แก่ หอยเจดีย์จิว (*Lamellaxis gracilis*) และหอยทากยักษ์ (*Achatina fulica*) ทั้งสองชนิดจัดเป็นศัตรูที่กัดกินพืชเศรษฐกิจ

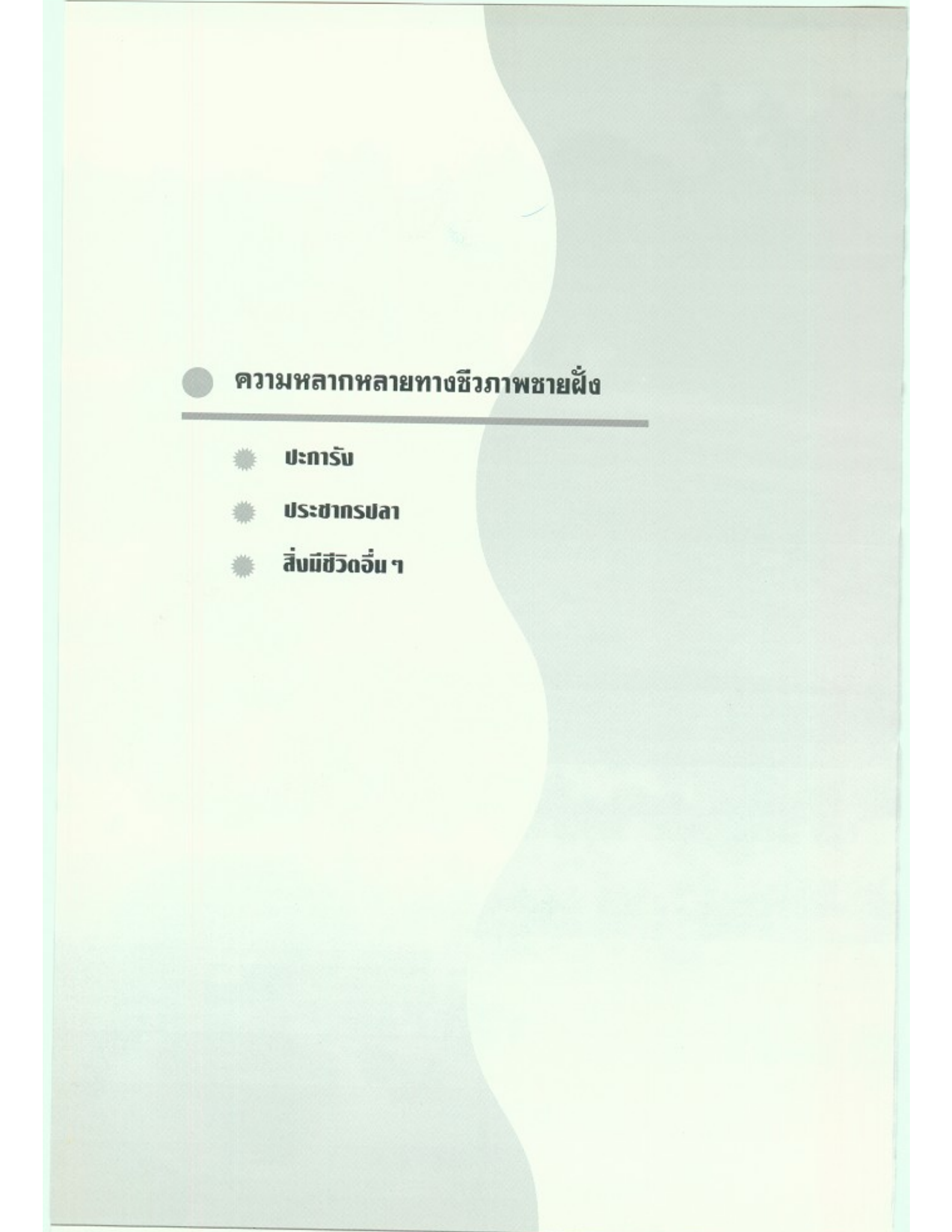
ผีเสื้อกลางวัน

การสำรวจความหลากหลายชนิดของผีเสื้อกลางวัน (butterflies) ที่พบอาศัยอยู่บนเกาะเตень โดยการใช้สวิงจับและเก็บบางตัวไว้เป็นตัวอย่างอ้างอิงทางวิทยาศาสตร์ เก็บไว้ในพิพิธภัณฑ์ของห้องปฏิบัติการเทคโนโลยีนิเวศ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

การสำรวจเบื้องต้นนี้ได้พบผีเสื้อจำนวนทั้งสิ้น 5 วงศ์ 59 สกุล 73 ชนิด ส่วนใหญ่จับได้และวิเคราะห์ชนิดในภาคสนามโดยตรง อีกเพียง 3 ชนิด ที่พบระหว่างการสำรวจ แต่จับตัวไม่ได้ (แต่การวิเคราะห์ชนิดทำได้ง่าย) ทุกชนิดเป็นผีเสื้อที่มีเขตแพร่กระจายกว้างขวาง และดำรงชีวิตอยู่ได้ดีในสภาพป่าละเมาะ สวนผลไม้และป่าเกิดใหม่ มีชนิดที่หายากเพียง 3 ชนิด คือ ผีเสื้อหนอนใบรักมลายู (*Danaus affinis*) ผีเสื้อสีหมากสุกธรรมดา (*Curetis saronis*) และผีเสื้อสีหมากสุกปีกหัก (*Curetis bulis*) ซึ่งสองชนิดแรก พบอาศัยอยู่ในป่าชายเลนและป่าชายหาดเป็นหลัก ส่วนชนิดหลังสุด พบตามที่โล่งชายป่าดิบแล้ง

ชนิดผีเสื้อกลางวันที่พบในเกาะเตеньแสดงในภาคผนวก ฉ

● ความหลากหลายทางชีวภาพชายฝั่ง

- ☀ ปะการัง
- ☀ ประชากรปลา
- ☀ สิ่งมีชีวิตอื่น ๆ

ความหลากหลายทางชีวภาพชายฝั่ง

การศึกษาระบบนิเวศชายฝั่งในบริเวณหมู่เกาะเตन्द ได้จัดทำขึ้นเป็นครั้งแรกในปี 2528 โดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย โดยสำรวจและจัดลำดับความอุดมสมบูรณ์ของแนวปะการังรอบเกาะเตन्द เปรียบเทียบกับแนวปะการังรอบกลุ่มเกาะสมุย 34 แห่ง ออกเป็น 5 ระดับ (A-E) โดยเกาะเตन्दด้านใต้อยู่ในระดับ B เกาะเตन्दด้านตะวันออกในระดับ D และเกาะเตन्दด้านตะวันตกในระดับ E

ในปี 2532 หน่วยวิจัยปะการังและหญ้าทะเล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการสำรวจข้อมูลสภาพแนวปะการังรอบ 10 เกาะ และรายงานว่าแนวปะการังรอบเกาะเตन्दและเกาะมดแดงเป็นปะการังที่มีชีวิต ปกคลุมพื้นที่ร้อยละ 50-75 โดยเฉพาะบริเวณด้านตะวันออกและด้านใต้ของเกาะเตन्द และรายงานว่าปะการังกลุ่มหลักของเกาะเตन्दด้านใต้เป็นปะการังสกุล *Acropora* มีปะการังก้อน ปะการังพุ่ม ปะการังเคลือบ และปะการังแผ่นตั้ง เป็นรูปทรงหลักในพื้นที่

จากการศึกษาข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างรายงานการสำรวจทั้งสองชุด พบว่าข้อมูลมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเกิดขึ้นเพราะวิธีการที่ใช้ในการสำรวจต่างกัน หรือแนวปะการังเกิดการเปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลา

นอกจากการสำรวจได้น้ำแล้ว ธรณี (2534) ได้ทำการศึกษาแนวปะการัง โดยใช้ข้อมูลภาพถ่ายจากดาวเทียม เปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาภาคสนามได้รายงานว่ามีแนวปะการังเกาะเตन्दด้านตะวันตก จัดเป็น 1 ใน 5 พื้นที่รอบกลุ่มเกาะสมุยและชุมพร ที่พบปะการังลายเส้นแหล่งหญ้าทะเล และแนวปะการัง อยู่ในบริเวณเดียวกัน ผู้ทำการศึกษาดังกล่าวเสนอแนะให้ทำการสำรวจภาคสนามโดยละเอียด ประกอบกับการประเมินศักยภาพในการจัดการพื้นที่บริเวณนี้เพื่อการท่องเที่ยวและการศึกษารวมชาติ

ข้อมูลในอดีตสรุปได้ว่าการศึกษาทั้งหมดยังจำกัดอยู่เฉพาะระบบนิเวศแนวปะการังและเป็นการสำรวจสภาพแนวปะการังเบื้องต้น นอกจากนั้น ยังทำขึ้นเป็นเวลานานและวิธีการศึกษาแตกต่างกัน ในการศึกษาครั้งนี้ได้สำรวจอย่างละเอียดโดยอาศัยข้อมูลในอดีตเป็นพื้นฐานเพื่อการวางแผนการสำรวจวิจัย

ปะการัง

ที่ตั้งและขนาด

หมู่เกาะเตนมีแนวปะการังยาว 12,000 เมตร จัดได้ว่าเป็นเกาะที่พบแนวปะการังอยู่รอบชายฝั่งเกือบทุกบริเวณ (ภาพที่ 4)

ภูมิสถาน

แนวปะการังเกาะเตนเป็นแบบแนวปะการังริมฝั่ง (fringing reef) มีลักษณะคล้ายแนวปะการังที่เกาะสมุยและเกาะพะงัน มีสันแนวปะการัง (reef edge) ห่างฝั่งประมาณ 10-700 เมตร บริเวณแนวปะการังห่างจากฝั่งมากที่สุดพบที่อ่าวตึกและอ่าวออก ส่วนแนวปะการังใกล้ฝั่งมากที่สุดพบที่ผาหินแดงทางตอนใต้ของเกาะ

จากการวิเคราะห์ด้านภูมิสถานแนวปะการัง โดยใช้ลักษณะของสันแนวปะการังเป็นเครื่องบ่งชี้ (Thamrongsawasat, 1992) พบว่าแนวปะการังหมู่เกาะเตนแบ่งออกได้เป็น 3 แบบ คือแนวปะการังที่ไม่มีลักษณะสันแนวเด่นชัด แนวปะการังที่มีสันแนวกึ่งพัฒนา และแนวปะการังที่มีสันแนวพัฒนาสูง กล่าวคือ

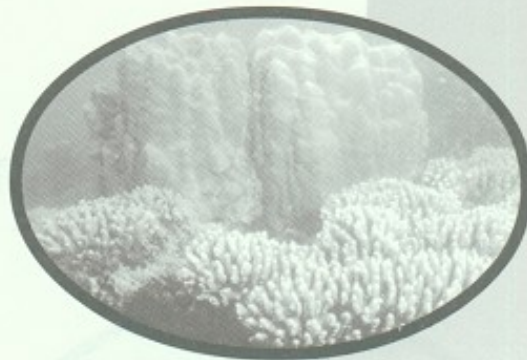
แนวปะการังแบบที่ไม่มีลักษณะสันแนวเด่นชัด

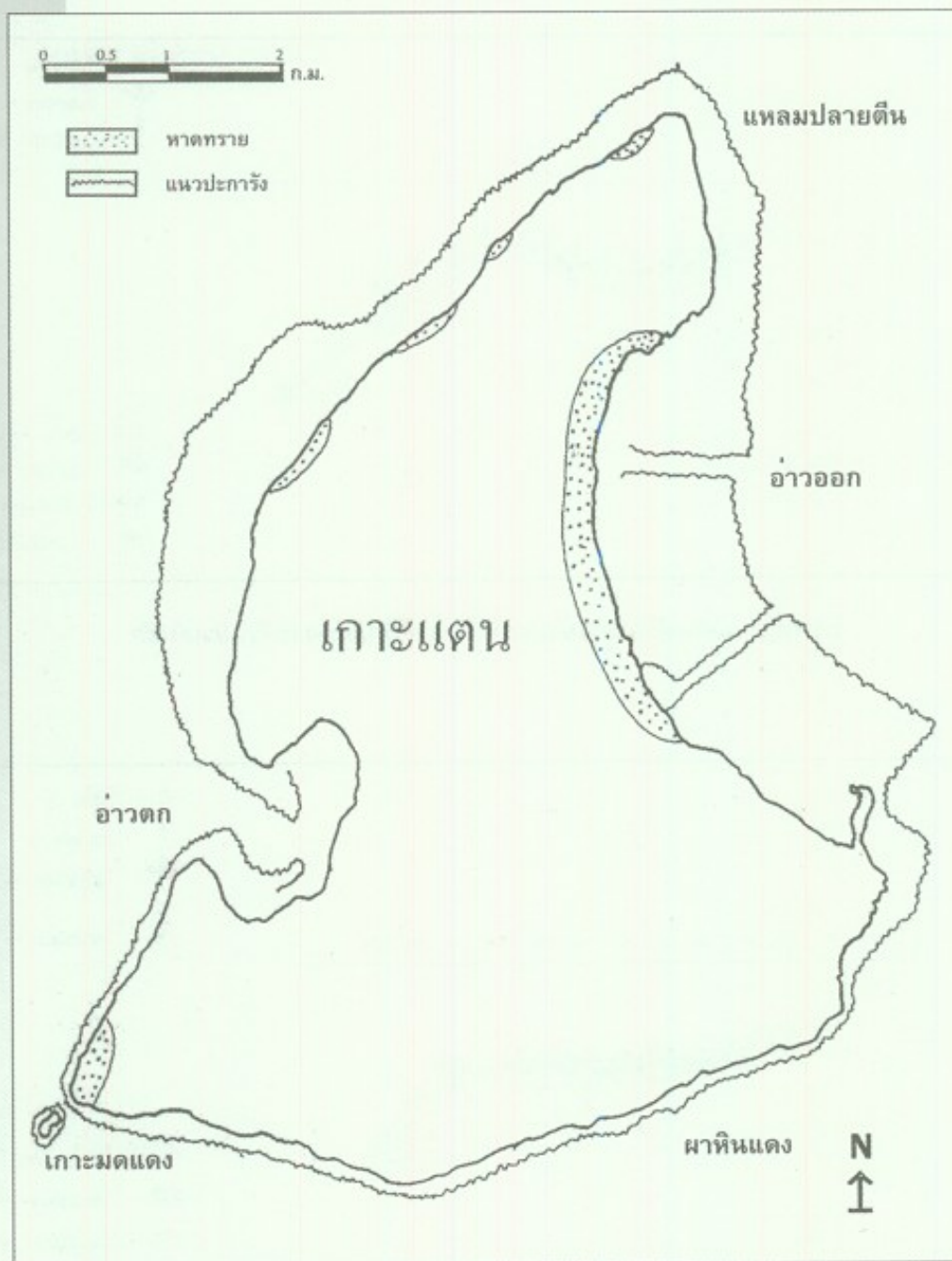
มีสันแนวปะการังห่างฝั่งไม่เกิน 50 เมตร ไม่สามารถจำแนกได้ชัดเจน บางครั้งไม่มีลักษณะของสันแนวปะการังเลย ตอนในแนวปะการังจะเป็นทรายหรือหิน ห่างฝั่งประมาณ 10-20 เมตร จะเริ่มพบปะการังที่มีชีวิต ส่วนใหญ่เป็นปะการังฟุ่มและ/หรือปะการังแผ่นตั้ง ในระยะ 20-40 เมตร ปะการังจะมีความปริมาณและความหลากหลายเพิ่มขึ้น จนถึงสุดเขตแนวปะการังที่ระยะประมาณ 30-50 เมตรจากฝั่ง พบปะการังก้อนขนาดใหญ่ขึ้นอยู่กระจัดเป็นกลุ่ม (ภาพที่ 5)

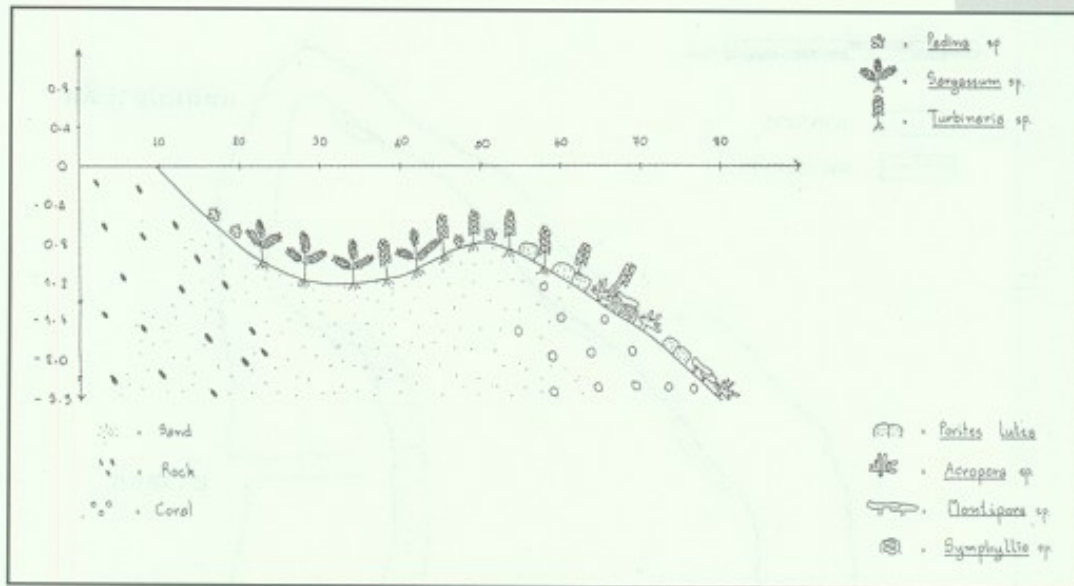
แนวปะการังแบบที่มีสันแนวกึ่งพัฒนา

มีความกว้างไม่เกิน 200 เมตร ด้านในเป็นทรายหรือกรวดปนซากปะการังตาย ห่างจากฝั่งประมาณ 30-80 เมตร เริ่มพบปะการังมีชีวิต ส่วนใหญ่เป็นปะการังฟุ่มและ/หรือปะการังแผ่นตั้ง จนถึงระยะห่างฝั่งประมาณ 80-150 เมตร เริ่มพบปะการังรูปทรงต่างๆ มากขึ้น จนถึงบริเวณสันแนวปะการังที่ระยะประมาณ 100-180 เมตร ส่วนใหญ่เป็นปะการังก้อนขึ้นต่อกันเป็นแนว ในเวลาน้ำลงต่ำ สันแนวปะการังบางส่วนโผล่พ้นน้ำ แต่ไม่มีการรวมตัวเป็นแนวให้เห็นชัด (ภาพที่ 6)

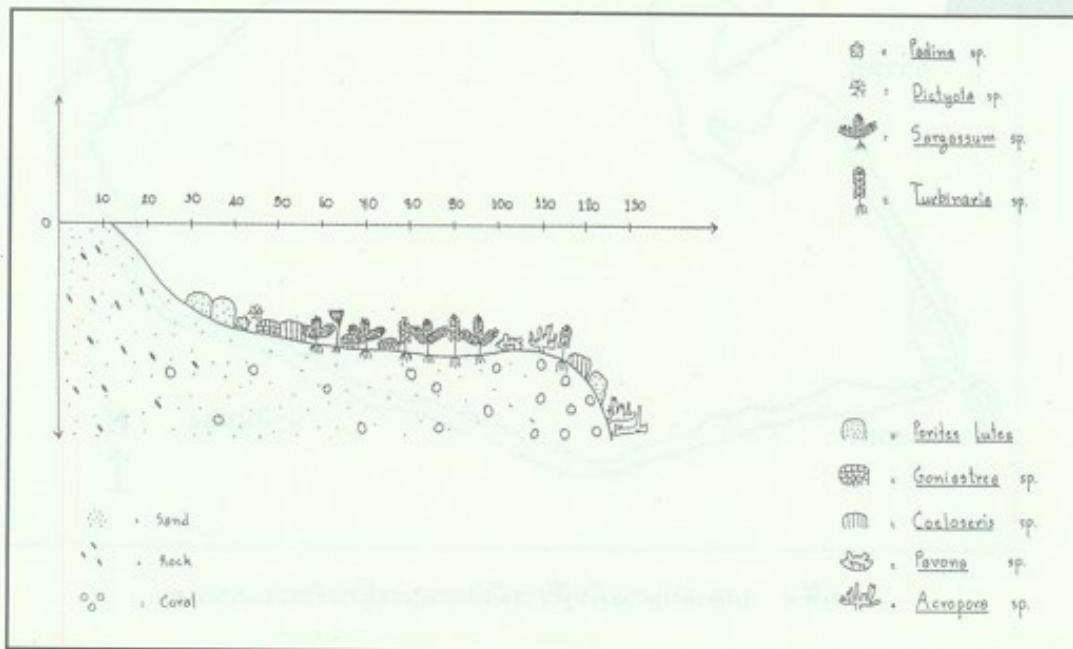

ภาพที่ 4 แสดงลักษณะพื้นที่ชายฝั่งและแนวปะการังรอบเกาะแตน

ภาพที่ 5 แสดงลักษณะแนวปะการังแบบที่ไม่มีลักษณะสันแนวเด่นชัด

ภาพที่ 6 แสดงลักษณะแนวปะการังแบบที่มีสันแนวกึ่งพัฒนา

แนวปะการังแบบที่มีสันแนวพัฒนาสูง

มีความกว้างเกิน 200 เมตรขึ้นไป ด้านในเป็นพื้นทราย จนถึงระยะประมาณ 50-150 เมตร พบแหล่งหญ้าทะเลที่มีพันธุ์หญ้าหรือหญ้าคาทะเลหรือหญ้าชะเงาใบยาว (*Enhalus acoroides*) เป็นชนิดเด่น สลับกับพื้นทรายและสาหร่ายชนิดต่างๆ จนถึงระยะประมาณ 250-400 เมตรจากฝั่ง เริ่มพบปะการังที่มีชีวิต ส่วนใหญ่เป็นปะการังก้อนขนาดเล็กและปะการังพุ่ม จนถึงระยะประมาณ 500-600 เมตรพบสันแนวปะการัง มีขอบเขตที่ชัดเจน และรวมตัวเป็นแนวยาวขนานฝั่ง (ภาพที่ 7)

อย่างไรก็ตาม ในบางบริเวณ เช่น อ่าวตง แนวปะการังจะมีสันแนวปะการังไม่ชัดเจน แต่อยู่ห่างจากฝั่งมาก จึงจัดให้อยู่ในรูปแบบนี้เพื่อง่ายต่อการจัดการ

ความอุดมสมบูรณ์ของปะการัง (hard corals) จากการศึกษาโดยใช้วิธี manta tow rapid survey รอบเกาะเตень พบว่าแนวปะการังร้อยละ 70 มีปะการังที่มีชีวิตในระดับสมบูรณ์มาก (ระดับ 5 : ร้อยละ 76-100) บริเวณที่มีความอุดมสมบูรณ์ของแนวปะการังมากที่สุดติดต่อกันเป็นแนวยาว ได้แก่ แนวปะการังด้านตะวันตกเฉียงเหนือและด้านตะวันออกของเกาะ บริเวณที่มีความอุดมสมบูรณ์ของแนวปะการังน้อยที่สุด ได้แก่ แนวปะการังบริเวณอ่าวตง (ภาพที่ 8)

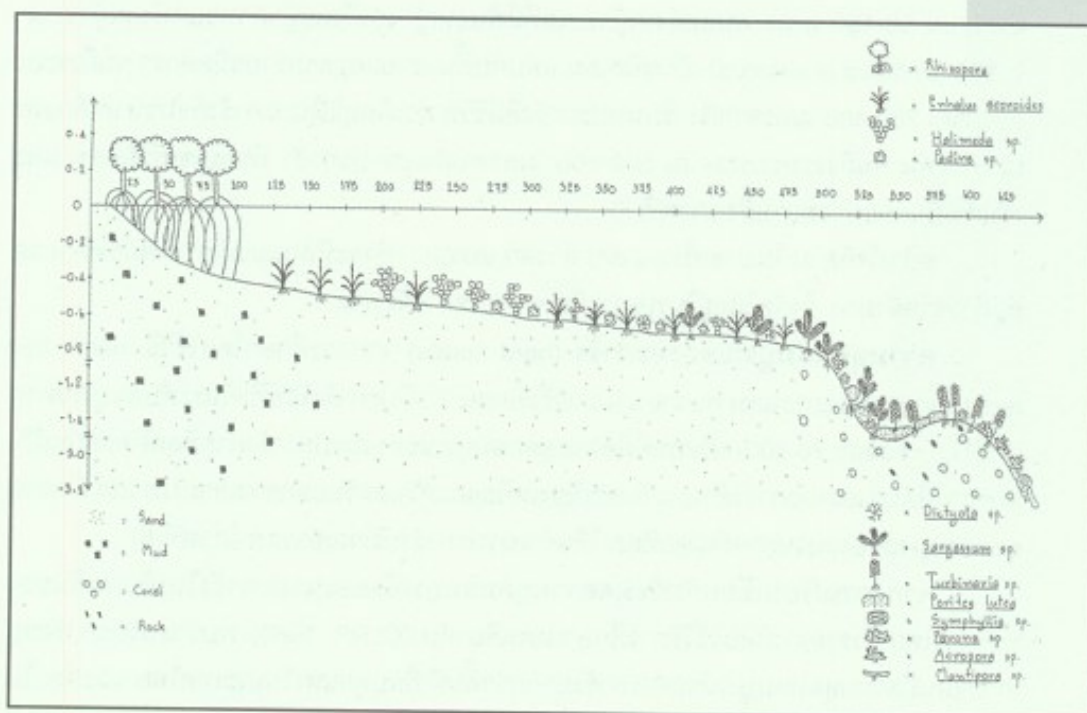
จากการเปรียบเทียบกับข้อมูลความอุดมสมบูรณ์ของแนวปะการังในบริเวณอื่นของประเทศไทย ซึ่งรายงานโดยใช้วิธีการศึกษาแบบเดียวกัน (CLRP, 1989) พบว่าแนวปะการังหมู่เกาะเตеньมีความอุดมสมบูรณ์ของปะการังมากกว่าพื้นที่เกือบทุกแห่งในประเทศไทย และจัดเป็นบริเวณที่มีความสมบูรณ์ของปะการังมากที่สุดในกลุ่มเกาะสมุยและพะงัน

ความหลากหลายของชนิดปะการัง จากการศึกษาโดยเก็บตัวอย่าง การวิเคราะห์ด้วยสายตา และการวิเคราะห์ด้วยข้อมูลจากวิทัศน์ พบว่าเกาะเตеньมีปะการังทั้งสิ้น 118 ชนิด (ชนิดปะการังที่พบในเกาะเตеньแสดงในภาคผนวก ญ) เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนชนิดของปะการังหมู่เกาะสมุย รายงานโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในปี 2528 พบว่าแนวปะการังเกาะเตеньมีความหลากหลายของปะการังมากที่สุดในบริเวณนี้ โดยมากกว่าเกาะสมุย (90 ชนิด) เกาะพะงัน (73 ชนิด) และเกาะเต่า (93 ชนิด)

อย่างไรก็ตาม มีความเป็นไปได้ที่สภาพตามธรรมชาติอาจมีข้อมูลแตกต่างออกไป อันอาจเกิดจากช่วงระยะเวลาและระดับความละเอียดในการศึกษาที่แตกต่างกัน

เมื่อเปรียบเทียบความหลากหลายของปะการังที่พบตามจุดศึกษารอบเกาะเตень (ภาพที่ 9) บริเวณที่มีความหลากหลายสูงสุดคือ แนวปะการังด้านตะวันตก ซึ่งข้อมูลสัมพันธ์กับความอุดมสมบูรณ์ของปะการังที่มีอยู่ในบริเวณนี้มากที่สุด ส่วนจุดที่พบปะการังที่มีความหลากหลายน้อยที่สุดคือ อ่าวตง สัมพันธ์กับความอุดมสมบูรณ์ของปะการังที่มีอยู่ต่ำที่สุด

จากข้อมูลจะเห็นได้ว่า จำนวนชนิดของปะการังที่พบในแต่ละพื้นที่ มีน้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนชนิดทั้งหมดที่พบอยู่รอบเกาะเตень สาเหตุเกิดจากความหลากหลายของปัจจัยสิ่งแวดล้อมรอบเกาะ

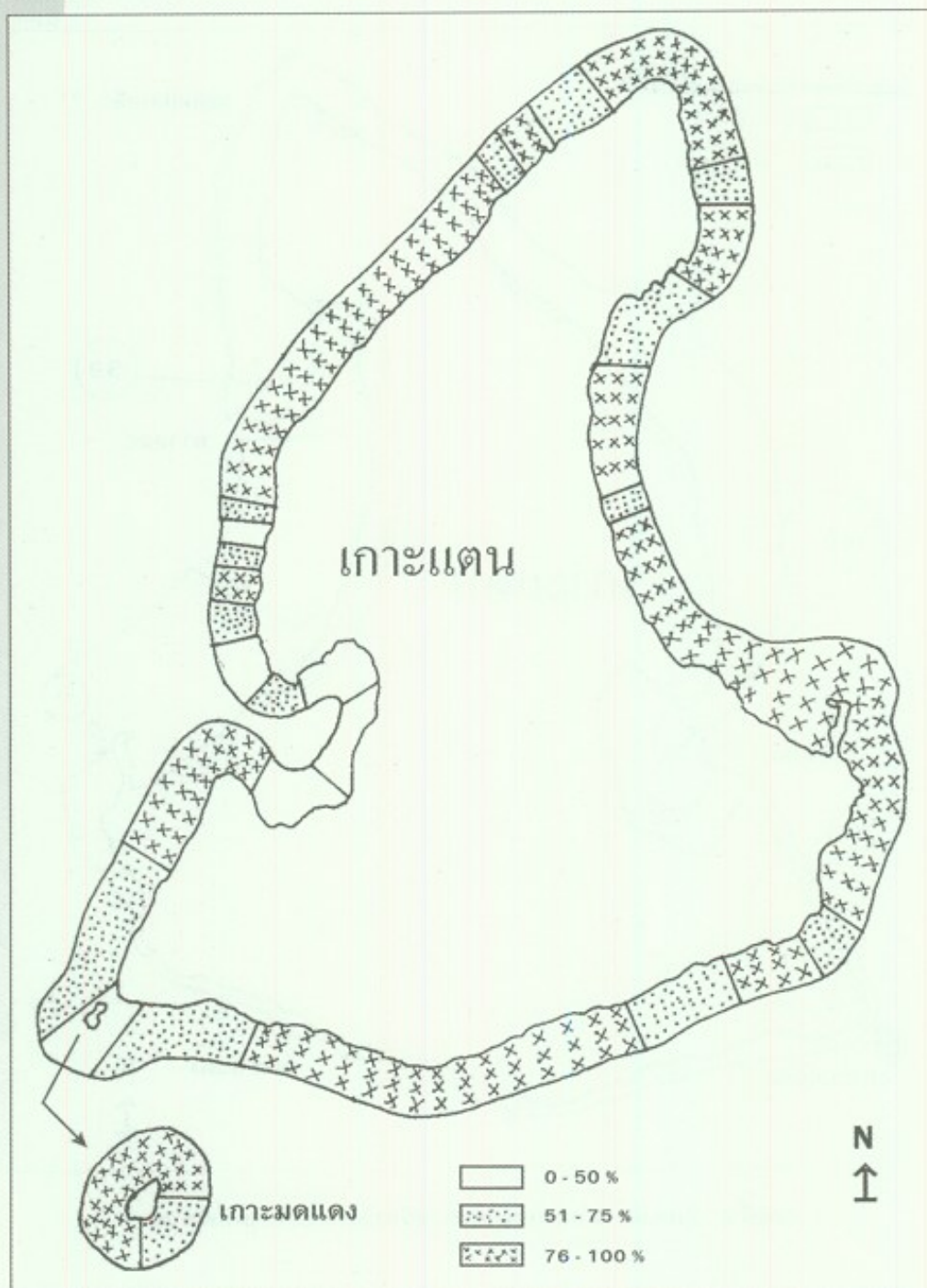

ภาพที่ 7 แสดงลักษณะแนวปะการังแบบที่มีสันแนวพัฒนาสูง

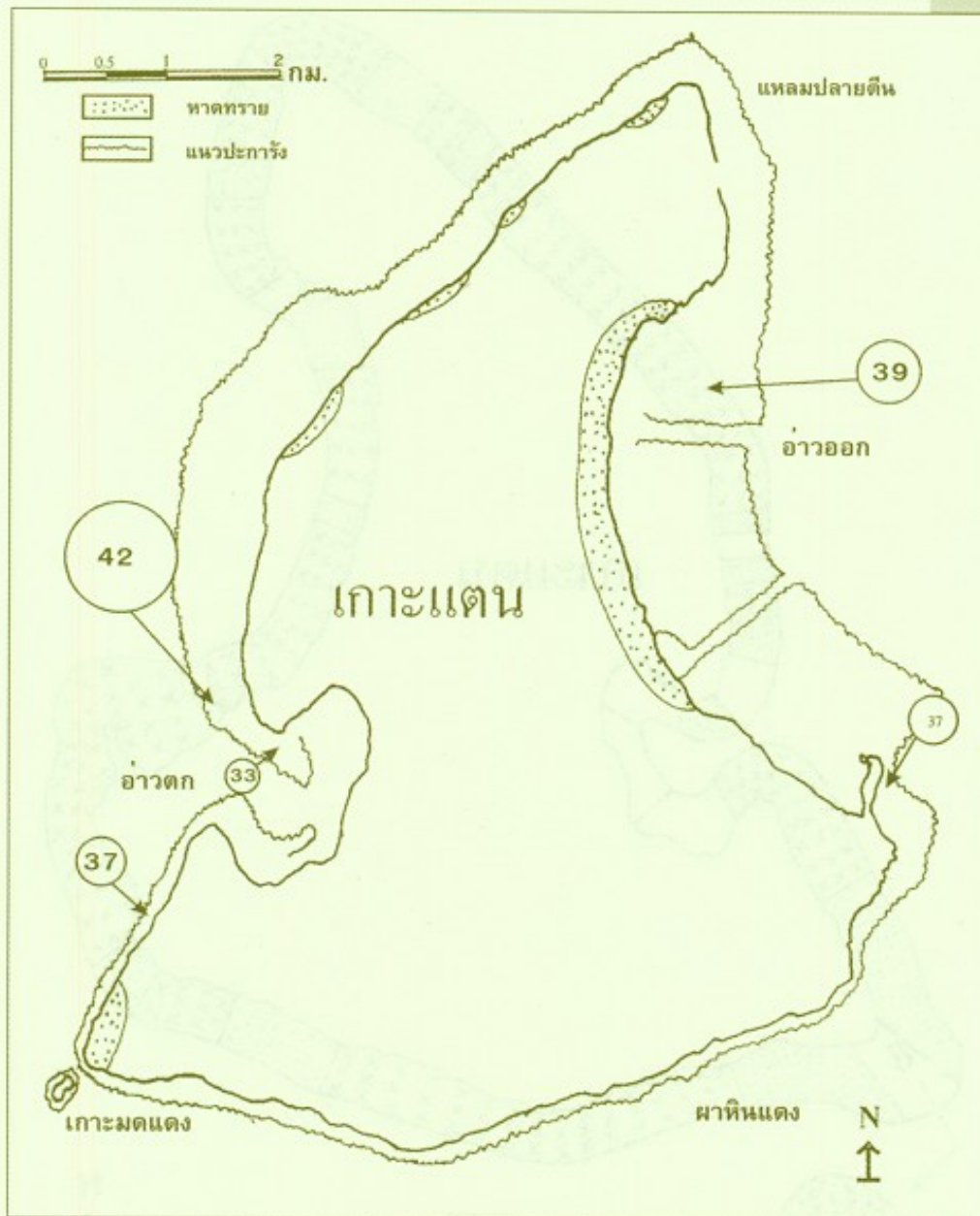
ความหลากหลายของรูปทรงปะการัง (life forms) ความหลากหลายของชนิดปะการัง เป็นตัวบ่งชี้ถึงระดับความสมบูรณ์ตามธรรมชาติ แต่มีข้อจำกัดในการนำมาใช้ตามวัตถุประสงค์ ของการศึกษาครั้งนี้ คณะทำงานจึงทำการสำรวจข้อมูลความหลากหลายของรูปทรงปะการังเพิ่มเติม ทั้งนี้เพื่อนำมาใช้วางแผนอนุรักษ์ได้

จากการศึกษาด้วยวิธี manta tow rapid survey รอบเกาะแตน (ภาพที่ 10, 11 และ 12) พบว่าแนวปะการังส่วนใหญ่มีความหลากหลายค่อนข้างสูง โดยมีปะการังก้อนหรือปะการังแผ่น นอน/แผ่นตั้ง/เขากวาง เป็นปะการังกลุ่มหลัก

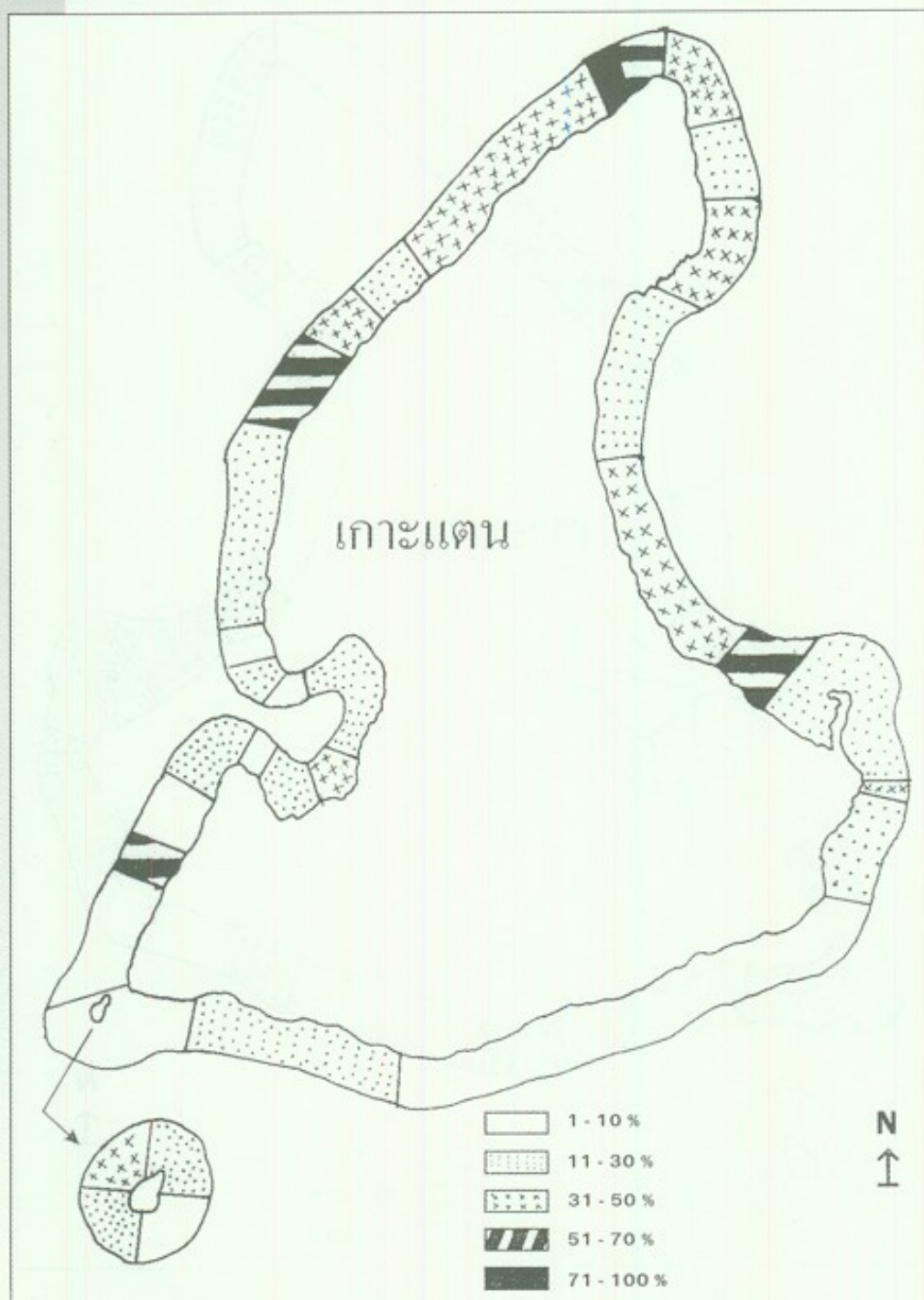
สำหรับการนำข้อมูลส่วนนี้ไปวิเคราะห์เพื่อใช้ในการจัดทำการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ จากแนวปะการังอย่างยั่งยืน จะกล่าวถึงต่อไปในแนวทางการศึกษาธรรมชาติ

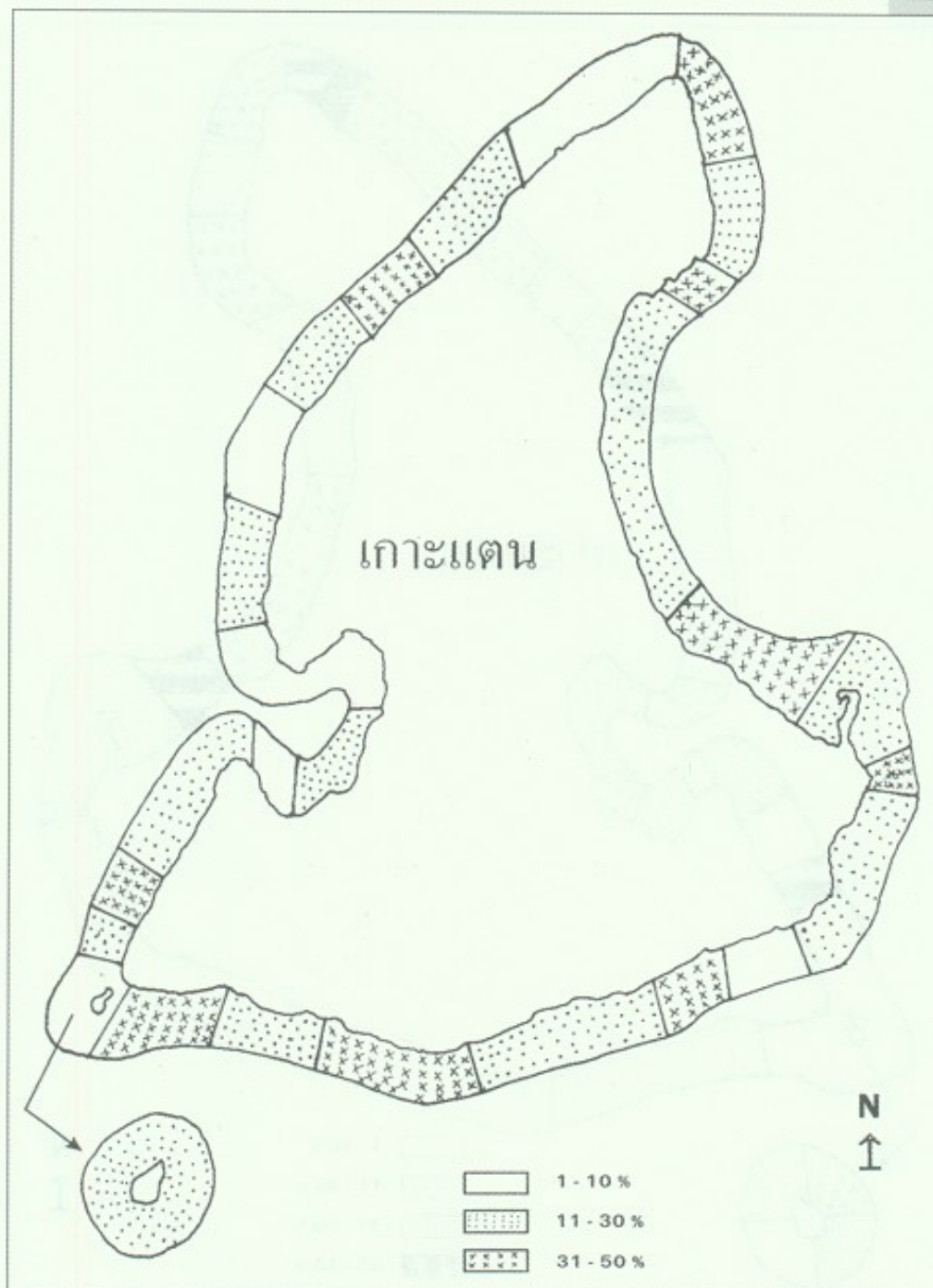
ภาพที่ 8 แสดงความอุดมสมบูรณ์ของปะการังแข็งรอบเกาะเต็น

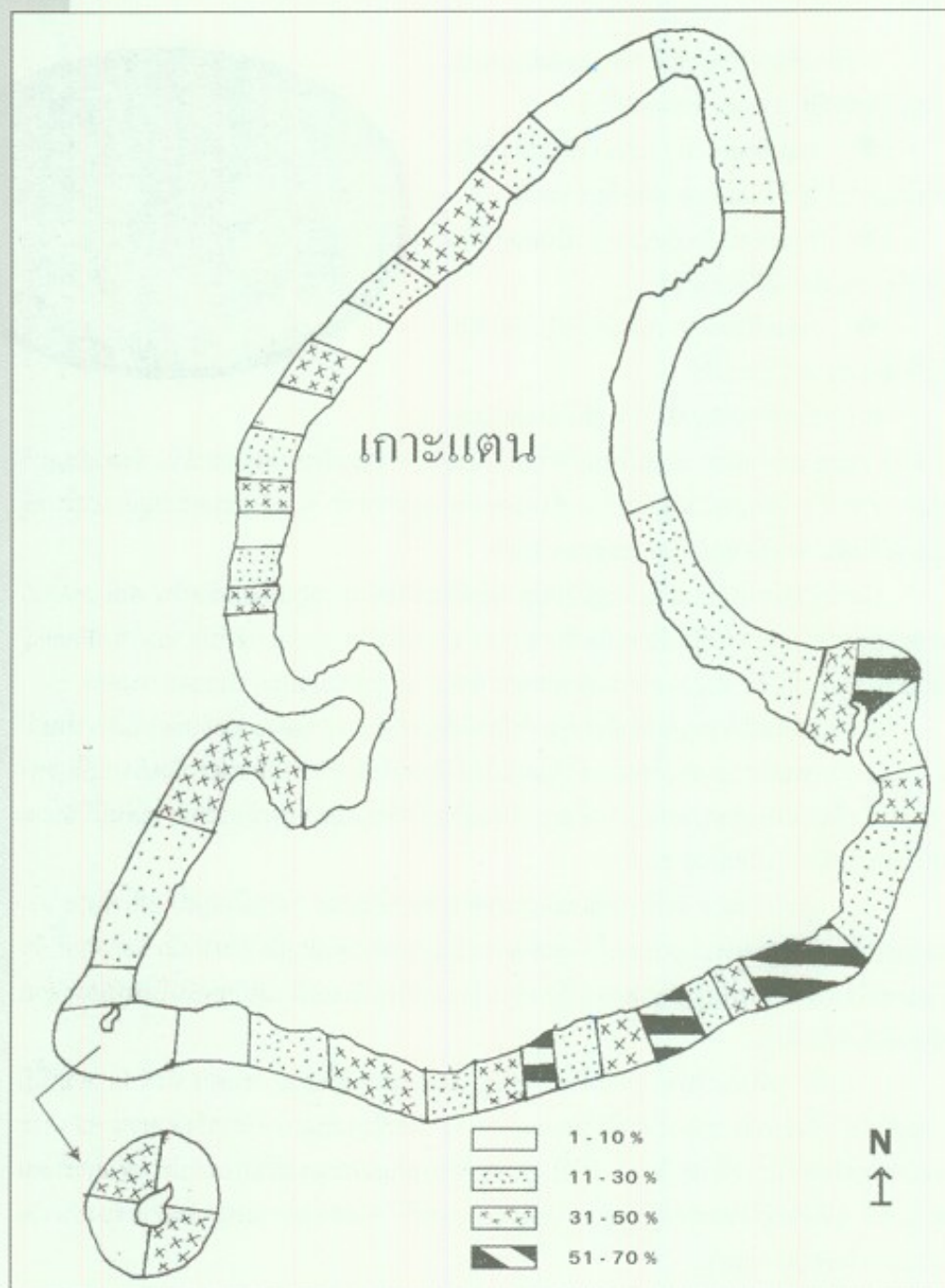
ภาพที่ 9 แสดงความหลากหลายของชนิดปะการังตามจุดที่สำคัญ

ภาพที่ 10 แสดงความสมบูรณ์ของปะการังก้อนรอบเกาะแตน

ภาพที่ 11 แสดงความสมบูรณ์ของปะการังฟุ่มรอบเกาะแตน

ภาพที่ 12 แสดงความสมบูรณ์ของปะการังแผ่นนอน แผ่นตั้ง เขากวาง รอบเกาะเต็น

ประชากรปลา

จากการศึกษาโดยใช้วิธี fish visual census แบ่งปลาออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

- ★ กลุ่มที่พบมาก (major) เป็นปลาทั่วไปที่พบในแนวปะการัง เช่น ปลาสลิดหินข้างลาย
- ★ กลุ่มดัชนี (indicator) เป็นปลาที่กินปะการัง เช่น ปลาผีเสื้อแปดขีด
- ★ กลุ่มเป้าหมาย (target) เป็นปลาที่ใช้กินเป็นอาหาร เช่น ปลาเก๋า

พบว่าประชากรปลาทั้ง 3 กลุ่มมีจำนวนและความหลากหลายน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับแนวปะการังในบริเวณหมู่เกาะล้าน จังหวัดชลบุรี หมู่เกาะง่าม จังหวัดชุมพร หมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด หมู่เกาะก่า จังหวัดระนอง หมู่เกาะสุรินทร์ หมู่เกาะสิมิลัน จังหวัดพังงา (คณะประมง 2539)

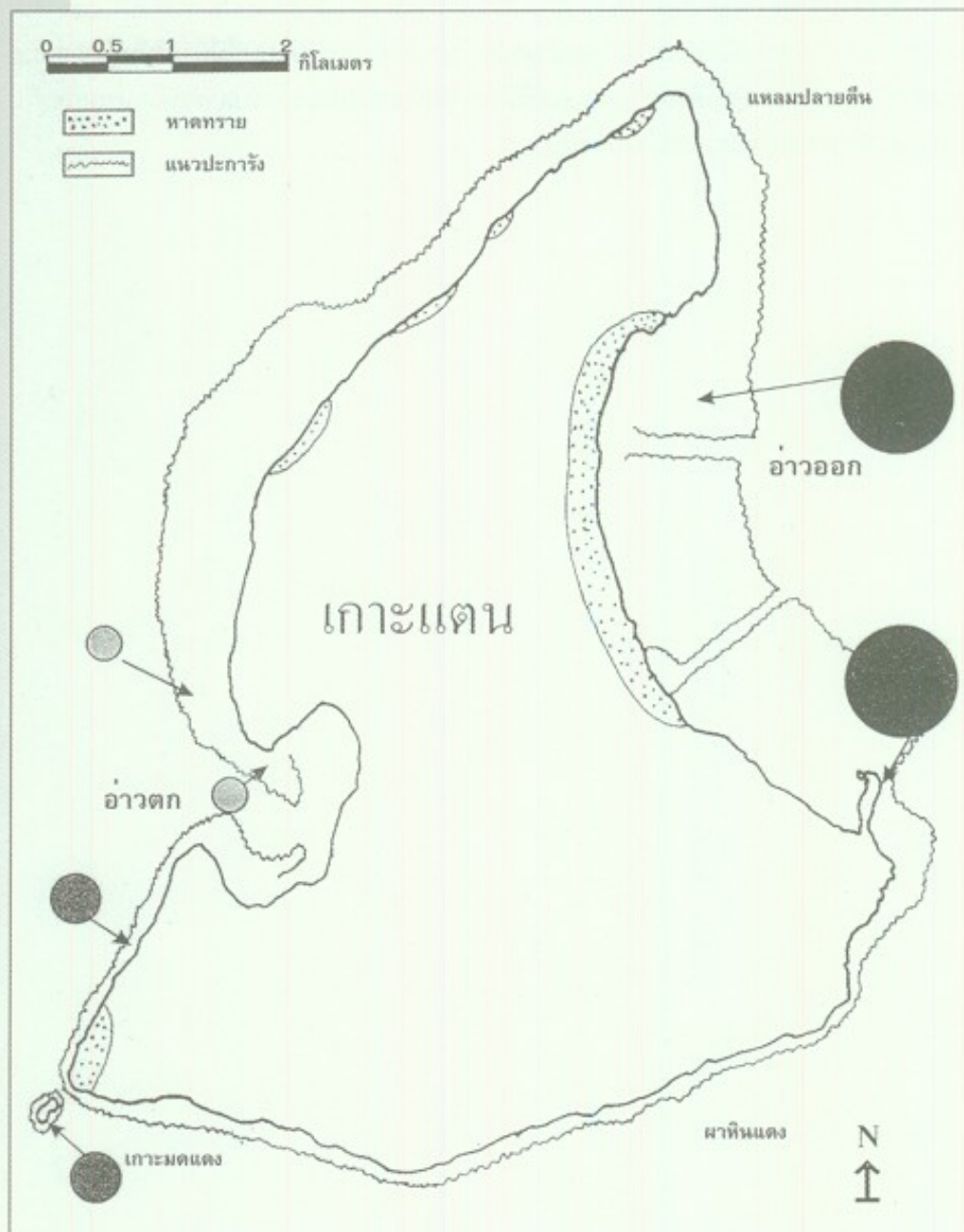
ปลากลุ่มที่พบมาก ส่วนใหญ่เป็นปลาสลิดหินข้างลาย (สกุลปลาสลิดหิน *Abudefduf*) ปลาสลิดหินหางแฉก (สกุลปลาสลิดหิน *Chromis*) และปลาอมไข่ วงศ์ปลาอมไข่ (Family *Apogonidae*) มีปริมาณและความหลากหลายน้อยมากในทุกแนวปะการังของเกาะเตень

ปลากลุ่มดัชนี จำพวกปลาผีเสื้อ วงศ์ปลาผีเสื้อ (Family *Chaetodontidae*) ในอ่าวไทยมีรายงาน 3 ชนิด พบที่เกาะเตеньทั้งหมด มีปริมาณใกล้เคียงหรือมากกว่าแนวปะการังบริเวณอื่นของอ่าวไทย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวปะการังเกาะเตеньมีปะการังอุดมสมบูรณ์ และปลากลุ่มนี้มีขนาดเล็กไม่เหมาะสำหรับใช้เป็นอาหาร

ปลากลุ่มเป้าหมาย มีปริมาณและความหลากหลายน้อยมาก ส่วนใหญ่เป็นปลาทรายขาว และปลากะพงข้างลาย พบปลานกแก้วและปลานกขุนทองขนาดใหญ่แต่ไม่มากนัก นอกจากนี้ในอดีตเคยมีรายงานว่าพบฝูงปลาสาทเหลือจำนวนมากในบริเวณนี้ แต่ปัจจุบันไม่พบปลาสาทเหลือแม้แต่ตัวเดียว

จากผลการศึกษาไม่พบปลาพยาบาลอยู่ในแนวปะการังของเกาะเตень ทั้งที่ปลาพวกนี้มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อปลาอื่นในแนวปะการัง เมื่อเทียบกับแนวปะการังจำนวน 63 เกาะของประเทศไทยที่มีการศึกษาในระหว่างปี 2538-2539 (คณะประมง 2539) แนวปะการังเกาะเตеньจัดเป็นสถานที่เดียวซึ่งไม่พบปลาพยาบาลอยู่เลย ภาพที่ 13 แสดงความหลากหลายของปลาในแนวปะการังรอบเกาะเตень

ภาพที่ 13 แสดงความหลากหลายของชนิดปลาตามจุดที่สำรวจ

สาเหตุที่ทำให้ปริมาณและความหลากหลายของปลามีน้อยมาก เกิดเนื่องจากการทำประมงอย่างหนักในบริเวณนี้ โดยเฉพาะการทำวนปลาชิงชังหรือปลากะดัก การทำประมงจะใช้วนลอยเข้ามาใกล้แนวปะการังมาก สามารถจับปลาทั้งด้านในและด้านนอกแนวปะการัง รวมทั้งปลาสวยงามและลูกปลา การทำประมงรูปแบบนี้มีมากในหมู่เกาะสุมาตรา ตั้งแต่ พ.ศ. 2532 และไม่ได้รับการควบคุมให้ดีขึ้น จึงส่งผลให้ประชากรปลารอบเกาะแตนอยู่ในสภาพโดนทำลายอย่างหนักเช่นในปัจจุบัน

สิ่งมีชีวิตอื่น

จากการศึกษาสิ่งมีชีวิตที่มีความสำคัญต่อแนวปะการัง พบว่าส่วนใหญ่มีความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายต่ำมาก ยกเว้นสาหร่าย หญ้าทะเล กัลปังหา ฟองน้ำ และทากทะเล มีความปริมาณและ/หรือความหลากหลายในระดับปกติของแนวปะการังในอ่าวไทย (ภาพที่ 14)

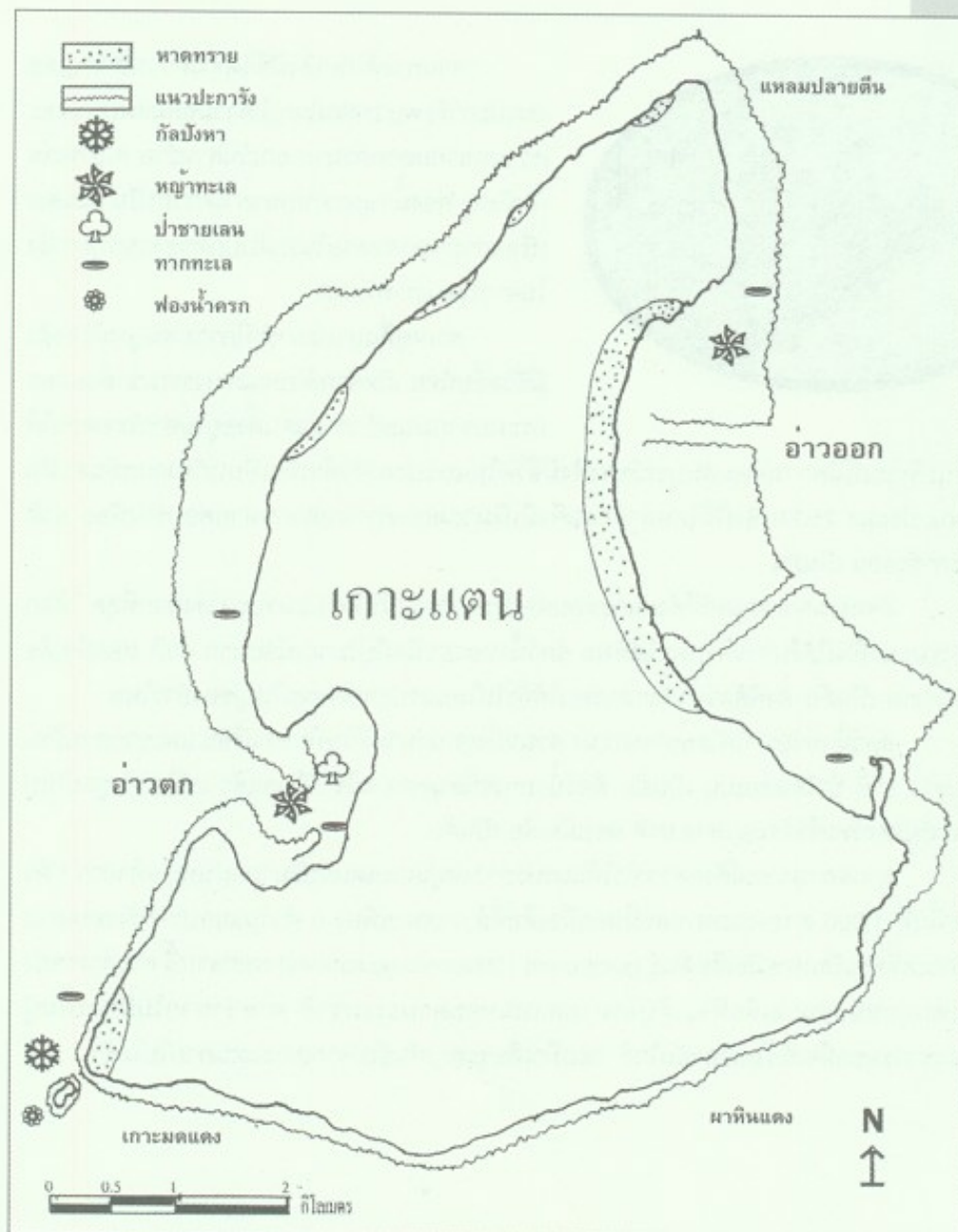
สาเหตุที่แนวปะการังมีความสมบูรณ์ของสิ่งมีชีวิตอื่นน้อย เกิดจากลักษณะทางธรรมชาติและผลกระทบจากมนุษย์ เกาะเตन्दั้งอยู่ในอ่าวไทยตอนใต้

เป็นบริเวณที่มีความอุดมสมบูรณ์ของสิ่งมีชีวิตในแนวปะการังต่ำเมื่อเทียบกับทะเลอันดามัน (คณะประมง 2539) สิ่งมีชีวิตหลายกลุ่มจึงมีปริมาณและความหลากหลายค่อนข้างน้อย อาทิ ปะการังอ่อน เป็นต้น

กิจกรรมจากมนุษย์ที่ส่งผลกระทบต่อประชากรสิ่งมีชีวิตในแนวปะการังมากที่สุด ได้แก่ การประมงที่ไม่ได้รับการควบคุมให้ดีพอ สัตว์น้ำหลายชนิดมีปริมาณน้อยมาก อาทิ หอยมือเสือ แมนทะเล เป็นต้น ทั้งที่สัตว์น้ำดังกล่าวพบได้ทั่วไปในแนวปะการังส่วนใหญ่ของอ่าวไทย

สัตว์น้ำที่จับมาได้โดยการประมง ส่วนหนึ่งถูกนำมาบริโภคในครัวเรือน และขายตามร้านอาหาร อาทิ ยำไขหอยเม่น เป็นต้น สัตว์น้ำบางชนิดนอกจากใช้บริโภคแล้ว เปลือกยังถูกนำไปประดับรีสอร์ทหรือร้านอาหาร อาทิ หอยมือเสือ เป็นต้น

จากสถานการณ์ดังกล่าว ทำให้แนวปะการังหมู่เกาะเตन्दั้งมีปริมาณแมนทะเลต่ำกว่า 1 ตัวต่อพื้นที่ 1,000 ตารางเมตร และมีหอยมือเสือที่สำรวจพบเพียง 5 ตัวในแนวปะการังรอบเกาะ ทั้งหมดที่พบเป็นหอยมือเสือพันธุ์ giant clam (*Tridacna squamosa*) นอกจากนี้ การสำรวจยังไม่พบลูกหอยขนาดเล็กที่จะเติบโตมาทดแทนหอยตามธรรมชาติ คาดว่าหากไม่มีการฟื้นฟูประชากรหอยมือเสือในเวลาอันใกล้ หอยมือเสือจะสูญพันธุ์ไปจากเกาะเตन्दั้งภายในไม่ช้า

ภาพที่ 14 แสดงความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตชนิดอื่นตามจุดที่สำรวจ

● แหล่งนิเวศที่สำคัญ

- ☀ แนวปะการัง
- ☀ แหล่งหญ้าทะเล

แหล่งนิเวศที่สำคัญ

รอบๆ เกาะเตन्दามีแหล่งนิเวศที่เปราะบาง ไวต่อการถูกทำลาย แต่มีคุณค่าในเชิงนิเวศวิทยา และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้แก่ แนวปะการังและแหล่งหญ้าทะเล

แนวปะการัง

แนวปะการังด้านตะวันตกเฉียงเหนือ (Coral Fantasea)

ลักษณะชายฝั่ง

ชายทะเลเกาะเตन्दานี้เป็นหน้าผา มีที่ราบชายฝั่งแคบ มีหาดทรายสั้นและแคบสลับกับกองหินเป็นระยะ มีลักษณะเป็นอ่าวเปิดรับลม หากแต่เมื่อลมพัดมาจากทิศตะวันออกและตะวันออกเฉียงเหนือ แนวปะการังบริเวณนี้จะมีน้ำนิ่งสงบเพราะเกาะเตन्दายังอยู่

บนชายฝั่งทั้งหมดไม่มีคนอาศัย ยกเว้นในตอนเหนือใกล้แหลมปลายตีน จะมีบ้านคนพร้อมการหักถางป่าคล้ายทำสวนมะพร้าว บริเวณนี้ไม่มีร่องน้ำให้เรือเข้าฝั่ง อย่างไรก็ตาม หากน้ำไม่ลงต่ำสุด เรือหางยาวสามารถพานักท่องเที่ยวเข้าไปส่งที่ชายหาดได้ โดยนักท่องเที่ยวอาจต้องเดินลุยน้ำไปเป็นระยะประมาณ 10-20 เมตร แต่ทั้งนี้ไม่มีผลกระทบมากต่อแนวปะการัง เพราะบริเวณนั้นทั้งหมดเป็นสาหร่ายและปะการังตาย

ขนาดและภูมิสัณฐาน

แนวปะการังเริ่มจากแหลมปลายตีน ติดต่อกันมาตามชายฝั่งด้านตะวันตกเฉียงเหนือของเกาะเตन्दามีความยาวทั้งสิ้นประมาณ 4,100 เมตร (ภาพที่ 15)

❁ ปริมาณและความหลากหลายของปะการัง

แนวปะการัง coral fantasea จัดเป็นบริเวณที่มีปะการังสมบูรณ์ร้อยละ 76-100 เกือบตลอดแนว เมื่อเทียบปริมาณและความหลากหลายของปะการังกับบริเวณอื่นของเกาะแตน พบว่าปะการังมีอุดมสมบูรณ์ในระดับสูงมาก ปะการังที่พบมีหลากหลายรูปทรง โดยมีปะการังก้อนและปะการังพุ่ม เป็นรูปทรงหลักในพื้นที่

❁ ประชากรสิ่งมีชีวิตอื่น

นอกเหนือจากปะการังและสาหร่ายแล้ว แนวปะการังแห่งนี้จัดเป็นสถานที่ซึ่งพบสัตว์น้ำน้อยมาก อย่างไรก็ตาม จัดว่าอยู่ในสภาพปกติเมื่อเทียบกับบริเวณอื่นของหมู่เกาะแตน จากการสำรวจพบปลาจำนวนน้อยและมีความหลากหลายต่ำ พบเม่นทะเลและหอยมือเสือเล็กน้อย ฟองน้ำมีจำนวนพอสมควร ส่วนใหญ่เป็นฟองน้ำสีฟ้าและฟองน้ำครก มีทากทะเลดำจุดขาวอยู่ระดับปกติ แต่สัตว์จำพวกดาวทะเล ดอกไม้ทะเล ปลาการ์ตูน มีอยู่ในจำนวนน้อย ที่น่าสนใจคือบริเวณนี้มีแล้ทะเลสกุล Junceella สีขาวอยู่บ้างในเขตน้ำลึก

❁ การใช้ประโยชน์

แนวปะการังบริเวณนี้จัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวดำน้ำแบบไม่ใช้ถังอากาศ (snorkeling) ที่มีการใช้ประโยชน์แทบทุกวันที่คลื่นลมสงบในฤดูกาลท่องเที่ยว นักดำน้ำส่วนใหญ่จะมากับเรือทัวร์ จอดเรือบริเวณจุดดำน้ำที่มีทุ่นผูกอยู่ อย่างไรก็ตาม บางครั้งทุ่นจอดเรือมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทำให้เรือทั้งสมอในบริเวณแนวปะการัง นอกจากนี้ บางครั้งเรือทัวร์ยังไม่ใช้ทุ่นจอดเรือทั้งที่ว่างอยู่

❁ ผลกระทบจากมนุษย์

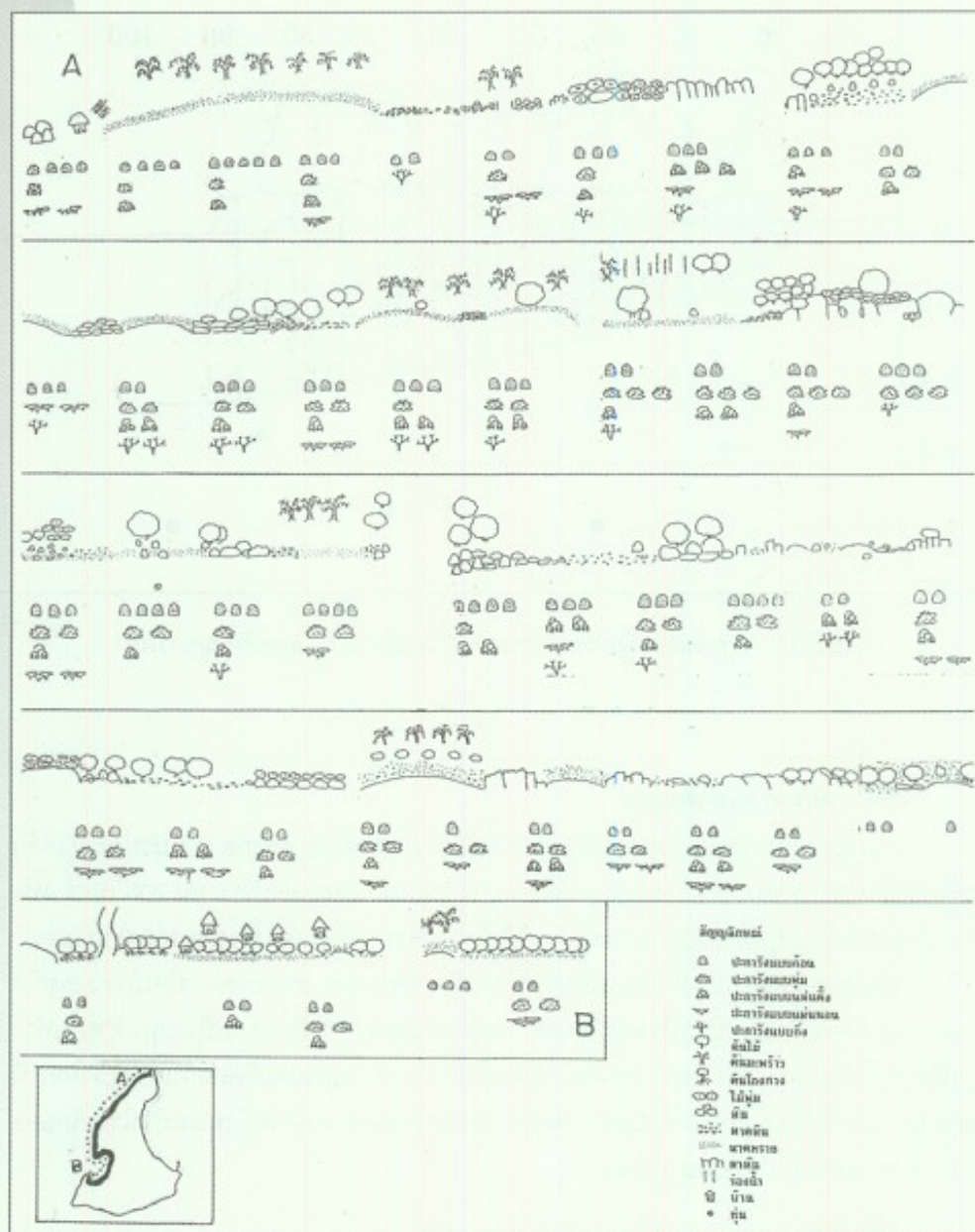
ปัจจุบัน coral fantasea ได้รับผลจากการทำประมงอย่างหนักเป็นเวลานาน ทำให้ปริมาณสัตว์น้ำมีอยู่น้อยมาก สำหรับผลกระทบด้านการท่องเที่ยวยังไม่เด่นชัด แต่อาจเกิดปัญหาจากการทิ้งสมอและการดำน้ำแบบไม่ถูกวิธีขึ้นได้หากไม่ได้รับการวางแผนล่วงหน้า

❁ แนวปะการังอ่าวตกหรืออ่าวตก (South Sea Cove – SS Cove)

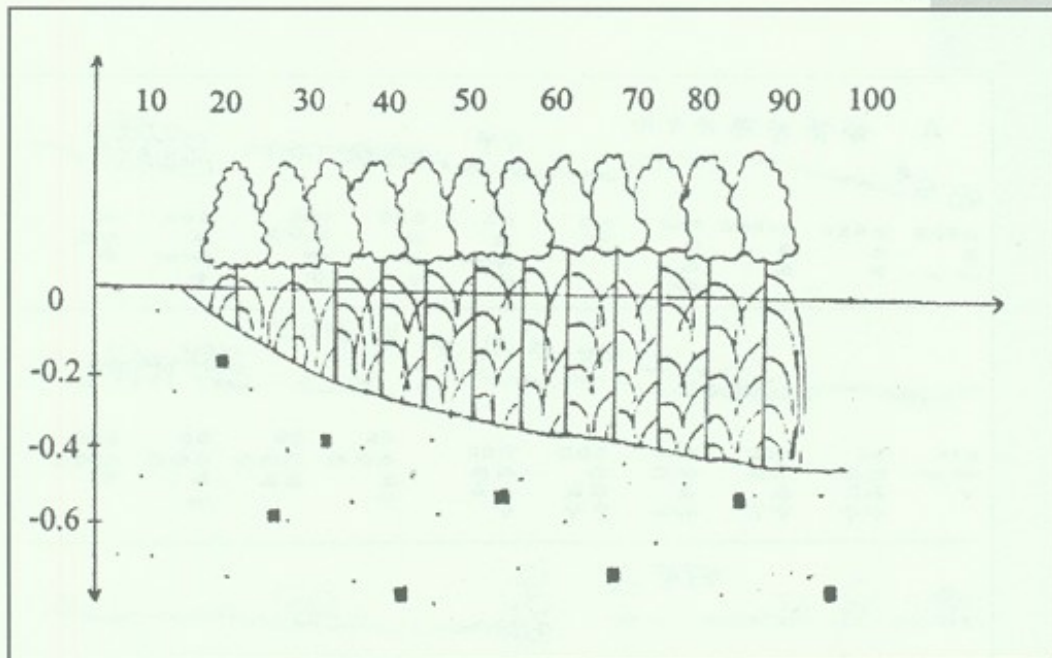
❁ ลักษณะชายฝั่ง

บริเวณนี้จัดเป็นอ่าวปิด (protected area) ตั้งอยู่ตอนกลางฝั่งมาทางด้านล่างของชายฝั่งด้านตะวันตกของเกาะแตน (ภาพที่ 15 และภาพตัดขวางแสดงในภาพที่ 16) ปากอ่าวเป็นแหลมเว้าเข้ามาหากันทั้งสองด้าน มีระยะห่างระหว่างกันประมาณ 800 เมตร ด้านในเป็นอ่าวลึกเข้าไปประมาณ 500 เมตร ส่วนใหญ่มีน้ำตื้นและโคลนพื้นน้ำยามน้ำลงต่ำสุด

บริเวณชายฝั่งส่วนใหญ่เป็นป่าชายเลน ชายฝั่งมีชาวบ้านอาศัย 3 หลังคาเรือน มีรีสอร์ทจำนวน 1 แห่ง มีที่พัก 4 หลัง ชาวบ้านสามารถเดินข้ามไปหมู่บ้านที่อ่าวออกได้โดยทางเดินข้ามเกาะ ใช้เวลาเดินประมาณ 1 ชั่วโมง

ความหลากหลายทาง

ภาพที่ 16 ภาพตัดขวางป่าชายเลนระบบนิเวศป่าชายเลนบริเวณอ่าวตง

✿ ชนิดและภูมิทัศน์

แนวปะการังแบ่งออกเป็นสองส่วน โดยมีบริเวณน้ำลึกคั่นอยู่ตรงกลาง แนวปะการังด้านเหนือติดต่อกับเขต coral fantasia มีความยาว 300 เมตร หาดฝั่งประมาณ 200 เมตร แนวปะการังส่วนที่สองอยู่บริเวณปลายแหลมด้านใต้ มีความยาว 300 เมตร หาดฝั่ง 150-200 เมตร

บริเวณกลางอ่าวเป็นที่อยู่ของหญ้าทะเลชนิด *Enhalus acoroides* มีหญ้าทะเลชนิด *Thalassia hemprichii* ปนอยู่บ้างแต่น้อยมาก หญ้าทะเลแพร่กระจายแบบเป็นกลุ่ม ด้านในห่างจากฝั่งประมาณ 200-250 เมตร มีขนาดแหล่งหญ้ากว้าง 50 เมตรและติดต่อกันเป็นแนวยาว มีความหนาแน่นร้อยละ 40-60 ด้านนอกห่างฝั่ง 250-300 เมตร แหล่งหญ้าทะเลมีขนาดเล็กและกระจาย ความหนาแน่นร้อยละ 20-40

✿ ปริมาณและความหลากหลายของปะการัง

แนวปะการังทางทิศเหนือจัดเป็นเขตที่มีปะการังสมบูรณ์น้อยที่สุดรอบเกาะเตน (ร้อยละ 0-50) ปะการังรูปทรงเด่นเป็นปะการังก้อนชนิด *Porites lutea* ส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก เส้นผ่านศูนย์กลางไม่เกิน 1 เมตร ปะการังอื่นที่พบ เช่น ปะการังพุ่มสกุล *Acropora* แต่มีจำนวนน้อยที่น่าสังเกตคือบริเวณนี้พบปะการังแผ่นตั้ง แผ่นนอน และเขากวางอยู่น้อยมาก

แนวปะการังทางใต้ของอ่าวตงมีปริมาณของปะการังในระดับเดียวกับทางเหนือ แต่มีความหลากหลายของปะการังมากกว่า ปะการังก็ยังคงเป็นรูปทรงเด่นในบริเวณนี้แต่มีขนาดใหญ่กว่าตอนเหนือ นอกจากนั้น ยังพบปะการังฟุ่ม แผ่นตั้ง แผ่นนอน และเขากวาง มากกว่าที่พบทางตอนเหนือ

❁ ประชากรสิ่งมีชีวิตอื่น

จากการสำรวจพบว่าสัตว์ทะเลส่วนใหญ่ในบริเวณคล้ายคลึงกับที่พบบริเวณ Coral Fantasea มีปริมาณปลาน้อย สัตว์น้ำจำพวกเม่นทะเล ดาวทะเล มีอยู่น้อยเช่นกัน ไม่มีกลุ่มสิ่งมีชีวิตชนิดใดโดดเด่นเป็นพิเศษ

❁ การใช้ประโยชน์

แนวปะการังด้านเหนือของอ่าวตงไม่มีการวางทุ่นจอดเรือ ส่วนแนวปะการังด้านใต้มีทุ่นจอดเรือจำนวน 2 จุด อย่างไรก็ตาม เท่าที่สังเกต ไม่มีการใช้ประโยชน์จากทุ่นจอดเรือบริเวณนี้นอกจากนั้น การประมงพื้นบ้าน เช่น ลอบ ตกปลา มีอยู่น้อยมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปริมาณสัตว์น้ำที่มีน้อยมาก

❁ ผลกระทบจากมนุษย์

จากการประเมินภูมิทัศน์ฐานแนวปะการังและสภาพสิ่งมีชีวิต คาดว่าแนวปะการังบริเวณนี้ไม่ได้รับผลกระทบจากการทำอวนลากะตักโดยตรง อย่างไรก็ตาม สภาพตามธรรมชาติทำให้แนวปะการังเขตนี้มีความอุดมสมบูรณ์น้อย อีกทั้งสัตว์น้ำจำพวกปลาบริเวณใกล้เคียงถูกจับไปจำนวนมาก ส่งผลให้แนวปะการัง SS Cove มีสัตว์น้ำน้อยลงไปด้วย เมื่อมีการฟื้นฟูสภาพแนวปะการังและควบคุมปริมาณสัตว์น้ำรอบเกาะแดนแล้ว คาดว่าประชากรสัตว์น้ำจะมีเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

แนวปะการังทิศตะวันตกเฉียงเหนือและทิศใต้ (South West Coast – SW Coast)

❁ ลักษณะชายฝั่ง

บริเวณนี้เป็นชายฝั่งแบบเปิด (exposed area) ติดต่อกันมาจากบริเวณแนวปะการังอ่าวตงผ่านแหลมทรายตรงข้ามเกาะมดแดง ขนานกับชายฝั่งทางใต้ของเกาะจนมาถึงบริเวณด้านตะวันออกเฉียงเหนือ (ภาพที่ 17)

ชายฝั่งส่วนใหญ่เป็นที่ราบแคบเชิงเขา ไม่มีบ้านหรือการทำสวน จนถึงตรงปลายแหลมใกล้เกาะมดแดงที่ราบจะกว้างขึ้น มีการทำสวนมะพร้าวอยู่บริเวณนี้พอสมควร จากนั้นชายฝั่งจะเป็นหน้าผาสูงชันและหินขนาดใหญ่ ไม่มีชายหาด ติดต่อกันจนถึงด้านตะวันออกเฉียงเหนือ

เกาะมดแดงเป็นเกาะขนาดเล็ก ตั้งอยู่ห่างจากปลายแหลมด้านตะวันตกเฉียงเหนือประมาณ 100 เมตร โดยมีร่องน้ำคั่นอยู่ บนเกาะไม่มีหาดทราย ส่วนใหญ่เป็นก้อนหินขนาดใหญ่ มีต้นไม้ขึ้นอยู่เพียงเล็กน้อย ไม่เหมาะสำหรับการขึ้นไปบนเกาะ

❁ **ขนาดและภูมิสัณฐาน**

แนวปะการังแบ่งออกได้เป็น 2 บริเวณ คือด้านตะวันตกเฉียงใต้และด้านใต้ ในบริเวณแรกแนวปะการังมีความยาว 900 เมตร ก่อตัวต่อเนื่องมาจากแนวปะการังในอ่าวตักสันแนวปะการังในระยะแรกห่างฝั่ง 150 เมตร จากนั้นแนวปะการังจะแคบลง ห่างฝั่งประมาณ 100 เมตร จนสุดปลายแหลมด้านตะวันตกเฉียงใต้ แนวปะการังห่างฝั่งเพียง 30 เมตร

แนวปะการังทางด้านใต้เกาะเตนจะต่อเนื่องมาจากด้านตะวันตกเฉียงใต้ มีความยาวประมาณ 300 เมตร ความกว้างแนวปะการังเริ่มมากขึ้น ห่างฝั่งประมาณ 50-100 เมตรติดต่อกันไปแนวยาว ไปจนถึงบริเวณผาหินแดงซึ่งชายฝั่งเป็นหินผาส่งชัน แนวปะการังจะแคบลง มีขนาดความกว้างเพียง 20-40 เมตร ไปจนถึงบริเวณด้านตะวันออกเฉียงใต้ของเกาะ แนวปะการังจะมีขนาดความกว้างมากขึ้น ประมาณ 50-100 เมตรจากชายฝั่ง ก่อนจะสิ้นสุดบริเวณที่เชื่อมต่อกับแนวปะการังอ่าวออก

ลักษณะทางภูมิสัณฐานและการแพร่กระจายของสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตบริเวณผิวน้ำแนวปะการังคล้ายคลึงกันตลอดแนว ชายฝั่งเป็นหาดทรายหยาบแคบประมาณ 10-15 เมตร ถัดออกมาเป็นกรวดปนซากปะการังตาย ชายแนวปะการังมีความลึกประมาณ 8 เมตร

❁ **ปริมาณและความหลากหลายของปะการัง**

แนวปะการังบริเวณนี้มีความอุดมสมบูรณ์ของปะการังต่ำกว่าบริเวณ coral fantasea ประมาณครึ่งหนึ่งของแนวทั้งหมดมีปะการังปกคลุมพื้นที่มากกว่าร้อยละ 75 ส่วนที่เหลือมีปะการังปกคลุมพื้นที่ร้อยละ 51-75

เนื่องจากลักษณะแนวปะการังที่แคบ รวมทั้งอิทธิพลของกระแสน้ำ ทำให้บริเวณนี้มีความหลากหลายของปะการังแตกต่างจากบริเวณอื่นรอบเกาะเตน ปะการังแผ่นตั้งจะมีจำนวนมาก โดยเฉพาะบริเวณแนวปะการังด้านใต้ จะพบปะการังในรูปทรงนี้เป็นชนิดเด่นขณะที่ปะการังก้อนอันเป็นรูปทรงหลักในแนวปะการังบริเวณอื่น กลับพบอยู่น้อยมากในบริเวณนี้ ถึงแม้ว่าเกาะมดแดงจะจัดรวมอยู่ในแนวปะการังเขตนี้ หากแต่ปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่แตกต่าง อาทิ กระแสน้ำไหลผ่าน ความลึกที่ค่อนข้างมาก ทำให้แนวปะการังของเกาะมดแดงมีองค์ประกอบที่แตกต่างไปจากบริเวณอื่นโดยรอบเกาะเตน

ผลจากการสำรวจพบว่าเกาะมดแดงมีปะการังปกคลุมพื้นที่ในระดับใกล้เคียงกับแนวปะการังอื่น เช่นเดียวกับความหลากหลายของปะการัง อย่างไรก็ตาม ทีมสำรวจได้พบปะการังหลายชนิดที่ไม่พบในบริเวณอื่นของเกาะเตน

❁ **ประชากรสิ่งมีชีวิตอื่น**

ปริมาณและความหลากหลายของปลาในแนวปะการังบริเวณนี้ใกล้เคียงกับจุดอื่นรอบเกาะเตน เช่นเดียวกับสัตว์น้ำชนิดอื่น อาทิ ฟองน้ำ หากทะเล เป็นต้น

ความแตกต่างด้านปัจจัยสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้เกาะมดแดงมีประชากรสิ่งมีชีวิตแตกต่างจากบริเวณอื่นรอบเกาะเตन्द ปลาหลายชนิดสำรวจพบเฉพาะในบริเวณนี้ อาทิ ปลาสินสมุทรลายฟ้า ปลาผีเสื้อเทวรูป เป็นต้น แต่ปริมาณปลาที่สำรวจพบยังมีอยู่ในระดับเดียวกับแนวปะการังบริเวณอื่นของเกาะเตन्द

เกาะมดแดงยังมีสัตว์น้ำจำพวกกัลปังหาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในที่ลึกระดับ 5-10 เมตร พบกัลปังหา 8 สกุล รวมทั้งปะการังดำ 1 สกุล จัดได้ว่าเป็นบริเวณที่มีปริมาณและความหลากหลายของกัลปังหามากที่สุดในกลุ่มเกาะเตन्द อันอาจจะรวมถึงกลุ่มเกาะสมุยด้วย (ไม่มีรายงานจากกลุ่มเกาะสมุย)

❁ การใช้ประโยชน์

จากการสำรวจพบว่าแนวปะการังนี้ค่อนข้างห่างไกลจากฝั่งเกาะสมุย ทำให้มีเรือพานักท่องเที่ยวมาดำน้ำแบบ snorkelling ค่อนข้างน้อย ยกเว้นบริเวณปลายแหลมด้านใต้ซึ่งเป็นส่วนของสันทราย แนวปะการังค่อนข้างแคบและลึก เรือหางยาวสามารถนำนักท่องเที่ยวเข้าฝั่งได้สะดวก จึงเป็นจุดที่นิยมพานักท่องเที่ยวขึ้นหาดเพื่อปิกนิกและดำน้ำ

การประมงพื้นบ้านมีอยู่มากกว่าบริเวณอื่นของเกาะเตन्द แต่เมื่อเปรียบเทียบกับบริเวณอื่นของทะเลไทยแล้วยังจัดว่าอยู่ในระดับต่ำ จากการสำรวจพบลอบเก่าที่ไม่ใช้แล้วจำนวน 2 อัน และพบลอบที่ยังใช้ทำการประมง 1 อัน

❁ ผลกระทบจากมนุษย์

เช่นเดียวกับแนวปะการังบริเวณอื่นรอบเกาะเตन्द ปัญหาสำคัญที่เกิดจากมนุษย์คือการประมงปลากะตัก ทำให้ปริมาณปลามีค่อนข้างน้อย ส่วนการใช้ประโยชน์ในด้านการท่องเที่ยวยังมีอยู่น้อยมาก เชื่อว่าถ้าสามารถควบคุมการทำอุตสาหกรรมการประมงได้แล้ว ปริมาณปลาในบริเวณนี้จะมากขึ้น และจะทำให้สัตว์น้ำอื่นมีมากขึ้นตามลำดับ

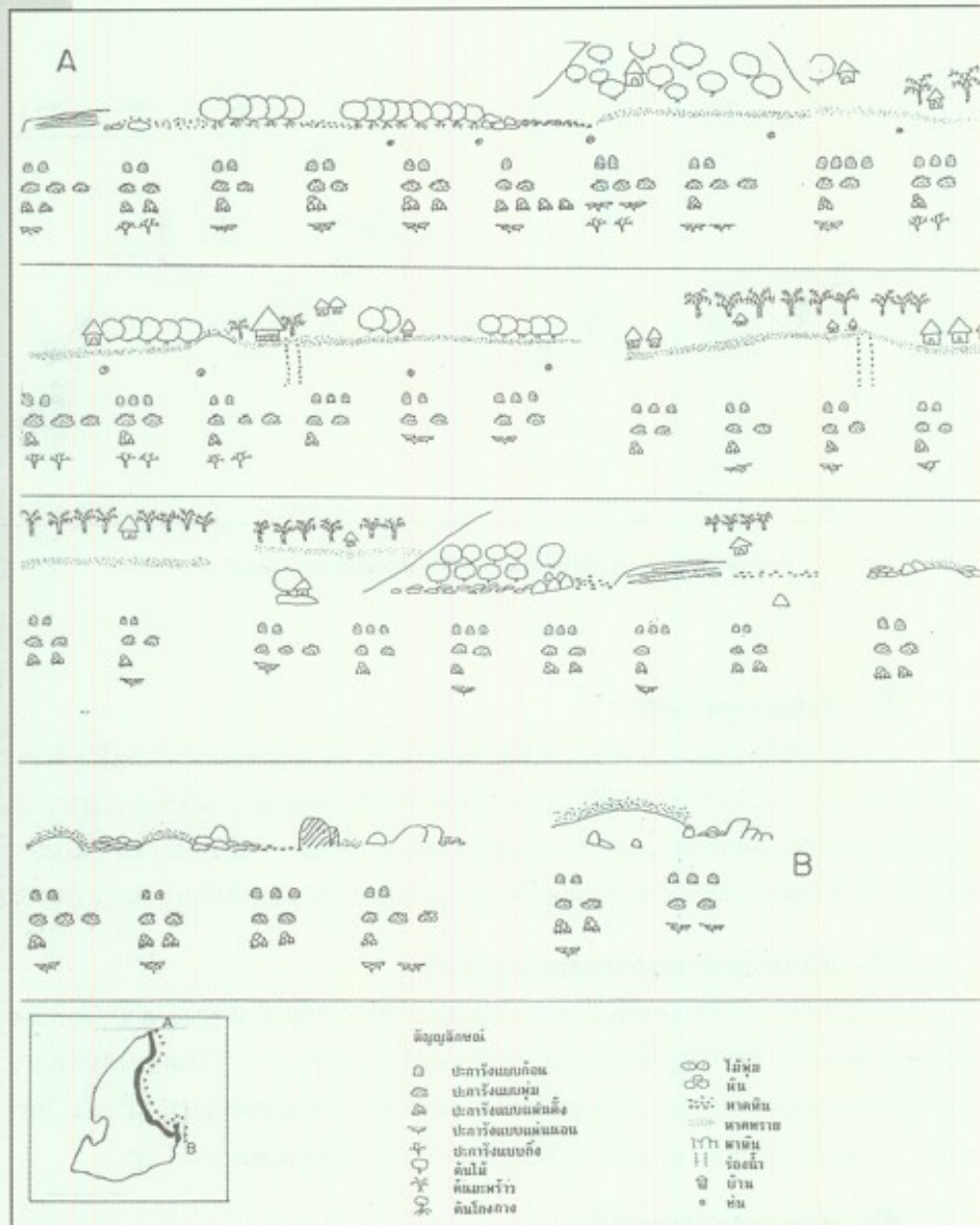

แนวปะการังอ่าวออก

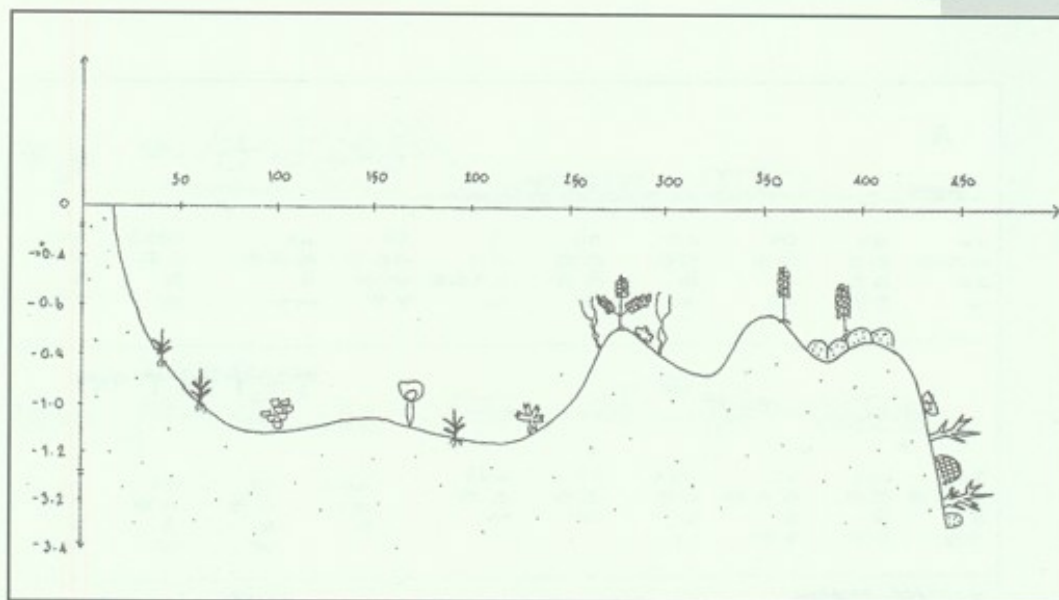
❁ ลักษณะชายฝั่ง

อ่าวออกมีลักษณะชายฝั่งแบบกึ่งปิด (ภาพที่ 18 และรูปตัดแสดงในภาพที่ 19) จัดเป็นอ่าวใหญ่ที่สุดบนเกาะเตन्द ลักษณะชายฝั่งทางใต้ของอ่าวเป็นแหลมหิน มีไม้ชายเลนขึ้นอยู่ บริเวณนี้มีคลื่นลมรุนแรงเป็นบางครั้ง ทำให้มีการสะสมตัวของเศษปะการัง จนเกิดลักษณะสุสานปะการังขึ้น

บริเวณกลางอ่าวเป็นหาดทรายหยาบยาวติดต่อกัน เป็นที่ตั้งของหมู่บ้านเกาะเตन्द พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสวนมะพร้าว ด้านบนมีเกาะขนาดเล็กหนึ่งแห่งอยู่กลางแนวปะการัง เป็นที่ตั้งของสำนักสงฆ์ จากนั้นชายฝั่งจะเปลี่ยนเป็นเขาสูงและหินผา จนถึงสุดที่แหลมปลายดิน

ภาพที่ 18 แสดงลักษณะและสัณฐานปะการังฝั่งตะวันออก

ภาพที่ 19 ภาพตัดขวางระบบนิเวศชายฝั่งตะวันออก

❁ ขนาดและภูมิทัศน์ฐาน

แนวปะการังมีความยาว 6,100 เมตร มีความกว้างประมาณ 200-500 เมตร ยกเว้นบริเวณด้านใต้จะมีความกว้าง 50-100 เมตร ด้านชายฝั่งติดกับหาดเป็นทรายหยาบ หาดฝั่งประมาณ 50 เมตร มีหญ้าคาทะเล (*Enhalus acoroides*) อยู่เป็นหย่อมแต่หนาแน่นห่างฝั่งประมาณ 200 เมตร จึงเริ่มพบปะการังฟุ่มและปะการังก้อนขนาดเล็ก ระดับน้ำปลายแนวปะการังลึกประมาณ 6 เมตร

❁ ปริมาณและความหลากหลายของปะการัง

ส่วนมากมีปะการังปกคลุมพื้นที่มากกว่าร้อยละ 75 อย่างไรก็ตาม มีความหลากหลายของปะการังค่อนข้างต่ำ ส่วนใหญ่ที่พบเป็นปะการังก้อนและปะการังฟุ่ม ยกเว้นตอนใต้ของแนวปะการังใกล้สู่สถานปะการัง มวลน้ำหมุนเวียนดี มีความหลากหลายของปะการังมากขึ้น โดยพบปะการังแผ่นตั้ง แผ่นนอน และเชากวาง ขึ้นปะปนกับปะการังก้อนและปะการังฟุ่ม

❁ ประชากรสิ่งมีชีวิตชนิดอื่น

ด้านในแนวปะการังมีสาหร่ายหลายชนิดขึ้นสลับกับหญ้าทะเล พบสัตว์จำพวกปลิงทะเล เมื่อห่างฝั่งออกมาที่สันแนวปะการัง พบปลาสวยงามจำนวนมากกว่าบริเวณอื่นของเกาะเตन्द โดยเฉพาะบริเวณเกาะสำนักสงฆ์ทางตอนเหนือของแนวปะการัง และบริเวณแหลมสู่สถานปะการัง

สัตว์น้ำอื่น เช่น แม่นทะเล พบปริมาณปกติของเกาะแตน ที่น่าสังเกตคือ บริเวณด้านใต้มีฟองน้ำสีฟ้าค่อนข้างมาก ทำให้พบหูกทะเลขาวจุดดำเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม ประชากรของหูกทะเลมีการผันแปรตามฤดูกาลและอาหาร

❖ การใช้ประโยชน์

บริเวณนี้เป็นเขตชุมชนและท่องเที่ยว มีการขุดร่องน้ำผ่านแนวปะการัง 2 จุด บริเวณหน้า Coral Beach Resort และ Taen Resort ขนาดร่องน้ำกว้างประมาณ 30 เมตร ความยาว 300-400 เมตร ด้านข้างเป็นก้อนปะการังตายที่ถูกดันขึ้นมาเป็นคันร่องน้ำ อย่างไรก็ตาม ร่องน้ำดังกล่าวถูกขุดขึ้นมาตั้งแต่ปี 2530 จากการสังเกตเทียบกับข้อมูลในอดีต (ปี 2532) ชายฝั่งยังอยู่ในสภาพปกติ แสดงว่าไม่เกิดผลกระทบต่อลักษณะพื้นฐานของชายฝั่งมากนัก

❖ ผลกระทบจากมนุษย์

แนวปะการังบริเวณนี้ได้รับผลกระทบจากการขุดสร้างร่องน้ำทั้งสองบริเวณ อย่างไรก็ตาม เป็นการทำขึ้นมานานแล้ว ในปัจจุบันแนวปะการังสามารถปรับตัวรับสภาพที่เกิดขึ้นได้

ผลกระทบอีกอย่างคือการทิ้งขยะจากแหล่งชุมชนและการท่องเที่ยว โดยสังเกตเห็นอยู่บ้างบริเวณชายหาดและแนวปะการังน้ำตื้น อย่างไรก็ตาม ระดับความรุนแรงยังมีน้อยและยังไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศโดยรวม แต่การพัฒนาชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวในอนาคตอาจส่งผลมากขึ้น เช่น น้ำเสีย ขยะ จึงควรมีการวางแผนควบคุมตั้งแต่ปัจจุบัน

แหล่งหญ้าทะเล

ที่ตั้งและขนาด

จากการสำรวจพบแหล่งหญ้าทะเลในสองบริเวณของเกาะเตень ได้แก่ อ่าวออกทางทิศตะวันออกและอ่าวตกทางทิศตะวันตก หญ้าทะเลชนิดเด่นที่พบคือ หญ้าคาทะเล (*Enhalus acoroides*) มีหญ้าเต้า (*Thalassia hemprichii*) ขึ้นอยู่บ้างแต่ไม่มากนัก

การแพร่กระจายของหญ้าทะเลในทั้งสองบริเวณมีลักษณะเป็นกลุ่ม ขนาดกว้างไม่เกิน 30 เมตร และยาวไม่เกิน 50 เมตร ขึ้นอยู่ห่างชายฝั่งในระยะ 30-200 เมตร ในยามน้ำลงต่ำ หญ้าทะเลเหล่านี้จะโผล่พ้นน้ำ ส่วนใหญ่หญ้าทะเลมีความหนาแน่นเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ หากแต่การแพร่กระจายของหญ้าทะเลมีการเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาล ขนาดและความหนาแน่นอาจเปลี่ยนแปลงได้

ความอุดมสมบูรณ์

เมื่อเปรียบเทียบขนาดและปริมาณของหญ้าทะเลที่พบบริเวณเกาะเตеньกับเกาะสมุยแล้วพบว่าแหล่งหญ้าทะเลที่อ่าวออกและอ่าวตกมีความสมบูรณ์ใกล้เคียงกับที่พบบริเวณเกาะมัตหลัง อันจัดเป็นแหล่งหญ้าทะเลขนาดใหญ่และสมบูรณ์ที่สุดรอบเกาะสมุย

สิ่งมีชีวิตที่พบ

เนื่องจากแหล่งหญ้าทะเลเกาะเตеньอยู่ในเขตแนวปะการังน้ำตื้น (reef flat) การศึกษาครั้งนี้จึงถือว่าแหล่งหญ้าทะเลเป็นส่วนหนึ่งของแนวปะการัง สิ่งมีชีวิตที่พบจึงรายงานรวมกับที่พบในแนวปะการัง

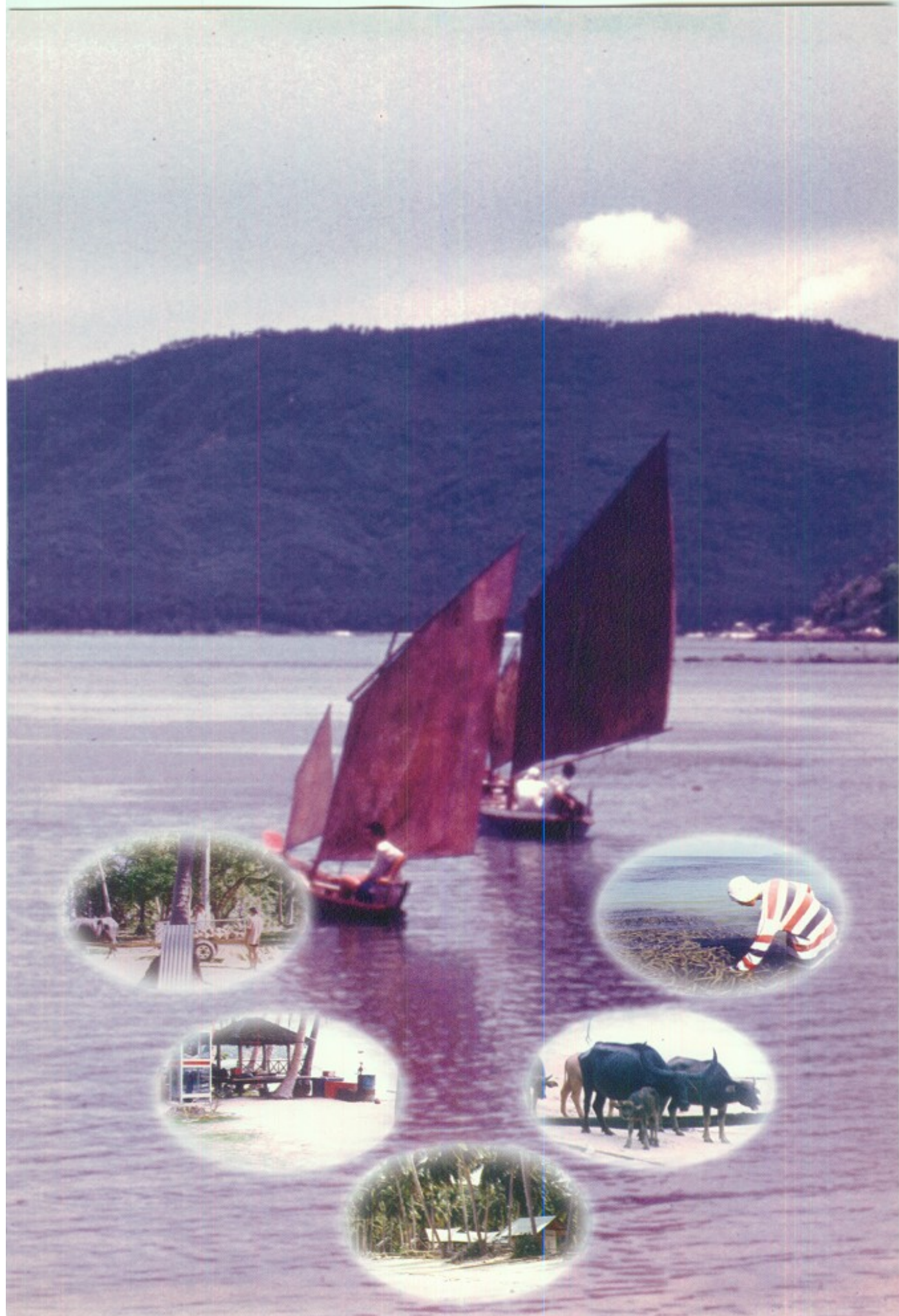
เมื่อเปรียบเทียบสิ่งมีชีวิตในแหล่งหญ้าทะเลของเกาะเตеньและเกาะสมุยแล้ว พบว่ามีปริมาณและความหลากหลายใกล้เคียงกันมาก

ความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

แหล่งหญ้าทะเลจัดเป็นพื้นที่ซึ่งมีศักยภาพต่ำในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาชมแหล่งหญ้าทะเลต้องเป็นผู้มีความสนใจโดยตรง ซึ่งมีอยู่น้อยมากในกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

อย่างไรก็ตาม แหล่งหญ้าทะเลจัดเป็นพื้นที่ซึ่งมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในแนวปะการังทางอ้อม ทั้งนี้เพราะสัตว์น้ำหลายชนิดเข้ามาวางไข่ อนุบาลตัวอ่อน และหากินในแหล่งหญ้าทะเล

● สภาพเศรษฐกิจ สังคม ชุมชน

- สภาพเศรษฐกิจ สังคม
- สภาพการท่องเที่ยวเกาะหมาก

สภาพเศรษฐกิจ สังคม ชุมชน

สภาพเศรษฐกิจ สังคม

เกาะแตนเป็นชุมชนที่มีการตั้งถิ่นฐานมาประมาณ 200 ปี โดยมีประชากรจากเกาะสมุยได้มาบุกเบิกทำสวนยางพาราและสวนมะพร้าว รวมทั้งตัดไม้ส่งไปยังเกาะสมุย เกาะแตนจึงเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญของเกาะสมุยตั้งแต่อดีต แม้ปัจจุบันเกาะแตนไม่มีไม้ใหญ่ให้ตัด ผลิตผลมะพร้าวไม่อุดมสมบูรณ์ แต่เกาะแตนยังเป็นแหล่งประมงขนาดเล็ก และแหล่งท่องเที่ยวปะการังที่สำคัญของเกาะสมุย การตั้งถิ่นฐาน เริ่มจากมีประชากรมาอาศัย

จำนวน 2 ครัวเรือน แล้วขยายจนมีประชากรมากกว่า 100 ครัวเรือน แต่ปัจจุบันคงเหลือเพียง 30 ครัวเรือน เนื่องจากการอพยพย้ายถิ่นไปทำสวนในเกาะสมุย หรือจังหวัดสุราษฎร์ธานีและชุมพร และการมีอาชีพหลักในชุมชนเมือง รวมทั้งการอพยพย้ายถิ่นไปเพื่อการศึกษาต่อของบุตรหลาน

ในปี 2538 เกาะแตนมีบ้านเรือนตั้งอยู่ประมาณ 30 หลังคาเรือน เกือบทั้งหมดตั้งอยู่บริเวณช่่าวออก ฝั่งตะวันออกของเกาะ โดยมีอาคารอื่นๆ ได้แก่ บังกะโล 24 หลัง โรงเรียนสถานีนามัย สำนักสงฆ์ รวมทั้งโรงเรียนอื่นๆ ของครัวเรือน

ประชากร

เกาะแตน มีประชากรอยู่อาศัยจริงทั้งสิ้น 101 คน เป็นชาย 51 คน และหญิง 50 คน แต่มีประชากรตามหลักฐานทะเบียนบ้านที่อยู่อาศัยจริงถึง 145 คน นั่นคือมีประชากรอยู่อาศัยอยู่จริงเพียงร้อยละ 69.47 ส่วนที่ขาดหายไปส่วนใหญ่คือผู้เดินทางไปประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อที่เกาะสมุยและสุราษฎร์ธานี ซึ่งร้อยละ 67.18 เป็นผู้อาศัยที่มีทะเบียน (ปี 2540 มีการอพยพประชากรออกจากเกาะแตนสูงมาก เนื่องจากการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อ คงเหลือประชากรประมาณ 40 คน มีนักเรียนในโรงเรียน 4 คน ใน 2 ชั้นเรียน และในปี 2541 โรงเรียนได้ปิดการสอนทำให้มีประชากรอพยพออกและเสียชีวิตคงเหลือเพียง 30 คน จำนวนบ้านอยู่อาศัย 23 บ้านโดยประมาณ)

จากการสำรวจปี 2538 ประชากรเกาะแตนมีอาชีพหลักคือ รับจ้างมากที่สุด ร้อยละ 37.04 รองลงมาคือ ทำสวนมะพร้าว ร้อยละ 18.52 ทำประมงและบังกะโล ร้อยละ 11.11 เท่ากัน และร้อยละ 7.41 ทำการค้าขายและว่างงาน 1 ครว้เรือน ส่วนอาชีพรองคือ ทำสวนมะพร้าวมากที่สุด ร้อยละ 11.11 รองลงมาคือ รับจ้าง ประมง เดินเรือ บังกะโล และค้าขาย โดยมีผู้ไม่มีอาชีพรองถึงร้อยละ 55.56 อาชีพรองที่มีมักเป็นของผู้ประกอบธุรกิจการค้า ทำบังกะโล ประมง โดยผู้มีอาชีพรับจ้างเกือบทั้งหมดไม่มีอาชีพรอง อาชีพรับจ้างประกอบด้วย รับจ้างทำสวน รับจ้างขับเรือ เป็นหลัก ผู้มีอาชีพรับจ้างทั้งหมดเป็นผู้ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง มีทุนทรัพย์ต่ำและยากจน นอกจากอาชีพรองแล้ว สมาชิกในครัวเรือนอาจมีอาชีพอื่นๆ ด้วย เช่น รับราชการ ต่อเรือ เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

รายได้ของประชากรเกาะแตน (จากการสำรวจในปี 2538) อยู่ในระดับดีปานกลาง เฉลี่ย 69,007 บาท/ครัวเรือน/ปี โดยอาชีพที่มีรายได้สูงสุดคือ การบริการการท่องเที่ยว (บังกะโล และเรือท่องเที่ยว) ระหว่าง 60,000 - 360,000 บาท/ปี รองลงมาคือ ค้าขายสูงสุด 162,000 บาท/ปี อาชีพรับจ้างซึ่งมีมากที่สุด มีรายได้ระหว่าง 3,600 - 72,000 บาท/ปี หรือเฉลี่ย 32,714 บาท/ปี แต่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 5.0) มีรายได้ระหว่าง 10,000 - 24,000 บาท/ปี หรือเฉลี่ย 22,000 บาท/ปี อาชีพเกี่ยวกับเดินเรือทัวร์มีเพียง 2 ราย (แต่มีหลายรายในกลุ่มรับจ้างมีอาชีพรับจ้างเดินเรือ) ส่วนอาชีพประมงมีรายได้ 12,000 - 36,000 บาท/ปี สำหรับการทำสวนนั้น เป็นอาชีพที่มีรายได้ตกต่ำมาก บางครอบครัวมีรายได้ไม่เกิน 1-2,000 บาท/ปี เท่านั้น ในขณะที่บางครอบครัวไม่มีรายได้จากสวนมะพร้าวเลย

ประชากรเกาะแตนมีรายจ่ายไม่สูงมากนัก ในปี 2538 จ่ายอยู่ระหว่าง 120 บาท/ปี (ผู้สูงอายุที่ลูกหลานเลี้ยง) ถึง 293,040 บาท โดยผู้มีค่าใช้จ่ายสูงกว่า 100,000 บาท เป็นผู้ประกอบการค้าขายและบังกะโล ซึ่งต้องลงทุนสูง แต่ขณะเดียวกันมีรายได้สูงด้วย ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าอาหาร เฉลี่ย 26,909 บาท/ปี รองลงมาคือ การศึกษาและอื่นๆ

จากการเปรียบเทียบรายได้กับรายจ่าย พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้สูงกว่ารายจ่าย เฉลี่ย 21,341 บาท/ปี โดยผู้มีรายได้สูงกว่าสูงที่สุดมีถึง 282,100 บาท/ปี รองลงมาคือ 225,800 บาท/ปี ส่วนผู้มีรายได้ต่ำกว่ารายจ่ายมีร้อยละ 37.04 รายที่ต่ำที่สุดมีรายจ่ายสูงกว่าถึง 131,040 บาท/ปี ทั้งนี้ เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา บ้านเช่า และลงทุนสูง ส่วนรายอื่นๆ มีความแตกต่างไม่มากนัก ด้านเงินออมและหนี้สิน ร้อยละ 33.33 มีเงินออมร้อยละ 29.63 มีหนี้สินแต่ไม่มีข้อมูลที่ชัดเจน

เกาะแตนมีการถือครองที่ดินในรูป ส.ค.1 น.ส. 3 และ น.ส. 3 ก โดยเฉพาะบริเวณที่ราบและลาดเชิงต่ำ บางส่วนจับจองทำสวนบนภูเขาโดยไม่มีเอกสารสิทธิ์ นอกจากนี้มีใบเสียภาษี (ภพท.1) เท่านั้น พื้นที่ที่มีการถือครองคาดว่าจะมีประมาณ 2,000 ไร่ แต่ปรากฏว่าที่ดิน ส่วนใหญ่เป็นของผู้อยู่อาศัยนอกเกาะแตน (มีพื้นเพเดิมจากเกาะแตน) เฉพาะประชากรเกาะแตนปัจจุบันมีการถือครองเพียงประมาณ 413 ไร่ เท่านั้น (ประเมินจาก 30 ครัวเรือน) มีถึง 9 ครัวเรือน (ร้อยละ 33.33) ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองเพราะยากจน อาศัยปลูกบ้านเรือนในที่ดินของผู้อื่น เฉพาะผู้มีที่ดินมีที่ดินเฉลี่ย 20.67 ไร่/ครัวเรือน หรือเฉลี่ยทั้งหมดมีที่ดินเพียง 13.78 ไร่/ครัวเรือน (หนึ่ง ในปี 2540-2541 ประชากรไม่มีที่ดินมีสัดส่วนที่สูงขึ้น เนื่องจากส่วนใหญ่ไม่ได้อพยพออก)

ประชากรเกาะแตนมีลักษณะความเป็นเครือญาติค่อนข้างสูง หรือมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ด้อยที่ด้อยอาศัยระหว่างกันสูง เนื่องจากอยู่อาศัยมาเป็นเวลานาน และเจ้าอาวาสวัดเกาะแตนเป็นบุคคลที่ชุมชนนับถือสูงสุด ในขณะที่ผู้ใหญ่บ้านจะเป็นผู้นำในกิจกรรม และชาวบ้านให้ความไว้วางใจ แต่มีชาวบ้านประมาณ 2-3 ราย ที่เชื่อถือตัวเองมากที่สุด

การรวมกลุ่มของประชากรเป็นชมรมอนุรักษ์บ้านเกาะแตน โดยมีกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เป็นกิจกรรมแรก เกือบทุกครัวเรือนเป็นสมาชิกซึ่งทำให้เกิดการทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น (อย่างไรก็ตาม ในปี 2541 กิจกรรมนี้ได้ยุติลงเนื่องจากประสบปัญหาด้านการจัดการ)

สภาพการท่องเที่ยวเกาะแตน

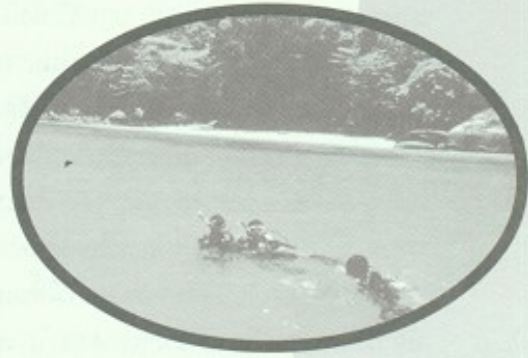
เกาะแตนเป็นแหล่งธรรมชาติที่มีความสมบูรณ์และสวยงามปานกลาง และตั้งอยู่ใกล้เกาะสมุยที่สุด มีธรรมชาติของปะการัง ป่าเขา หาดหิน หาดกรวด หน้าผา และวิถีชีวิตชาวบ้านเป็นสิ่งดึงดูดใจ ทำให้มีการท่องเที่ยวเกาะแตน โดยนักท่องเที่ยวจากเกาะสมุยเป็นประจำ ผลการท่องเที่ยวได้มีการขยายตัวด้านการบริการและธุรกิจนำเที่ยวมากขึ้น

เกาะแตนจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งของเกาะสมุยที่มีจุดดึงดูดใจ 12 แห่ง (รวมพื้นที่บวราร) จุดดึงดูดใจส่วนใหญ่เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ยังคงความบริสุทธิ์และสมบูรณ์ในตัวเองอยู่มาก

กิจกรรมที่สามารถนำเที่ยวได้ ได้แก่ การดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ท้องถิ่น และสัตว์ป่า การเดินป่า การท่องเที่ยวป่าชายเลน การศึกษาสภาพหาดกรวด หาดหิน และหน้าผาชายฝั่ง การศึกษาวิถีชีวิตชาวบ้าน และการกลิกรรม การตกปลาชายฝั่ง เป็นต้น

การท่องเที่ยวเกาะแตนยังเป็นการท่องเที่ยวขนาดเล็ก ซึ่งมีเพียงการท่องเที่ยวแบบไป-กลับในวันเดียว เพื่อการดำน้ำ และพักผ่อนในช่วงสั้นเท่านั้น ดังนั้น การบริการที่มีอยู่จึงเป็นการบริการขนาดเล็กด้วย เช่น มีเรือบริการทั้งสิ้น 16 ลำ บังกะโล จำนวน 4 แห่ง มีห้องพักทั้งสิ้น 24 ห้อง คือ เกาะแตนวิลเลจ เกาะแตนนีส์อร์ท คอร์รัปซ์ บังกะโล เอสเอสโคฟ บังกะโล (ปัจจุบันเกาะแตนนีส์อร์ทได้ปิดกิจการคงเหลือให้บริการ 3 แห่งรวม 15 ห้อง)

เกาะแตนยังมีตลาดการท่องเที่ยวระดับต่ำ โดยมีนักท่องเที่ยวพักผ่อนน้อย นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นประเภทไป-กลับในวันเดียวเพื่อดำน้ำดูปะการัง แต่นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เกือบทั้งหมดแวะพักรับประทานอาหารกลางวันที่เกาะแตน ประเมินว่าปกติมีนักท่องเที่ยวเที่ยวเกาะแตนประมาณ 50 คน/วัน หรือ 250 คน/สัปดาห์ (สัปดาห์หนึ่งๆ อาจไม่มีนักท่องเที่ยวเลย ประมาณ 2 วัน โดยเฉลี่ย) หรือประเมินได้เป็นนักท่องเที่ยวปีละ 9,000 คน (9 เดือน รวมกรณีวันหยุดเทศกาลสำคัญๆ อีกประมาณ 500 คน) อย่างไรก็ตามสถิติที่คาดการณ์นี้ไม่รวมนักดำน้ำลึกที่มาโดยเรือดำน้ำ และไม่แวะเข้าฝั่งของเกาะแตน ซึ่งคาดว่ายังมีอีกประมาณกว่า 2,000 คน/ปี

● ข้อเสนอแนะสำหรับแผน การจัดการพื้นที่เกาะเต๋น

- ☀ **เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม**
- ☀ **แผนแม่บทการใช้ที่ดินเกาะเต๋น**
- ☀ **แผนการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้และสัตว์ป่า**
- ☀ **แผนการจัดการปะการัง**
- ☀ **การจัดการการท่องเที่ยว**
- ☀ **การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน**
- ☀ **เครื่องมือและอุปกรณ์ศึกษาธรรมชาติ**
- ☀ **สถานับริชาเลนก**

ข้อเสนอแนะสำหรับแผน การจัดการพื้นที่เกาะเตень

การจัดการเกาะเตеньมีแนวทางในการจัดการอนุรักษ์ให้เป็นหนึ่งเดียวทั้งในด้านการใช้ทรัพยากร การจัดการชุมชนและการท่องเที่ยว โดยมีเป้าหมายให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างประชาชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และนักวิชาการ ทั้งนี้ ได้มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมและบทบาทของประชาชนท้องถิ่นเป็นสำคัญ

การจัดการเกาะเตеньกำหนดให้มีแผนอนุรักษ์ที่มีมาตรการต่างๆ คือ

- ✱ กำหนดเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม เป็นพื้นที่อนุรักษ์พิเศษ
- ✱ แผนแม่บทการใช้ที่ดินเกาะเตень
- ✱ แผนการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้และสัตว์ป่า
- ✱ แผนการจัดการประมงและทรัพยากรชายฝั่งทะเล
- ✱ แนวทางการจัดการการท่องเที่ยว
- ✱ การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน
- ✱ การจัดตั้งองค์กรประชาชน

รายละเอียดของแต่ละแผนการและแนวทางส่วนใหญ่จะเสนอโดยย่อจากการศึกษาครั้งก่อน และได้ปรับปรุงแก้ไขในบางประเด็น รายละเอียดที่เสนอเพิ่มเติมบางส่วนจะเน้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้

เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

เกาะแตนเป็นพื้นที่ธรรมชาติที่ค่อนข้างสมบูรณ์ที่สุดของอำเภอเกาะสมุย ตั้งอยู่ไม่ไกลจากเกาะสมุย และอยู่ภายใต้แผนอนุรักษ์เกาะสมุยของสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม (สน., 2539) ซึ่งในแผนดังกล่าวได้เสนอให้ประกาศให้เกาะสมุยเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยแบ่งรายละเอียดแต่ละพื้นที่พร้อมให้ข้อกำหนดและข้อห้ามในการประกอบกิจกรรมต่างๆ ในการศึกษาทบทวนแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะสมุย (ททท., 2539) ได้สนับสนุนการจัดตั้งเขตคุ้มครองสิ่งแวดล้อมเช่นกัน เกาะแตนจึงควรได้รับการประกาศให้เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมพร้อมกันด้วย โดยกำหนดให้เกาะแตนจัดอยู่ในพื้นที่อนุรักษ์พิเศษ มีมาตรการสำคัญ ดังนี้

- * ห้ามการจับจองและครอบครองพื้นที่เพิ่ม
- * ห้ามก่อสร้างโรงแรม หรือสถานที่พักตากอากาศ อาคารชุด โรงงานอุตสาหกรรม
- * ห้ามก่อสร้างอาคารขนาดใหญ่เกิน 1,000 ตารางเมตร สูงเกิน 6 เมตร
- * ให้มีพื้นที่เว้นว่างไม่น้อยกว่าร้อยละ 40
- * ห้ามก่อสร้างอาคารในระยะ 10 เมตร จากชายฝั่งทะเลและแหล่งน้ำสาธารณะ
- * ห้ามปล่อยทิ้งของเสียหรือมลพิษลงสู่แหล่งน้ำหรือทะเล
- * ห้ามการขนส่งหรือลำเลียงวัตถุอันตรายโดยใช้ระบบท่อขนส่ง
- * ห้ามขุดร่องน้ำ เปลี่ยนแปลงพื้นที่ท้องทะเล จับปลาสวยงามเพื่อการค้า ตกหรือล่าปลาเพื่อนันทนาการ

* ให้มีการศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในด้านการประกอบกิจการอุตสาหกรรม ทำเทียบเรือ การถมทะเล เป็นต้น

การจัดตั้งคณะกรรมการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมเกาะสมุย เสนอให้องค์กรประชาชนของเกาะแตนมีผู้แทนเป็นคณะกรรมการได้ด้วย

แผนแม่บทการใช้ที่ดินเกาะแตน

กำหนดให้เกาะแตนเป็นพื้นที่อนุรักษ์เกือบทั้งเกาะ (ภาพที่ 21) โดยประกอบด้วย

พื้นที่อนุรักษ์ธรรมชาติ (สงวน)

เป็นพื้นที่บนภูเขาสูง และพื้นที่ที่มีความลาดชันมาก มีเนื้อที่ทั้งสิ้น 3.89 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2,431.25 ไร่ มีสภาพป่าเกือบทั้งหมด กำหนดให้รักษาไว้เป็นต้นน้ำลำธาร และป่าไม้ที่อยู่อาศัยของสัตว์โดยรวมบริเวณป่าชายเลนที่อ่าวตก กับแหลมเทียนด้วย กำหนดให้เป็นเขตห้ามการตัดไม้ทำลายป่า และก่อสร้างสิ่งใดๆ ในบริเวณที่มีการทำเกษตรกรรม ให้ส่งเสริมการจัดทำวนเกษตร เพื่อฟื้นฟูป่า ต้นน้ำลำธาร และอาจยกเลิกพื้นที่เกษตรกรรมไปในที่สุด

พื้นที่อนุรักษ์ชายฝั่ง

เป็นพื้นที่ชายฝั่งโดยรอบเกาะแตนนับตั้งแต่เขตชายฝั่งทะเลไปครอบคลุมแนวปะการังทั้งหมด มีเนื้อที่ 3.65 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2,281.5 ไร่ ปะการังโดยรอบเกาะแตนเป็นปะการังที่สมบูรณ์ และกำลังฟื้นตัวในส่วนของที่เคยถูกทำลาย พื้นที่นี้กำหนดให้ห้ามมีการทำลายแนวปะการัง การท่องเที่ยวให้อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด

พื้นที่อนุรักษ์เกษตรกรรม

เป็นพื้นที่เกษตรกรรมเกือบทั้งหมด ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ลาดเอียง มีเอกสารสิทธิ์ หรือมีการครอบครองมานาน มีเนื้อที่ 3.16 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2,975 ไร่ ให้คงการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรต่อไป โดยปรับปรุงพันธุ์พืช หรือจัดเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ แล้วแต่ความเหมาะสม แต่ห้ามบุกรุกทำลายป่าไม้ในพื้นที่ใกล้เคียง ในพื้นที่นี้บริเวณใดหากไม่มีการถือครองที่ดิน ให้ดำเนินการฟื้นฟูสภาพป่า เพื่อการอยู่อาศัยของนกและสัตว์ป่าต่อไป

พื้นที่ชุมชนและการท่องเที่ยว

เป็นพื้นที่ราบชายฝั่งด้านตะวันออก อันเป็นที่ตั้งของชุมชน มีเนื้อที่ 0.45 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 281.25 ไร่ ให้คงรักษาสภาพและวิถีชีวิตของชุมชนต่อไป การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว กำหนดให้เกิดขึ้นเฉพาะบริเวณนี้เท่านั้น ทั้งนี้ต้องมีการควบคุมรูปแบบและการก่อสร้างอาคาร ได้แก่ การถอยร่น ความสูง และขนาดอาคาร เป็นต้น ตลอดจนการใช้ที่ดินในอันที่จะรักษาบรรยากาศการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบสงบต่อไป บริเวณนี้จัดให้เป็นฐานการให้บริการท่องเที่ยวแบบธรรมชาติเชิงนิเวศ (ecotourism) ของเกาะด้วย

แผนการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้และสัตว์ป่า

แผนการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้

- ✱ ควบคุมมิให้มีการตัดป่าไม้ที่ยังคงหลงเหลืออยู่ เช่น บนยอดเขาเคี่ยม แนวสันเขา ด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ติดหน้าผา ฯลฯ
- ✱ ปกป้องป่าชายเลนและป่าชายหาดที่มีเหลืออยู่ 3 บริเวณ คือ บริเวณแหลมเทียน บริเวณอ่าวตึก และบริเวณจุดใต้สุดของเกาะใกล้ป่าชายหาด (แหลมห่วงวัด) มิให้มีการแผ้วถางเพื่อกิจการใดๆ
- ✱ ควบคุมการขยายพื้นที่เกษตรกรรมและอื่นๆ เข้าไปในบริเวณป่าไม้
- ✱ ปลูกละอิมไม้ยืนต้นในบริเวณป่าดิบแล้ง และบริเวณโดยรอบป่า โดยเฉพาะตรงจุดที่มีสวนยางพาราปลูกแซมในป่า โดยใช้กล้าไม้ที่พบในบริเวณ เช่น หลุมพอ (*Intsia palembanica* Miq.) กระเบา (*Hydnocarpus* spp.) กระหนาย (*Pterospermum littorale* Craib) กระท้อน (*Sandoricum koetjape* Merr.) เป็นต้น ทั้งนี้รวมถึงไม้ที่เป็นอาหารสัตว์อื่นๆ ด้วย
- ✱ จัดปลูกละอิมพืชไม้ผลป่าในบริเวณป่าดิบแล้ง เพื่อเป็นอาหารแก่สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดเล็ก เช่น ค้างคาวแม่ไก่ กระรอก และหนู ซึ่งมีบทบาทช่วยในการแพร่กระจายเมล็ดพืชให้ไปไกลจากต้นแม่ ทำให้ป่าเกิดมีพืชหลายชนิดขึ้นกระจายกันออกไปทั่วบริเวณ พืชที่จะปลูกละอิมลงในบริเวณป่า เช่น มะปริง (*Bouea oppositifolia* Meissn) มะพลับ (*Diospyros areolata* King & Gamble) มะหวด (*Lepisanthes rubiginosa* Leenh.) ขะเมา (*Syzygium grande* Wight) มะกอก (*Spondias pinnata* Kurz) เป็นต้น
- ✱ ปลูกลำไยโกกทาง (*Rhizophora* spp.) ลงแซมในบริเวณรอบนอกของห้วยอมป่าชายเลน ที่เหลืออยู่ทั้ง 3 บริเวณ

แผนการอนุรักษ์และฟื้นฟูสัตว์ป่า

เพื่อให้สัตว์ป่าชนิดที่อาศัยอยู่และเคยอาศัยอยู่ในอดีต ได้มีโอกาสฟื้นคืนจำนวนประชากรขึ้นมาให้มีปริมาณใกล้เคียงกับปริมาณสูงสุดที่เหมาะสมกับพื้นที่ และให้มีการนำเอาชนิดสัตว์ป่าที่เคยมีอยู่บนเกาะแดน แต่ได้สูญพันธุ์ไปแล้วกลับมาอาศัยอยู่ และช่วยสร้างเสริมกระบวนการทางธรรมชาติดั้งเดิม การฟื้นฟูสัตว์ป่าหลากหลายชนิดจะช่วยให้สภาพนิเวศมี

ความสมบูรณ์มากขึ้น เพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างสัตว์กับพืช และสัตว์กับสัตว์ และยังสามารถจัดเป็นแหล่งดึงดูดใจของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ด้วย อย่างไรก็ตามการนำสัตว์เข้ามาต้องมีการศึกษาในรายละเอียดด้านอาหาร พฤติกรรม การปรับตัวและการอยู่ร่วมกับสัตว์ท้องถิ่น

แผนการอนุรักษ์และฟื้นฟูสัตว์ป่าพวกนก

★ ปลุกเสริมพืชอาหารที่นกใช้เป็นอาหารหลัก โดยยึดหลักการให้มีพืชอาหารที่ให้ดอก และผลแก่สัตว์ป่าทยอยกันตลอดทั้งปี จากการศึกษาพบว่า พืชอาหารของนกให้ผลเกือบพร้อมกัน ในช่วงปลายฤดูหนาวถึงต้นฤดูฝน คือ ตั้งแต่เดือนมกราคมจนถึงเดือนพฤษภาคม หลังจากช่วงนี้ไปแล้ว ไม่ค่อยมีพืชอาหารให้ผลเป็นอาหารแก่สัตว์ป่า ดังนั้นพืชที่คาดว่าจะปลุกเสริม เช่น ตะคร้อ (*Schleichera oleosa* Merr.) ซึ่งให้ผลในช่วงเดือนพฤษภาคมจนถึงเดือนสิงหาคม ตะแบกนา (*Lagerstroemia floribunda* Jack) ออกดอกในระหว่างเดือนมิถุนายนจนถึงเดือนตุลาคม เติ้งหนาม (*Bridelia retusa* (Linn.) Spreng) ให้ผลในระหว่างเดือนมิถุนายนจนถึงเดือนตุลาคม เป็นต้น

★ ปลุกเสริมพืชอาหารพวกไทรและมะเดื่อชนิดต่างๆ ที่พบมีขึ้นอยู่แล้วในบริเวณเกาะแต่น ให้มีจำนวนประชากรสูงขึ้นกว่าเดิม และให้ปริมาณผลต่อพวงนกกินผลไม่มากขึ้น เช่น กร่าง (*Ficus altissima* Blume) นิโครธ (*Ficus bengalensis* L.) ไทร (*Ficus superba* Miq.) มะเดื่อปล้อง (*Ficus hispida* Linn. f.) หว้าน้ำ (*Syzygium cinereum* (Kurz) Ring) เป็นต้น โดยเน้นการปลุกใกล้เคียงกับต้นที่มีอยู่เดิม ซึ่งนกจะจำตำแหน่งได้

★ ปลุกพืชไม้ผลเศรษฐกิจบางชนิดที่ให้ผลเป็นอาหารนกตลอดปี เช่น กล้วยน้ำว่า (*Musa sapientum* Linn.) ฝรั่ง (*Psidium guajava* Linn.) มะละกอ (*Carica papaya* Linn.) ลงในบริเวณสวนที่ติดต่อกับป่า

★ จัดตั้งสถานีเพาะพันธุ์นก โดยมีห้องปฏิบัติการ สถานบริบาลนก บ้านพัก และจัดทำกรงขนาดเล็กเพื่อใช้กักกันชั่วคราว นกที่นำมาเพาะพันธุ์จะเป็นนกที่อาจนำเข้ามาจากที่อื่นๆ หรือใช้ในการพยาบาลนกที่บาดเจ็บที่พบบนเกาะ

★ จัดการควบคุมดูแลป่าชายเลนที่อ่าวตง ให้เป็นแหล่งพักผ่อนที่ปลอดภัยในเวลากลางวัน ของนกน้ำจำนวนหลายชนิด เช่น นกยางต่างๆ ในสกุล *Egretta* และสกุล *Ardeola*

แนวทางในการเสริมแหล่งอาหารและน้ำให้แก่สัตว์ป่า

จากการศึกษาด้านปัจจัยในการดำรงชีวิตของสัตว์ป่าที่อาศัยอยู่บนเกาะแต่นได้พบว่า สัตว์ป่าจำพวกนก ยังขาดแคลนอาหารในบางช่วงเวลาในรอบปี และในฤดูแล้งยังขาดแคลนแหล่งน้ำอีกด้วย ในการพัฒนาบริเวณใดให้เป็นแหล่งอาศัยถาวรของสัตว์ป่าหลายๆ กลุ่ม ปัจจัยที่สำคัญต่อสัตว์ป่าที่ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ ได้แก่ แหล่งอาหาร แหล่งน้ำ และแหล่งพักอาศัย

เนื่องจากการปลุกพืชอาหารนกได้กล่าวถึงไปแล้วในตอนต้น ส่วนนี้จะเน้นไปที่การให้อาหารเสริมแก่สัตว์ป่าและจัดสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กไว้เพื่อให้สัตว์ป่าได้อาศัยปะทั้งชีวิตในบางฤดูกาล กิจกรรมทั้งหมดเป็นกิจกรรมเสริมที่มุ่งให้สัตว์ป่าต่างๆ ดำรงชีวิตอยู่บนเกาะแต่นได้อย่างผาสุกพอสมควร และอาจค่อยๆ ลดลงได้ในอนาคต เมื่อปัจจัยต่างๆ มีพร้อมขึ้นกว่าเดิม

จุดที่น่าจะมีการเสริมอาหาร ได้แก่ จุดที่มึนุกชุมและไม่ห่างจากบ้านพักอาศัยมากนัก เพื่อสะดวกในการนำอาหารไปวางไว้ ณ จุดเดิมทุกครั้ง

- * บริเวณสำนักสงฆ์เกาะแตน
- * หลังบ้านผู้ใหญ่ทวี
- * หลังบังกะโลคอรัลบีช (ในป่าพรุดรงต้นตาล)
- * หลังโรงเรียน
- * บนเขาเคี่ยม ในหุบเต่าร้าง จนถึงบริเวณสวนสะตอ
- * ใกล้ป่าชายเลน

การให้อาหารเสริมมีวิธีการดังนี้

การให้อาหารเสริมนกพวกกินผลไม้

จากการที่มึนุกจำนวน 14 ชนิดที่กินผลไม้สุกเป็นอาหาร อาศัยอยู่บนเกาะแตน และผลไม้ป่ามีจำนวนจำกัด ไม่น่าจะเพียงพอต่อการเป็นอาหารนกกินผลไม้ เช่น นกกาเหว่า นกปรอดคอลาย นกปรอดหน้าขาว นกเอี้ยงดำปีกขาว นกเอี้ยงสาริกา นกขุนทอง และนกสีชมพูสวน จึงน่าจะมีกิจกรรมการเสริมอาหารพวกกล้วยสุก มะละกอสุก ตัดไว้ตามกิ่งไม้และง่ามไม้ ซึ่งจะเป็นอาหารของพวกกระรอกไปด้วย จึงควรจะมีการเอาตาข่ายลวดตาห่างๆ คลุมผลไม้ไว้ป้องกันไม่ให้กระรอกหรือหนูขนเอาไปทั้งหวีหรือทั้งลูก

การให้อาหารเสริมควรให้ทุกๆ 3 วัน แต่ควรไว้ที่จุดเดิมหรือใกล้เคียงจุดเดิมหากมีพวกมดมารบกวนมากก็ควรย้ายไปในบริเวณใกล้เคียง

การให้อาหารเสริมแก่นกพวกกินแมลง

บนเกาะแตนมีนกที่จัดอยู่ในพวกกินแมลงเป็นอาหารหลักถึง 37 ชนิด หรือประมาณครึ่งหนึ่งของจำนวนชนิดนกทั้งหมด โดยการให้อาหารในบริเวณเดียวกันกับกิจกรรมที่หนึ่ง แต่อาจต้องสร้างเป็นโต๊ะให้อาหารที่สูงขึ้นจากพื้นดิน อาหารที่ให้ เช่น หนอนเลี้ยงนก (mealworm) อาหารเม็ดขนาดเล็ก ที่ใช้เลี้ยงนก เนื้อวัวบดละเอียดตัวอ่อนและดักแด้ของมดแดงต้นไม้ (หากหาได้)

จัดอาหารดังกล่าวไว้บนโต๊ะสี่เหลี่ยม ยกพื้นสูงจากพื้นดินประมาณ 2 เมตร โต๊ะนี้ควรอยู่ในที่ร่มและโล่ง ซึ่งนกที่มาเกาะจะระวังอันตรายได้จากรอบๆ ตัว

การให้แหล่งน้ำเสริม

โดยเฉพาะในฤดูแล้งที่ไม่มีฝนตก โดยการให้น้ำแบบหยด (dripping method) ที่เก็บไว้ในถังบนที่สูง ใส่น้ำให้เต็มแล้วต่อท่อลงมาจากแนวเขาหิน หรือบนลำต้นไม้ ซึ่งแต่ละจุดจะมีอ่างดินเผาคล้ายกับอ่างรองกันกระถางต้นไม้ มีความลึกประมาณ 1/2 นิ้ว หรือประมาณ 2 เซนติเมตร นอกนั้นให้ล้นทิ้งออกไป ควรรักษาระดับไว้ให้คงที่ในระดับนี้ เพื่อให้เป็นแหล่งน้ำเสริมแก่กษนิคต่างๆ รวมทั้งพวกสัตว์พื้นแทด้วย

จุดที่ให้น้ำเสริม ในระยะแรกควรจะเป็นจุดเดียวกันเพื่อสะดวกในการเติมน้ำ และสังเกตดูการใช้ประโยชน์ของสัตว์ป่า

แผนการจัดการปะการัง

แนวทางการจัดการปะการังมีดังนี้

★ เรังจัดการประกาศเขตรักษาพันธุ์สัตว์น้ำ ห้ามทำการประมง และห้ามเข้าก่อนได้รับอนุญาต บริเวณเกาะมดแดง

★ ห้ามก่อสร้างเขื่อน หรือคันกันคลื่นตามแนวชายฝั่งของเกาะแตน

★ ห้ามก่อสร้างท่าเรือในแนวปะการังรอบเกาะ ในรัศมี 1 กิโลเมตร

★ ติดตั้งทุ่นผูกเรือเพิ่มเติมให้เพียงพอ และติดตั้งทุ่นหมายแนวเขตที่ชัดเจนเพิ่มขึ้น

★ ห้ามเรือทุกชนิดทอดสมอในแนวปะการัง

★ ห้ามการจับสัตว์น้ำที่ผิดกฎหมายในแนวปะการัง (การใช้วัตถุระเบิด สารพิษ ไฟฟ้า การใช้อวนลากและอวนรุน ในระยะ 3 กิโลเมตร จากฝั่ง)

★ ห้ามเก็บ ครอบครอง และจำหน่าย สัตว์น้ำ ปลาสวยงาม และปะการัง

★ ควบคุมการทิ้งน้ำเสีย ขยะ และกากของเสีย ลงในทะเล

★ ห้ามเปลี่ยนแปลงพื้นที่ท้องทะเลในระยะ 1 กิโลเมตร จากแนวปะการัง ห้ามการขุดร่องน้ำในแนวปะการัง ยกเว้นเพื่อความปลอดภัยในการเดินเรือ

★ ให้มีการสำรวจวิจัยปะการังอย่างต่อเนื่อง

★ จัดทำเอกสารเผยแพร่การอนุรักษ์ปะการังแก่ประชาชน ผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว

★ จัดอบรมผู้ประกอบการเดินเรือและประชาชน เพื่อให้แนวทางการปฏิบัติในการท่องเที่ยว และพานักท่องเที่ยวชมปะการัง

★ ควบคุมดูแลกิจการการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง

การจัดการการท่องเที่ยว

ภาพอนาคตการท่องเที่ยวเกาะเตень

เกาะเตеньเป็นแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีสภาพเป็นเกาะธรรมชาติที่สมบูรณ์ มีกิจกรรมชนบทควบคู่กับการท่องเที่ยวธรรมชาติเชิงอนุรักษ์ที่กลมกลืน สอดคล้องกับการศึกษาธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น มีองค์กรประชาชนที่เข้มแข็งในการควบคุมดูแลธรรมชาติระบบนิเวศวิทยา และกิจกรรมต่างๆ ภายในเกาะ

นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะเตень

- * มุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวธรรมชาติเชิงอนุรักษ์ (eco-tourism)
- * ใช้ประโยชน์จากสภาพธรรมชาติที่มีอยู่ รวมทั้งการฟื้นฟูพื้นที่ที่ถูกทำลาย และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพนอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ : สวนธรรมชาติ เป็นองค์ประกอบหลักควบคู่กับปะการังที่อยู่รอบเกาะ
- * ให้ความสำคัญของการจัดการ โดยองค์กรประชาชนที่ได้รับการจัดตั้งอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ
- * จัดเขตพื้นที่ เส้นทาง และกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม และให้กำกับดูแลโดยองค์กรประชาชน

การจัดการโดยรวม

- * จัดตั้งหรือจัดแบ่งภารกิจขององค์กรประชาชน ให้ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลการท่องเที่ยวทั้งระบบ
- * จัดทำเส้นทางการท่องเที่ยวธรรมชาติเชิงอนุรักษ์เกาะเตень รวมทั้งจุดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น จุดชมนก ส่องสัตว์ ดำน้ำดูปะการัง ศึกษาพันธุ์ไม้ เป็นต้น
- * ส่งเสริมประชากรจัดบริการการท่องเที่ยวอย่างเป็นระเบียบ ทัวถึง และเป็นธรรม เช่น การเดินเรือ การนำเที่ยว บริการที่พักและการจัดเลี้ยง เป็นต้น
- * ปรับปรุงการบริการให้ได้มาตรฐานของที่พักกิจกรรมชาติแบบสงบ โดยไม่มีแหล่งบันเทิงใดๆ
- * จัดทำสื่อความหมายธรรมชาติ บริเวณจุดท่องเที่ยวต่างๆ เช่น ป้ายชื่อพันธุ์ไม้ ป้ายบรรยายสภาพแวดล้อม ป้ายบอกทาง เป็นต้น
- * จัดทำเอกสารศึกษาธรรมชาติประกอบการท่องเที่ยว เช่น คู่มือการท่องเที่ยว รายชื่อสัตว์ป่า รายชื่อพันธุ์ไม้ ลักษณะวัฒนธรรมชุมชน เกมสัธรรมชาติ เป็นต้น
- * จัดอบรมทักษะและความรู้ในการให้บริการการท่องเที่ยวทุกประเภท

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

การพัฒนาเส้นทางสัญจร

เกาะแตนเป็นเกาะขนาดเล็ก ใช้การสัญจรทางเรือติดต่อกับภายนอก และใช้การเดินทางติดต่อภายในเกาะโดยมีรถลากเทียมกระบือเป็นพาหนะสำหรับการขนส่งมะพร้าว การสัญจรภายในเกาะจึงมีลักษณะที่ดี ปราศจากมลพิษและรักษาสภาพอากาศท้องถิ่นไว้ อย่างไรก็ตามเส้นทางสัญจรในปัจจุบันเป็นเส้นทางที่ใช้กันมากเป็นเวลานานโดยผ่านที่ดินของเอกชน ซึ่งในอนาคตจะหาความชัดเจนและแน่นอนได้ยาก การจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติได้ใช้เส้นทางปัจจุบันเหล่านี้เป็นหลักเช่นกัน

การวางแผนที่ดีเพื่อตรงกับการพัฒนาและการอนุรักษ์ในอนาคต ควรมีการจัดการเส้นทางสัญจรได้เหมาะสมชัดเจน จากคำริของชาวเกาะแตนและเจ้าของที่ดินหลายราย มีความต้องการให้มีเส้นทางที่ถาวรเพื่อรองรับปริมาณของรัฐที่จะมาดำเนินการและเพื่อเป็นกรอบการพัฒนาอย่างเป็นระเบียบ (เช่น ในกรณีการเดินทางสายไฟฟ้า)

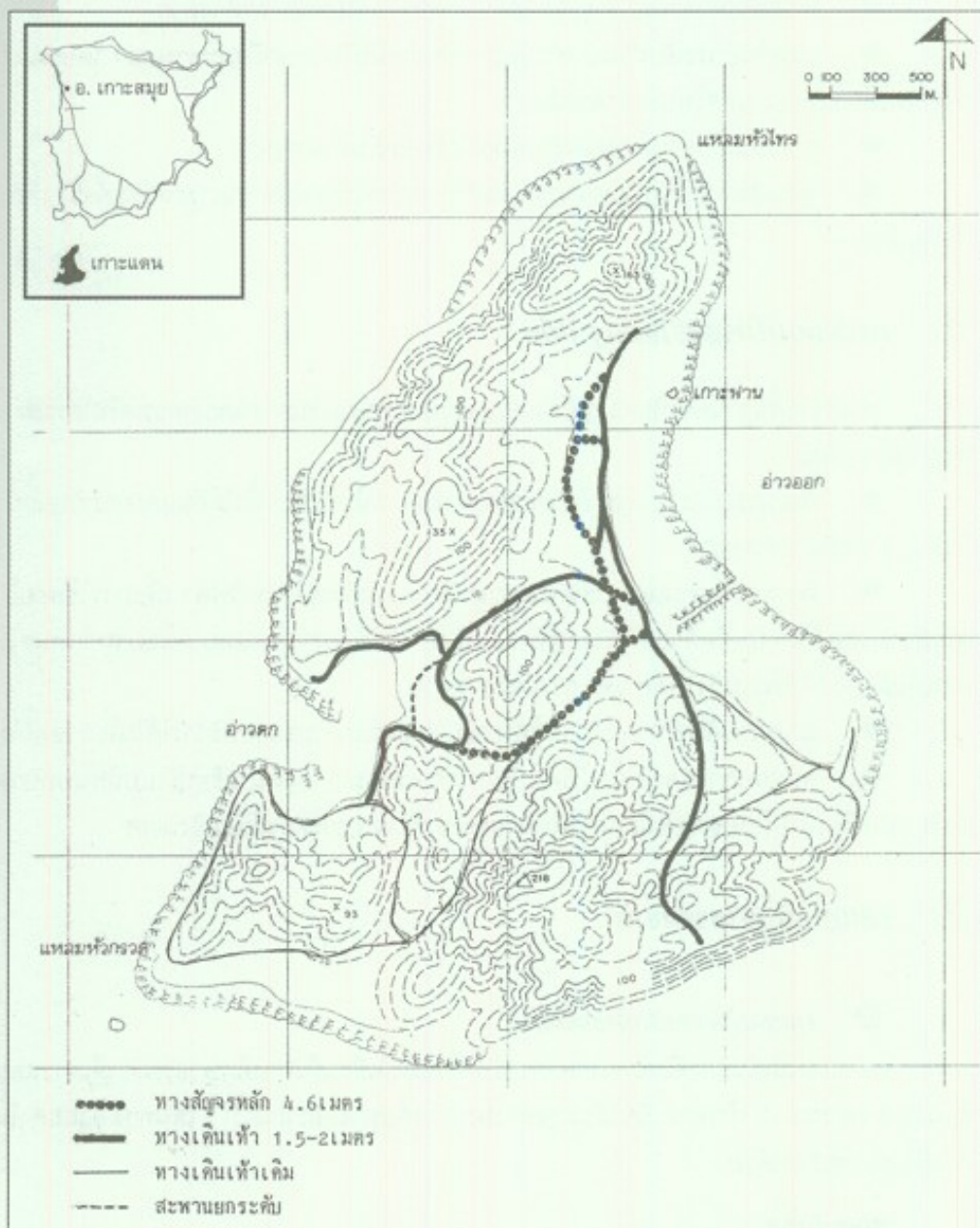
จากการกำหนดในแผนหลักและการพิจารณาของประชาชนในท้องถิ่น ได้กำหนดให้เส้นทางสัญจรภายในเกาะเป็นทางเดินดินอัดแน่น หรือปูบล็อกโปร่ง 3 ลักษณะ คือ

- ★ เส้นทางสายหลัก คือ เส้นทางที่มีความกว้าง 4-6 เมตร ใช้เป็นเส้นทางขนส่ง ระบายน้ำ และแนวสาธารณูปโภคต่างๆ ในอนาคต
- ★ เส้นทางสายรอง คือ เส้นทางที่มีความกว้าง 2 เมตร ใช้เป็นเส้นเชื่อมต่อกับบ้านเรือนทางเข้าไปสวน เส้นทางศึกษาธรรมชาติ และทางเดินเลียบชายหาด
- ★ ทางเดินเท้าขนาด 1 เมตร เป็นทางเดินย่อยในพื้นที่สวนและป่าใช้เป็นเส้นทางศึกษาธรรมชาติแบบธรรมชาติจริงๆ

เส้นทางสัญจรในเกาะแตน ควรมีการวางแผนที่ชัดเจน และดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน โดยการขอบริจาคจากเจ้าของที่ดิน และอุทิศให้เป็นสาธารณะ แนวเส้นทางโดยสังเขปดังแสดงในภาพที่ 22 เส้นทางที่แน่นอนขึ้นอยู่กับเจ้าของที่ดิน ในกรณีที่ดินมีขนาดเล็กเส้นทางเดินควรอยู่ในบริเวณชายรอบที่ดินที่ติดกันโดยละเว้นการตัดต้นไม้ใหญ่ที่มีอยู่

เส้นทางสัญจรที่สำคัญควรดำเนินการให้เกิดความชัดเจน มีดังนี้

- ★ ทางเดินเท้าเลียบชายหาดอ่าวออก (สุขาภิบาลได้ก่อสร้างทางเดินปูบล็อกพร้อมสะพานไว้เกือบตลอดแนว) ความกว้าง 2 เมตร
- ★ เส้นทางหลักเกาะแตน คือ เส้นทางเชื่อมอ่าวออก จากท่าเรือน้ำคลองรั้วบึงกะโลถึงอ่าวตึก (บริเวณมะขามเฒ่า) และจากท่งหั่วด้านหลังคลองรั้วบึง เลียบคูน้ำถึงโรงเรียนบ้านเกาะแตนและต่อไปจนถึงบ่อน้ำผุดและเชิงเขาตีนด้านเหนือสุดของหาด

ภาพที่ 22 แสดงการพัฒนาเส้นทางสัญจร

- ★ ทางเดินเท้าข้างโรงเรียนไปอ่าวตกผ่านแนวเขตที่ดิน ระหว่างเขาดินกับเขากลางไปจนถึงตະเคียน พรุ(สระบัว) พื้นที่โครงการสถานีบริบาลนก แยกไปแหลมหิน และแยกไปทางสายหลักอ่าวตก เป็นทางเดินเท้าประมาณ 2 เมตร
- ★ ทางเดินเท้าจากมะขามเฒ่าเลียบหาดอ่าวตกไปจนถึงถ้ำค้างคาว
- ★ สะพานยกระดับผ่านป่าชายเลน จากสถานีบริบาลนกถึงมะขามเฒ่า โดยขณะนี้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกำลังดำเนินการ
- ★ ทางเดินเท้าจากสำนักสงฆ์ป้อมม่วงไปเขาเคี่ยมถึงผาพม่า
- ★ ส่วนเส้นทางอื่นๆ ให้คงสภาพเดิมไว้จนกว่าจะมีการพิจารณาระหว่างเจ้าของที่ดินกับหมู่บ้าน

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอื่น

โครงสร้างพื้นฐานอื่นเป็นความต้องการของชุมชนเช่นกัน ในการพัฒนาควรเสริมโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ ดังนี้

- ★ พัฒนาระบบประปาน้ำใช้ โดยศึกษาปริมาณน้ำต้นทุน (น้ำใต้ดินและการเก็บกักน้ำผิวดิน) การผลิตน้ำที่สะอาด
- ★ พิจารณาความเหมาะสม และทางเลือกการผลิตพลังงานไฟฟ้า เพื่อการใช้สอยในครัวเรือน ระหว่างการผลิตด้วยเครื่องยนต์ดีเซล และการใช้พลังงานทดแทน ตลอดจนกำหนดให้การเดินสายไฟ ใช้ระบบฝังใต้ดิน แทนการเดินพาดสาย
- ★ ระบบโทรศัพท์ หากมีความต้องการมากขึ้น สามารถขยายบริการได้ในโอกาสต่อไป
- ★ ทบทวนการจัดการโรงเรียนประถมศึกษาบ้านเกาะแตน หรือปรับเปลี่ยนบทบาทของอาคารเรียนให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาธรรมชาติ และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

เส้นทางศึกษาธรรมชาติ

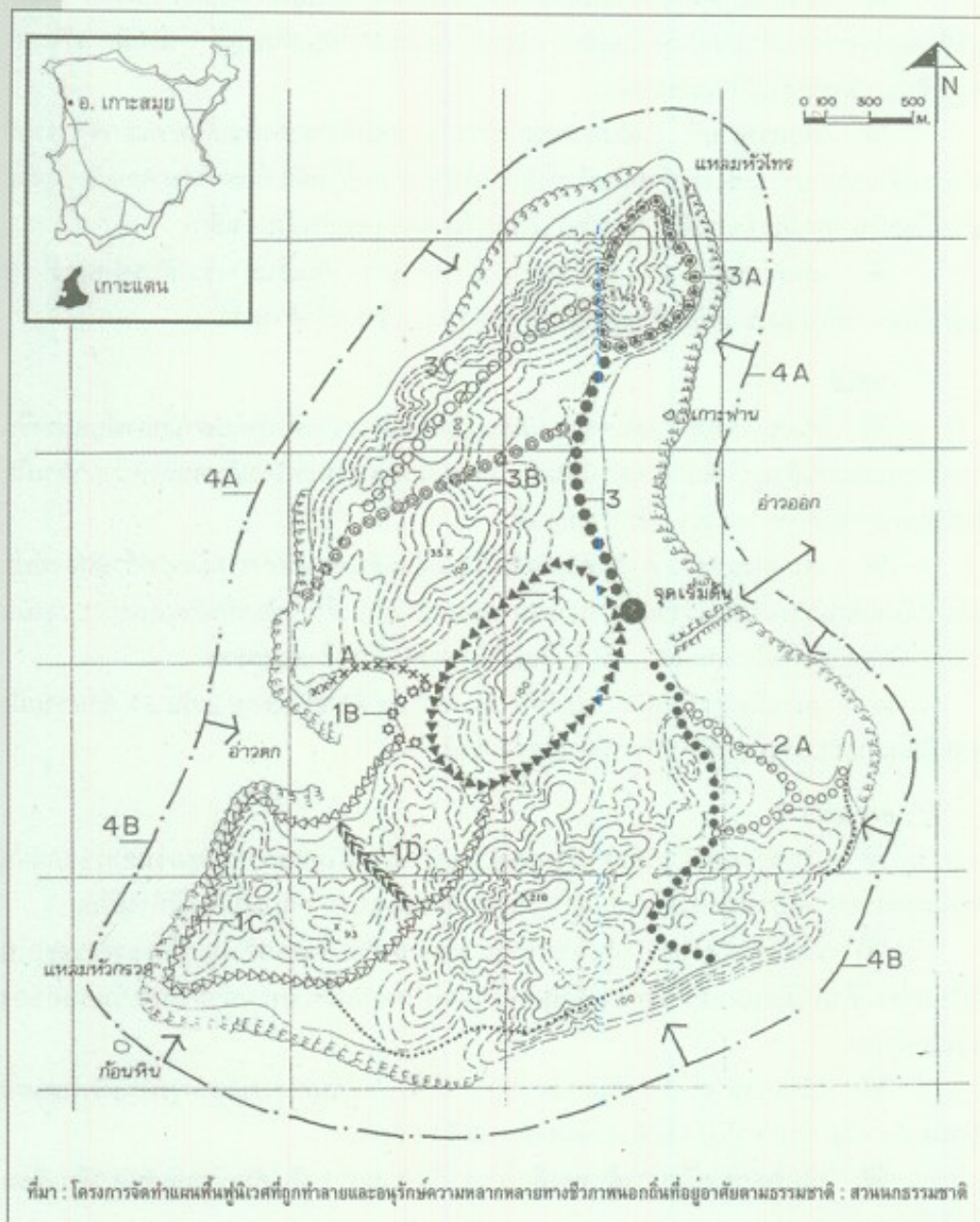

จำนวนเส้นทางศึกษาธรรมชาติ

เกาะแตนมีเส้นทางที่มีศักยภาพ สำหรับการจัดให้เป็นเส้นทางศึกษาธรรมชาติเกาะแตนจำนวน 4 ชุด รวม 13 เส้นทาง เป็นเส้นทางทางบก 11 เส้นทางและทางน้ำ 2 เส้นทาง ดังแสดงในภาพที่ 23 ประกอบด้วย

สายตะวันตก

☑ เส้นทางสายที่ 1 เส้นทางเดินเท้ารอบเขากลาง เป็นทางเดินจากอ่าวออกไปอ่าวตกด้านเหนือเขากลางผ่านพรุ (สระบัว) และอ้อมกลับด้านใต้เขากลาง ผ่านทุ่งโล่ง สวนมะพร้าว และที่ลุ่มกลับมายังชุมชน เส้นทางนี้อาจเดินทางครึ่งทางแรกถึงป่าชายเลน (ไปกลับ) ได้ อนึ่ง ก่อนอ้อมกลับอาจแยกไปอ่าวตกถึงเอสเอสโคปบังกะโล และถ้ำค้างคาวได้

ภาพที่ 23 แสดงทางเลือกเส้นทางธรรมชาติเกาะแตน

☞ เส้นทางสายที่ 1 A เป็นเส้นทางแยกจากเส้นทางที่ 1 ไปทางด้านเหนือของป่าชายเลนผ่านพรุณ้ำเค็มและป่าชายเลน หาดทรายไปจนถึงแหลมหิน ซึ่งสามารถลงเรือไปดำน้ำได้

☞ เส้นทางสายที่ 1 B เส้นทางศึกษาป่าชายเลน เป็นเส้นทางแยกจากสายที่ 1 ผ่านเข้าไปในป่าชายเลนด้านอ่าวตก เป็นเส้นทางเฉพาะที่ควรผนวกกับเส้นทางที่ 1 หากมีการพัฒนาทางเดินแบบสะพานไม้ (board walk)

☞ เส้นทางสายที่ 1 C เส้นทางหาดหน้าหลัก แหลมหัวกรวด เป็นเส้นทางแยกจากสายที่ 1 ด้านใต้เขากลางข้ามเชิงเขาเคี่ยมไปที่ราบด้านใต้ คือ หาดหน้าหลัก ศึกษาสวน คอกวัว ป่าชายหาด ไซหิน หาดหิน อ้อมกลับมาอ่าวตก ผ่านถ้ำค้างคาว (แวมไพร์แปลงเล็ก)

☞ เส้นทางสายที่ 1 D เส้นทางคอกวัว ถ้ำค้างคาว เป็นเส้นทางช่วงสั้นของสายที่ 1C แยกหลังจากข้ามเชิงเขาเคี่ยม ข้ามเขาลูกเล็กไปอ่าวตก บริเวณถ้ำค้างคาว

สายใต้

☞ เส้นทางสายที่ 2 เส้นทางเขาเคี่ยม เป็นเส้นทางจากท่าเรือไปสำนักสงฆ์บ่อม่วงขึ้นเขาเคี่ยมโดยผ่านลำน ป่าดิบแล้งและป่าแคระ ไปตามทางขนส่งมะพร้าวเดิมจนถึงหน้าผาด้านใต้ ซึ่งเป็นที่อยู่ของค้างคาวแม่ไก่ แล้วกลับทางเดิม

☞ เส้นทางสายที่ 2 A เส้นทางแหลมเทียน เป็นเส้นทางเลียบชายฝั่งจากสำนักสงฆ์บ่อม่วงไปยังแหลมเทียน ผ่านป่าชายเลนขนาดเล็กและแหลมเทียน ศึกษาไซหินติดแนวปะการัง เป็นเส้นทางไปกลับหรือเชื่อมกับเส้นทางที่ 2 โดยเดินตามร่องน้ำไปถึงสวนสะตอ

เส้นทางสายนี้สามารถพัฒนาต่อเชื่อมได้ในอนาคต คือ เชื่อมสาย 2 กับ 2A ด้านชายฝั่งตอนใต้ และเชื่อมสาย 2 กับ 1C ตามลาดเขาด้านใต้

สายเหนือ

☞ เส้นทางสายที่ 3 เส้นทางชุมชนอ่าวออก เป็นเส้นทางภายในชุมชนอ่าวออกผ่านสวนและชายหาดไปจนถึงเขตที่ราบ แยกเข้าสู่ตอนในและอาจวกกลับมายังหน้าโรงเรียน

☞ เส้นทางสายที่ 3 A เส้นทางเขาติน แหลมหัวไทร ขึ้นจากด้านเหนือของอ่าวออกไปยังยอดเขาตินเหนือแหลมหัวไทร กลับมาอ่าวออกโดยลัดเลาะตามชายฝั่งตะวันออกของแหลมหัวไทร

☞ เส้นทางสายที่ 3 B เส้นทางอ่าวออก ไตจีน เป็นเส้นทางแยกจากชุมชนบริเวณแตงวิลเจบั้งกะโล ข้ามเขาไปฝั่งตะวันตกลงชายหาดบริเวณไตจีน

☞ เส้นทางสายที่ 3 C เส้นทางศึกษาเขาติน สายยาว เป็นเส้นทางบนสันเขาติน เชื่อมสายที่ 3 A กับ 3 B

ทางน้ำ

☞ เส้นทางสายที่ 4 A เส้นทางน้ำรอบบน เป็นเส้นทางน้ำขนานชายฝั่งเกาะแต่นด้านเหนือ นับจากอ่าวออก-แหลมหัวไทร-อ่าวหินก้อน-อ่าวไตจีน-อ่าวตก

เส้นทางสายที่ 4 B เส้นทางน้ำรอบล่าง เป็นเส้นทางน้ำขนานชายฝั่งเกาะเตन्द้านใต้ นับจากอ่าวออก-แหลมเทียน-หาดกรวด-หน้าผา-หาดหน้าหลัก-แหลมหักกรวด-เกาะมดแดง-ถ้ำค้างคว-อ่าวตก

เส้นทางน้ำนี้อาจต่อเชื่อมเป็นเส้นทางรอบเกาะเตन्द หรือแยกต่อเส้นทางทางบก หรือมีลักษณะการหยุดเฉพาะจุดที่มีเป้าหมายในการดำน้ำโดยเฉพาะ

เส้นทางทั้งหมดนี้ เป็นแนวสำรวจเพื่อคัดเลือกเส้นทาง กำหนดลักษณะและรูปแบบการสื่อความหมายธรรมชาติ ให้เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายและสภาพทรัพยากร

❁ ทรัพยากรในเส้นทางศึกษาธรรมชาติ

เส้นทางแต่ละเส้นทางมีทรัพยากรที่คล้ายคลึงกัน ต่างกันที่จุดเน้นของแต่ละเส้นทาง จากเส้นทางทั้งหมด 13 เส้นทาง สามารถคัดเลือกเฉพาะสายสำคัญ เพื่อใช้ประโยชน์ในการรองรับการท่องเที่ยวได้ โดยเส้นทางที่มีทรัพยากรค่อนข้างครบถ้วน หรือเส้นทางที่มีลักษณะเฉพาะ น่าจะได้รับการพิจารณาในการพัฒนา

ทรัพยากรที่มีอยู่ในเส้นทางอาจประกอบด้วย สวนมะพร้าว สวนมะม่วงหิมพานต์ และสวนยาง

ป่ากระ ป่าดิบแล้ง ป่าชายเลน ป่าชายหาด หาดหินบริเวณชายฝั่ง ชายหาดที่เป็นหาดทราย หาดกรวด หาดหิน และหาดซากปะการัง พื้นที่ชุ่มน้ำ หนอง บึง ห้วย ชุมชน/ชาวบ้าน สัตว์ประเภทนก สัตว์ประเภทอื่น เช่น สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก แมลง สัตว์ป่า สัตว์หน้าดิน สัตว์ชายฝั่ง ปะการัง หญ้าทะเล ปลา และสัตว์น้ำ ทิวทัศน์ที่มองออกภายนอกเกาะ หรือภายในเกาะ

จะเห็นได้ว่าลักษณะทรัพยากรมีทั้งทรัพยากรธรรมชาติในป่า และทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมมนุษย์ โดยที่ลักษณะพื้นที่ไม่มีความโดดเด่นมากนัก ความสำคัญของทรัพยากรจึงเป็นความสำคัญในด้านการศึกษาระบบนิเวศเป็นหลัก จุดดึงดูดใจปลายทางจึงเป็นองค์ประกอบที่มีความสนใจเท่านั้น

❁ แนวทางการกำหนดเส้นทางศึกษาธรรมชาติ

❁ ลักษณะของเส้นทาง

เกาะเตन्दเป็นพื้นที่ที่ไม่มียานพาหนะ เส้นทางศึกษาธรรมชาติทั้งหมดจะเป็นเส้นทางเดินเท้า (walk) ซึ่งไม่มีความจำเป็นต้องพักค้างแรมระหว่างทาง เส้นทางเดินเท้าโดยทั่วไปเป็นเส้นทางที่มีขนาดความกว้าง 1-2 เมตร อาจมีการจัดทำราวหรือบันไดในบางบริเวณ ความยาวของเส้นทางไม่ควรเกินระยะเวลา 4 ชั่วโมง และมีลักษณะเป็นการเดินทางเดียว (oneway) หรือวงรอบ (loop) หรือแบบต่อเสริมเส้นทางที่มีอยู่แล้วให้ขยายการเดินทางศึกษาธรรมชาติมากขึ้น

เส้นทางเกาะแตนโดยทั่วไปใช้เวลา 2-6 ชั่วโมง ดังนั้น จึงอาจมีความยาวเกินไปสำหรับการศึกษาระบบนิเวศที่นิยมจัดกันเพราะอาจเหนื่อยเกินไป อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาสภาพพื้นที่แล้ว ควรกำหนดกรอบและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในแต่ละเส้นทาง และสร้างกิจกรรมเสริมเพื่อให้เวลาเดินทางไม่น่าเบื่อ

หลักการอีกประการหนึ่งของเส้นทางศึกษาระบบนิเวศ คือ การกำหนดประเภทเส้นทาง เป็นแบบมีคนนำทาง (guide trails) และแบบศึกษาเองโดยไม่มีคนนำทาง (self-guide trails) ซึ่งเกาะแตนสามารถจัดเส้นทางได้ทั้ง 2 ประเภท โดยอาจจัดเส้นทางแบบมีป้ายสื่อความหมายธรรมชาติตลอด แบบไม่มีป้ายสื่อความหมายธรรมชาติยกเว้นป้ายบอกทาง และแบบผสมผสานตามความเหมาะสมของกลุ่มทรัพยากร เพื่อให้การศึกษาระบบนิเวศได้ประโยชน์ที่สุด การเดินทางควรเริ่มจากศูนย์ข้อมูล ซึ่งกำหนดให้บริเวณที่ทำการชมรมอนุรักษ์เป็นจุดเริ่มต้นของเส้นทางศึกษาระบบนิเวศทั้งหมด

กลุ่มเป้าหมาย

เส้นทางศึกษาระบบนิเวศเกาะแตน มีกลุ่มเป้าหมายหลัก 2 กลุ่ม คือ

๑ นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ซึ่งต้องการความรู้ ความเพลิดเพลิน ควบคู่กับความสงบ เป็นกลุ่มที่สามารถแนะนำได้ และจะเป็นตลาดที่ก่อให้เกิดรายได้เป็นหลักปัจจุบัน ตลาดนี้นิยมการท่องเที่ยว ดำน้ำ ดูปะการัง เท่านั้น หากเพิ่มเส้นทางบกแล้ว จะขยายเวลาท่องเที่ยวได้มากขึ้น ตลาดต่างประเทศ ส่วนใหญ่คือ กลุ่มยุโรป ออสเตรเลีย และอเมริกา ซึ่งกลุ่มนี้กำลังเริ่มให้ความสนใจพื้นที่เหล่านี้มากขึ้น

๒ นักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งเป็นตลาดที่ไม่ได้ให้ความสนใจเกาะแตนมากนัก ในระยะแรกอาจเป็นกลุ่มเฉพาะที่ต้องการศึกษาการอนุรักษ์ทรัพยากร โดยชุมชนหรือกลุ่มนักเรียนนักศึกษาที่ต้องการศึกษาเรียนรู้ธรรมชาติ โดยทั่วไปนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคุ้นเคยกับทรัพยากรแบบที่ปรากฏที่เกาะแตนอยู่แล้วจึงอาจมีความสนใจน้อย การจัดสื่อความหมาย คู่มือ กิจกรรม จะช่วยสร้างความสนใจได้มากขึ้น ตลาดนักท่องเที่ยวชาวไทยควรมุ่งเน้นเยาวชน นักเรียน นักศึกษาเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวเกาะสมุย การขยายตลาดไปสู่นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเกาะสมุยจะเป็นเป้าหมายที่น่าสนใจ และส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประเทศมีความสำเร็จมากขึ้น จากตลาดดังกล่าว การสื่อความหมายและคู่มือควรพิจารณาใช้ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ

๓ ลักษณะของการใช้สื่อความหมายในเส้นทางและคู่มือ เส้นทางแต่ละเส้นทางมีความต้องการการสื่อความหมายด้วยกันทั้งสิ้น แตกต่างกันเพียงรูปแบบและขนาด การพิจารณาลักษณะการสื่อความหมายตามศักยภาพของแต่ละเส้นทาง ประกอบด้วย การสื่อความหมายรูปแบบต่างๆ ดังนี้

๔ ป้ายบอกทาง เป็นการสื่อความหมายเกี่ยวข้องกับเส้นทาง เพื่อบอกทิศทางระยะทางและจุดสนใจที่จะพบ ป้ายบอกทางเป็นสิ่งจำเป็นในทุกเส้นทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเส้นทางที่ไม่ใช้คนนำทาง

๕ **ป้ายแนะนำ** เป็นป้ายที่ให้คำแนะนำสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเดินศึกษาธรรมชาติ เช่น แนะนำสิ่งที่ควรทำ ไม่ควรทำในระหว่างการศึกษา แนะนำคุณสมบัติพิเศษของธรรมชาติบางประการที่ควรระวังหรือรับรู้ การแนะนำดังกล่าว อาจมองเห็นเป็นรูปธรรม คำแนะนำบางส่วนอาจเป็นการแนะนำกิจกรรมที่ใช้ประกอบการศึกษาก็ได้

๖ **ป้ายอธิบายธรรมชาติ** ใช้สำหรับให้คำอธิบายสภาพธรรมชาติ หรือองค์ประกอบของธรรมชาติในเส้นทาง เป็นป้ายหมายตาตัวเลขหรือสีหรือรูปร่าง ป้ายบอกชื่อ ป้ายอธิบายคุณลักษณะอย่างสั้น หรืออย่างยาว พร้อมมีภาพประกอบหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะเส้นทาง กลุ่มเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการให้การศึกษา

๗ **คู่มือศึกษาธรรมชาติ** เป็นเอกสารสิ่งพิมพ์ที่ใช้ประกอบในการเดินศึกษาธรรมชาติ คู่มือจะมีลักษณะที่อ่านง่าย ชัดเจน และเข้าใจง่าย คือการสื่อความที่สอดคล้องกับเส้นทาง เช่น มีแผนที่เส้นทาง การบ่งบอกจุดหมายตา คำอธิบายธรรมชาติเพิ่มเติม เช่น ชื่อ คุณลักษณะที่อ้างอิงถึงป้ายสื่อความของประเภท (ประเภทบอกเฉพาะหมายเลข บอกเฉพาะชื่อ ฯลฯ) คู่มือดังกล่าวจะมีความจำเป็นหรือมีสาระมากน้อยขึ้นอยู่กับสิ่งที่น่าสนใจในเส้นทางและวัตถุประสงค์ของการศึกษา เส้นทางหนึ่งๆ อาจมีคู่มือหลายประเภทก็ได้ แต่ทุกเส้นทางควรมีคู่มือทั่วไปอย่างน้อย 1 ชุด สำหรับนักเดินทาง

๘ **การใช้อุปกรณ์สื่อความหมายอื่นๆ** เป็นการพัฒนาสื่อความหมายให้ดี และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งอาจต้องมีการลงทุนสูงขึ้นด้วย อุปกรณ์ต่างๆ เหล่านี้อาจประกอบด้วย แถบบันทึกเสียงเครื่องสอบตามอัตโนมัติ อุปกรณ์เปิดเปิดเครื่องควบคุมอัตโนมัติ ฯลฯ สำหรับเกาะแตน อุปกรณ์เหล่านี้อาจไม่จำเป็นเนื่องจากสภาพพื้นที่ที่ยังคงเป็นธรรมชาติมาก ปริมาณนักท่องเที่ยวน้อย ต้องการใช้พลังงานมาก และงบประมาณสูง

๙ **การสื่อความโดยนิทรรศการ** หรือศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นสถานที่รวบรวมข้อมูลและรายละเอียดต่างๆ ทั้งนี้อาจรวมถึงการจัดบริการด้านต่างๆ แก่นักท่องเที่ยวด้วย สื่อประเภทนี้ควรมีเพียงแห่งเดียวในเกาะแตน หรือบริเวณชมรมอนุรักษ์บ้านเกาะแตน

เครื่องมือและอุปกรณ์ศึกษารรรมชาติ

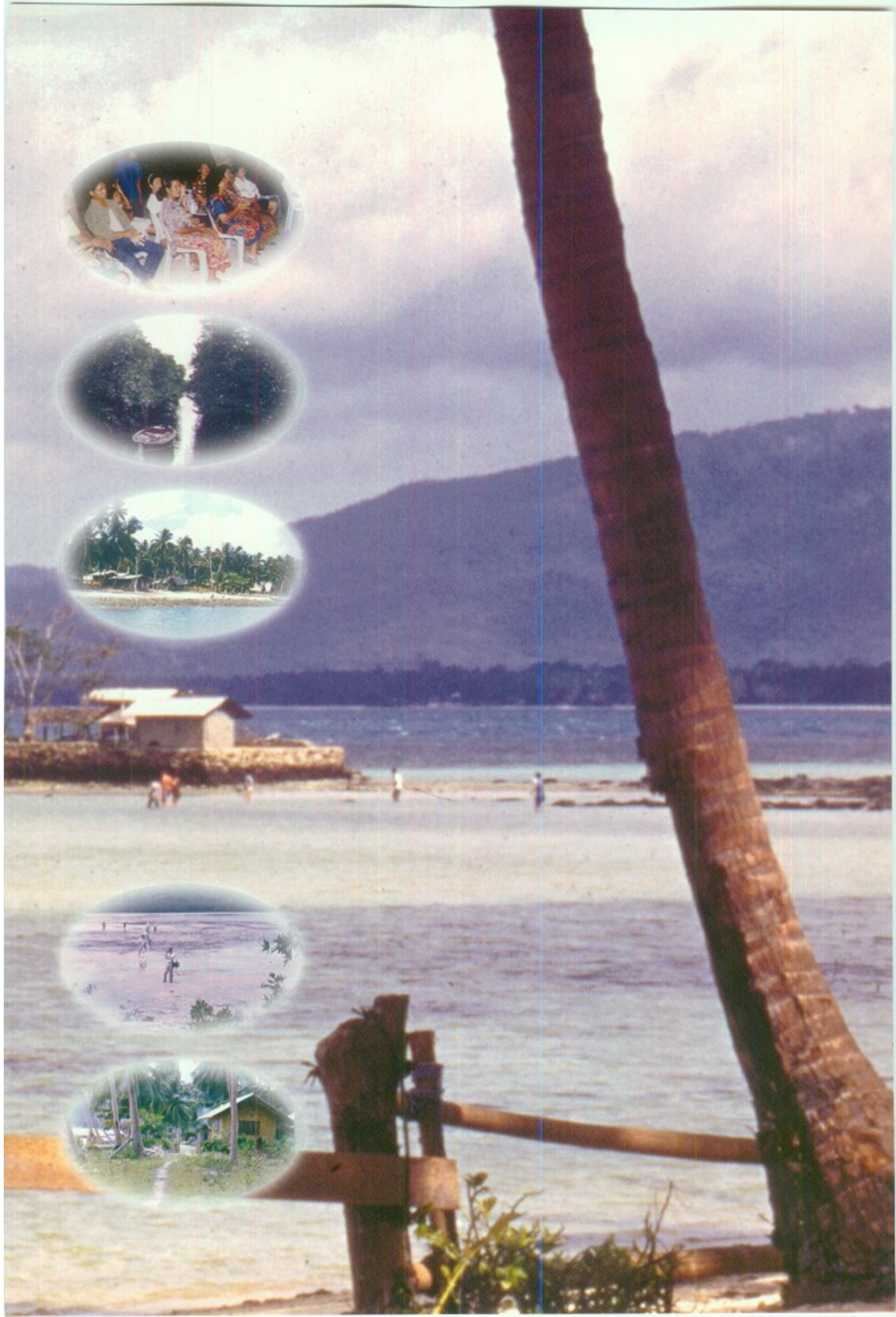

เครื่องมือและอุปกรณ์ประกอบการศึกษารรรมชาติเกาะแตน ได้แก่ ป้ายสื่อความหมาย ประกอบด้วย ป้ายบอกทาง ป้ายแนะนำ ป้ายอธิบายธรรมชาติ (ระบบนิเวศ พืชพรรณและสัตว์ ป้ายชื่อ) คู่มือศึกษารรรมชาติประกอบด้วย หนังสือเล่ม/แผ่นปลิว แผ่นป้ายพกพา และอุปกรณ์อื่นๆ

สถานีบริบาลนก

ที่ดินสำหรับจัดตั้งสถานีบริบาลนก จะตั้งอยู่บริเวณด้านเหนือเขากลาง ติดพรุ (สระบัว) มีขนาด 16 x 80 เมตร หรือ 3 งาน 20 ตารางวา มีขนาดเล็กกว่าศาลาหมาย ทั้งนี้เนื่องจากขอบเขต/ที่ดินได้ใช้แนวคูน้ำเป็นเขตทำให้ได้ที่ดินมีลักษณะแคบยาว อาจยุ่งยากในการจัดตั้งอาคาร สำหรับแนวทางการออกแบบมีแนวทางการจัดผังบริเวณ โดยให้สถานีบริบาลและที่ตั้งกรงนกอยู่กลางพื้นที่ ส่วนสองด้านจัดเป็นลานพักผ่อนสำหรับศึกษารรรมชาติ โดยด้านหนึ่งให้สัมผัสพรุ (สระบัว) ใช้เป็นจุดแวะพักระหว่างการเดินทางศึกษารรรมชาติ อีกด้านหนึ่งเป็นระเบียงพักผ่อนศึกษารรรมชาติป่าชายเลน และเป็นจุดที่เริ่มต้นของทางเดินยกระดับ (board walk) เข้าไปในป่าชายเลน

● การดำเนินงานที่ทำไปแล้ว

- ☀ การประชาสัมพันธ์โครงการ
- ☀ องค์การประชาชน
- ☀ การดำเนินงานต่อเนื่องของชุมชน

การดำเนินงานที่ทำไปแล้ว

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการ และการจัดองค์การประชาชน ดังต่อไปนี้

การประชาสัมพันธ์โครงการ

การประชาสัมพันธ์ของโครงการ เป็นกลยุทธ์ การพัฒนาความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของชาวบ้านเกาะแตน มีกิจกรรม ดังนี้

การณรงค์การปลูกต้นไม้

ในการดำเนินงานได้ทำการรณรงค์การปลูกต้นไม้เพื่อเป็นอาหารสัตว์และฟื้นฟูระบบนิเวศ ซึ่งกิจกรรมการปลูกต้นไม้เป็นส่วนหนึ่งของการประชาสัมพันธ์ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนเกาะแตน โดยในระยะเริ่มต้นมุ่งเน้นให้ชาวบ้านและผู้เกี่ยวข้องร่วมกิจกรรมถือเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันมากกว่ามุ่งเน้นให้ความสำคัญผลสำเร็จของงานที่เป็นรูปธรรมเท่านั้น การดำเนินงานได้จัดการปลูกต้นไม้ในวันที่ 7-9 พฤศจิกายน 2539 ในบริเวณพื้นที่โล่งของโรงเรียนบ้านเกาะแตนและสระน้ำชุมชน โดยใช้กล้าไม้ทั้งหมด 300 กล้า บางส่วนใช้วิธีเพาะเมล็ด และมีกล้าไม้เหลือเก็บไว้เรือนเพาะชำชั่วคราวของโรงเรียนบ้านเกาะแตน

การทดลองจัดการท่องเที่ยว

การทดลองต้อนรับนักท่องเที่ยว และการประเมินผลเพื่อการปรับปรุงเส้นทาง และคู่มือการศึกษาธรรมชาติ ได้ดำเนินการควบคู่กับการฟื้นฟูระบบนิเวศ โดยจัดประชุมชาวบ้านเพื่อแบ่งภาระหน้าที่ การเตรียมเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ที่พักและอาหาร ผู้นำทางและวิทยากรท้องถิ่น และดำเนินการติดตั้งแผ่นป้ายสื่อความหมาย (ชั่วคราว) เตรียมสถานที่ ที่พักและอาหาร ตลอดจนเรือรับส่งนักท่องเที่ยว

องค์กรประชาชน

กิจกรรมของชมรมอนุรักษ์บ้านเกาะแตน

ชมรมอนุรักษ์บ้านเกาะแตนดำเนินการเริ่มต้นรายได้การสนับสนุนของมูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชประเทศไทย โดยมีกิจกรรมหลัก 2 ประการคือ กิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะปะการัง และกองทุนออมทรัพย์ส่งเสริมพัฒนาอาชีพ

การดำเนินการของชมรมในระยะแรกมีผลทำให้เกิดการพัฒนาอาชีพประมง ชาวบ้านนำเงินกู้ยืมที่ได้ไปซื้อเรือได้เพิ่มขึ้นมากกว่า 5 ลำ และสนับสนุนโครงการอนุรักษ์ปะการัง เช่น การปรับปรุงแนวทุ่นผูกเรือ เป็นต้น

สำหรับกิจกรรมการดำเนินงาน ชมรมอนุรักษ์บ้านเกาะแตนร่วมกันทำกิจกรรมดังนี้

- ✱ ปรับปรุงอาคารชมรมฯ ที่พังทลายจากต้นมะพร้าวล้มทับในวงเงิน 20,000 บาท
- ✱ ประชุมร่วมกันกำหนดร่างระเบียบข้อบังคับของชมรมฯ และเตรียมการเปิดรับสมาชิกเป็นทางการ

✱ ประสานการส่งเสริมชุมชนในอนาคต โดยได้กำหนดแนวโครงการจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างชุมชน และเจ้าหน้าที่จากอำเภอ สุขาภิบาลเกาะสมุยและเจ้าของที่ดินในระหว่างการพัฒนาโครงการ ในประเด็นที่ควรจะต้องติดตามให้มีการปฏิบัติการในระยะต่อไป ประกอบด้วย การสำรวจครอบครัวเกษตรกรและแนวทางการส่งเสริม เป็นข้อเสนอเกษตรอำเภอเกาะสมุย การรวบรวมครอบครัวชาวประมงขนาดเล็ก เพื่อการส่งเสริมด้านเครื่องมือจับปลา เป็นข้อเสนอของประมงอำเภอเกาะสมุย การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลนอ่าวตึก เป็นข้อเสนอของป่าไม้อำเภอเกาะสมุย การจัดทำแผนพัฒนาชุมชนบ้านเกาะแตนจากระดับท้องถิ่น เป็นข้อเสนอของชุมชนต่อนายอำเภอเกาะสมุย มีข้อสรุปจะดำเนินการโดยเร็ว การจัดทำแนวทางเดินเพื่อขอความเห็นชอบจากเจ้าของที่ดินเป็นการถาวร โดยชุมชนจะดำเนินการขอความเห็นชอบเอง และการพัฒนาทางเดินเท้าเลียบชายฝั่งอ่าวตึก มีสะพานข้ามคลอง 3-4 แห่ง ใช้งบประมาณสุขาภิบาลเกาะสมุย

การดำเนินงานต่อเนื่องของชุมชน

ในปัจจุบันมีการดำเนินงานพัฒนาเกาะแตนอย่างต่อเนื่องของท้องถิ่นโดยชมรมอนุรักษ์ ด้วยการสนับสนุนจากรองผู้อำนวยการ นายแพทย์โรงพยาบาลเกาะสมุย ซึ่งเป็นชาวเกาะแตนดั้งเดิม ได้ประชุมร่วมกันและจัดทำแผนพัฒนาเกาะแตน กำหนดให้เป็น "แผนพัฒนาเกาะแตนหรือทางรอดเกาะแตน" ซึ่งร่างครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2540 ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านเกาะแตน หมู่ที่ 2 ตำบลตลิ่งงาม อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีกลุ่มชาวบ้านเกาะแตน, เจ้าของที่ดินและผู้สนใจจำนวน 19 คน

อนึ่ง การดำเนินงานได้มีการประชุมอีก 3 ครั้ง คือ เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ และ 26 กรกฎาคม 2541 พร้อมทั้งก่อตั้งมนตรีเกาะแตนขึ้นมาดำเนินการคู่ขนานกับชมรมอนุรักษ์ โดยเน้นในการจัดทำแผนและประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และครั้งสุดท้ายได้ประชุมในวันที่ 9 มกราคม 2542

บรรณานุกรม

- กรมป่าไม้. 2518. **ไม่มีค่าทางเศรษฐกิจของไทย ตอน 1,2.** กองค้นคว้า แผนกพฤกษศาสตร์. หอพรรณไม้. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร.
- กรมป่าไม้. 2521. **สัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง.** กองอนุรักษ์สัตว์ป่า. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร.
- กรมป่าไม้. 2535. **พรรณไม้ในสวนป่าสิริกิติ์ภาคกลาง.** เนื่องในวโรกาสสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพรรษา 5 รอบ. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร.
- กรมป่าไม้. 2539. **100 ปีกรมป่าไม้.** กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร. 401 หน้า.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. **การศึกษาทบทวนแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยว เกษะสมุยภายใต้ขีดความสามารถที่รองรับได้.** สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, มกราคม 2539. กรุงเทพมหานคร.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2538. **แผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะสมุย/สุราษฎร์ธานี.** สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร.
- แกรนท์ ว. ชาร์พี. 2537. **การตีความสิ่งแวดล้อม ตอน 1,2.** แปลจาก INTERPRINTING THE ENVIRONMENT. โดย ธนพล สาระนาค.
- คณะดำเนินงานโครงการศึกษารัชมชาติป่าชายเลน. 2539. **โครงการศึกษารัชมชาติป่าชายเลนสถานีวิจัยทรัพยากรชายฝั่งระนอง และป่าชายเลนกำพวน อุทยานแห่งชาติแหลมสน จังหวัดระนอง.**
- จำลอง เพ็งคล้าย และคณะ. 2513. **พันธุ์ไม้ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจของไทรย่นานาชาติ.** กรมป่าไม้. กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์. กรุงเทพมหานคร. 106 หน้า.
- จำลอง เพ็งคล้าย และคณะ. 2515. **ไม่มีค่าทางเศรษฐกิจของไทย ตอนที่ 1.** กรมป่าไม้. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร. 264 หน้า.

- จำลอง เพ็ญคล้าย และคณะ. 2526. **ไม้มีค่าทางเศรษฐกิจของไทย ตอนที่ 3. กรมป่าไม้.** กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร.
- ชัยยงค์ ภูมิพระบุ. 2538. **โครงการกำหนดเส้นทางศึกษาธรรมชาติจุดศึกษาธรรมชาติ พร้อมวัสดุอุปกรณ์. โครงการเพื่อป่อนุรักษ์และทะเลภาคตะวันออก.**
- เต็ม สมิตินันท์. 2518. **ไม้ที่มีค่าทางเศรษฐกิจของไทย ตอนที่ 1. กรมป่าไม้. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร. 287 หน้า.**
- เต็ม สมิตินันท์. 2520. **พันธุ์ไม้อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. กรมป่าไม้. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร. 73 หน้า.**
- เต็ม สมิตินันท์. 2523. **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย. กรมป่าไม้. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร. 379 หน้า.**
- เต็ม สมิตินันท์. 2534. **พรรณไม้ป่าพรุจังหวัดนราธิวาส. โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนา พิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส (งานป่าไม้). กรมป่าไม้. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร. 368 หน้า.**
- ธรณ์ อารณาวาสวัสดิ์. 2540. **รายงานการศึกษาทรัพยากรชายฝั่งทะเลเกาะแตน. โครงการฟื้นฟูระบบนิเวศนอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ. กรุงเทพมหานคร.**
- นิเวศ นาคี. 2539. **ค้างคาว. องค์การคำครุสภา. กรุงเทพมหานคร. 54 หน้า.**
- บุษบง กาญจนสาขา และคณะ. 2529. **สัตว์ป่าในพรุโต๊ะแดง. ศูนย์วิจัยและศึกษาธรรมชาติ ป่าพรุสิรินธร. กรุงเทพมหานคร. 157 หน้า.**
- ยศ สันตสมบัติ และวิฑูรย์ ปัญญากุล. 2537. **ความหลากหลายทางชีวภาพ : มิติทางสังคมและนิเวศ. แปลจาก Biodiversity Social & Ecological Perspective เขียนโดย Shiva Vandana และคณะ. สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา และโครงการจัดพิมพ์คปไฟ. กรุงเทพมหานคร.**
- รุ่งโรจน์ จุกมงคล. 2536. **ตุงนก. สำนักพิมพ์สารคดี. กรุงเทพมหานคร.**
- โรเบิร์ต แอล. นูห์ และฟิลิป เอริฟส์. 2529. **ผีเสื้อบางชนิดที่พบในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. สมาคมเพื่อเขาใหญ่. กรุงเทพมหานคร. 157 หน้า.**
- ศรันย์ บุญประเสริฐ. **รำลึกหมอบุญส่ง เลखกุล : บิดาแห่งการอนุรักษ์ธรรมชาติ. นิตยสารสารคดี (ฉบับ 96 ปี 8 กุมภาพันธ์, 2536).**
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. **การดำเนินการกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ (Eco-tourism). รายงานแผนปฏิบัติการ เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ตุลาคม 2538.**

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2530. อุทยานสมุนไพรรพทรมณฑล.
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน. กรุงเทพมหานคร. 283 หน้า.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2539. โครงการจัดทำแผนฟื้นฟูพื้นที่
ที่ถูกทำลาย และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพนอกถิ่นที่อยู่อาศัยตาม
ธรรมชาติ (Pilot Project), สวนนกธรรมชาติ. สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม.
กรุงเทพมหานคร.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. รายงานความก้าวหน้า. เสนอต่อการ
ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, มีนาคม 2539.

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. 2539. รายงานหลักโครงการจัดทำแผนฟื้นฟูพื้นที่
ที่ถูกทำลายและอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพนอกถิ่นที่อยู่อาศัย
ตามธรรมชาติ (Pilot Project), สวนนกธรรมชาติ. ศึกษาโดย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.

สมจิตร พงศ์กัน และสุภาพ ภูประเสริฐ. 2514. พืชกินได้และพืชในป่าเมืองไทย. คณะวิทยาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร. 184 หน้า.

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. 2537. การจัดทำแผนการจัดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ธรรมชาติบริเวณเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร.

สุธี ศุภรัฐวิกร. 2539. Brid Life. Vol I. สำนักพิมพ์ PHOT Z LIFE. กรุงเทพมหานคร.

สุธี ศุภรัฐวิกร. 2539. Brid Life. Vol II. สำนักพิมพ์ PHOT Z LIFE. กรุงเทพมหานคร.

สุธี ศุภรัฐวิกร. 2539. Brid Life. Vol III. สำนักพิมพ์ PHOT Z LIFE. กรุงเทพมหานคร.

สุรวุฒิ สุทธิมุสิก. 2538. รายงานการสำรวจเบื้องต้นอุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว.
กรมป่าไม้. กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์. กรุงเทพมหานคร.

Cobet, A.S and H.M. Pendlebury. The butterflies of the Malay Peninsula. Malayan Nature
Society. 1992.

Cox, M.J. The snakes of Thailand and their husbandry. Malabar : Krieger publishing
company, 1991, 526 p.

Dasmann, R.F. Wildlife Biology, 2nd ed. John Wiley and Sons, New York. 1981, 211 p.

King B., M. Woodcock and K.C.Dickinson. A Field Guide to the Birds of South-East Asia.
London : William Collins Sons Co. Ltd, 1975.

- Lekagul B. and J. Maneely. *Mammals of Thailand*. Bangkok : Kurusapha Lardprao, 1997.
- Lekagul L. and D.R. Wells. *The Bird of the Malay Penninsula*. Kuala Lumpar : Penerbert University Press, 1976.
- Lekagul, B. and PD. Round. *A Guide to the Birds of Thailand*. Saha Karn Bhaet Co. Ltd., 1991.
- Lindsay. JJ. *Carrying Capacity for Tourism Development in National Parks of the United States*, UNEP, 1986, 17 p.
- Manthey, U. & W. Grossmann. *Amphibien & Reptilien Sudostasiens*. Natur and Tier-Verlag, 1997, 512 p.
- Medway L. and D.R. Wells. *The Bird of the Malay Penninsula*. Kuala Lumpar : Penerbert University Press, 1976.
- Riley, J.H. *Birds from Siam and the Malay Peninsula in the United States National Museum*, collected by Drs. Hugh M. Smith and William L. Abbott. United States National Museum Bulleting 172, 1938 : 581 p.
- Robinson, H.C. *The Zoology of Koh Samui and Koh Penang*. Journal of the Federated Malay States Museum, Kuala Lumpur 5(3), 1915 : 128-152.
- Taloy E.H. Univ. Kansas Sci. Bull. Bangkok : The amphibian fauna of Thailand, 1962.
- Taloy E.H. Univ. Kansas Sci. Bull. The lizards of Thailand, 1963.
- Taloy E.H. Univ. Kansas Sci. Bull. The serpents of Thailand and adjacent waters, 1965.
- Yebut S. *List of Mammals of Thailand*. Bangkok : C.T.N.R.C. Applied Scientific Research Corporation of Thailand, 1976.

ภาคผนวก

- ก ชนินพันธุ์พืชที่พบ**
บริเวณเกาะหม่น อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ข ชนินพืชอาหารนกบางชนิด**
กระจายตามป่าประเภทต่าง ๆ
บนเกาะหม่น อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ค ชนินนกที่พบ**
บนเกาะหม่น อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ง ประเภทอาหารและถิ่นที่อยู่อาศัยของนก**
บริเวณเกาะหม่น อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- จ ชนินสัตว์เลื้อยคลานที่พบ**
บนเกาะหม่น อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ฉ ชนินสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกที่พบ**
บนเกาะหม่น อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ช ชนินสัตว์เลื้อยคลานที่พบ**
บริเวณเกาะหม่น อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ฌ ชนินหอยบกที่พบ**
บนเกาะหม่น อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ณ ชนินผีเสื้อกลางวันที่พบ**
บนเกาะหม่น อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ญ ชนินปะการังที่พบ**
ในเกาะหม่น อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก ก

ชนิดพันธุ์พืชที่พบบริเวณเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หมายเหตุ : ลักษณะพืชพันธุ์พืช

ไม้ไผ่ = (bamboo)

ไม้เถา = (climber)

ไม้ล้มลุกเลื้อยทอดลำต้นคลานไปตามดิน = (creeping herb)

ผักกูดหรือเฟิน = (fern)

หญ้ารวมทั้งกกต่างๆ = (grass)

ไม้พุ่มขนาดเล็กล้มลุก = (herbaceous under-shrub)

ไม้ล้มลุก = (herb)

กล้วยไม้หรือเอื้อง = (orchid)

ไม้พวงปาล์ม/ตาล/มะพร้าว = (palm)

ไม้พุ่ม = (shrub)

ไม้พุ่มกึ่งไม้ยืนต้น = (shrub/shrubby tree)

ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก = (shrubby tree)

ไม้ยืนต้น = (tree)

* = พืชต่างถิ่น (alien spp.)

= สำรวจพบเพิ่มในปี 2540

ชนิดพันธุ์พืชที่พบบริเวณเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น (ไทย)	ประเภท
Ferns and Fern Allies		
Family Aspleniaceae		
1. <i>Asplenium nidus</i> Linn.	ข้าหลวงหลังลาย	เฟิน
Family Davalliaceae		
2. <i>Davallia solida</i> Sw.	พญานาคราช	เฟิน
Family Marattiaceae		
3. <i>Angiopteris evecta</i> Hoffm.	ว่านกีบแรด	เฟิน
Family Oleandraceae		
4. <i>Nephrolepis</i> sp.	เฟินใบมะขาม	เฟิน
5. <i>Nephrolepis biserrata</i> Schott	เฟินก้างปลา	เฟิน
6. <i>Nephrolepis cordifolia</i>	กูดสร้อย	เฟิน
7. <i>Nephrolepis radicans</i> Kuhn.	ปากูลาก๊ะ	เฟิน

ชนิดพันธุ์พืชที่พบบริเวณเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น (ไทย)	ประเภท
Family Parkeriaceae		
8. <i>Adiantum</i> sp.	เฟินก้านดำ	เฟิน
Family Polypodiaceae		
9. <i>Drymoglossum pilaselloides</i>	เกล็ดนาคราช	เฟิน
10. <i>Drynaria quercifolia</i> Linn.	กระแตไต่ไม้	เฟิน
11. <i>Phymatodes scolopendria</i>		เฟิน
12. <i>Platycerium coronarium</i> Desv.	ห่อข้าวสีดำ	เฟิน
13. <i>Stenochlaena palustris</i> Bedd.	ปรงสวน	เฟิน
Family Pteridaceae		
14. <i>Stenochlaena palustris</i>	ลำเทง	เฟิน
15. <i>Acrostichum aureum</i> Linn.	ปรงทะเล	
16. <i>Pteris</i> sp.	เฟินเงิน	เฟิน
Family Schizaeaceae		
17. <i>Lygodium microphyllum</i> R.Br.	ลิมาয়่ง	เฟิน
18. <i>Lygodium salicifolium</i> Presl	ลิมาใหญ่	เฟิน
19. <i>Schizaea dichotoma</i> Sw.	ตานช้าน	เฟิน
Family Thelypteridaceae		
20. <i>Thelypteris dentata</i>		เฟิน
Angiosperms – Dicots		
Family Acanthaceae		
21. <i>Andrographis paniculata</i> Wall. ex Nees	ฟ้าทะลายโจร	ไม้ล้มลุก
22. <i>Barleria lupulina</i> Lindl.	เสลดพังพอน	ไม้พุ่ม
23. <i>Climacanthus nutans</i> Lindau	พญาปล้องทอง	ไม้พุ่มขนาดเล็กล้มลุก
24. <i>Justicia valida</i> Ridl.	กระดุกไก่ดำ	ไม้พุ่ม
25. <i>Peristrophe lanceolaria</i> Nees	หว่าชะอำ	ไม้ล้มลุก
26. <i>Pseuderanthemum teysmanni</i> Ridl.	ขยายคลั่ง	ไม้พุ่ม

ชนิดพันธุ์พืชที่พบบริเวณเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น (ไทย)	ประเภท
Family Agavaceae		
27. <i>Agave</i> sp.	ปานศรนารายณ์	
Family Aizoaceae		
28. <i>Mollugo pentaphylla</i> Linn.	หญ้าไข่เหา	ไม้ล้มลุก
Family Amaranthaceae		
29. <i>Sesuvium portulacastrum</i> Linn.	ผักเบี้ยทะเล	ไม้พุ่มขนาดเล็กล้มลุก
30. <i>Amaranthus spinosus</i> Linn.	ผักขมหนาม	ไม้ล้มลุก *
31. <i>Gomphrena celosioides</i> Mart.	บานไม่รู้โรยป่า	ไม้ล้มลุก *
Family Anacardiaceae		
32. <i>Anacardium occidentale</i> Linn.	มะม่วงหิมพานต์	ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก *
33. <i>Bouea oppositifolia</i> Meissn.	มะยง	ไม้ยืนต้น
34. <i>Bouea oppositifolia</i> Meissn var. <i>microphylla</i> Merr.	มะปริง	ไม้ยืนต้น
35. <i>Gluta reinghas</i> Linn.	รักบ้าน	ไม้ยืนต้น
36. <i>Lannea coromandelica</i> Merr.	ก๊าก	ไม้ยืนต้น
37. <i>Mangifera foetida</i> Lour.	มะมุด	ไม้ยืนต้น
38. <i>Mangifera indica</i> Linn.	มะม่วง	ไม้ยืนต้น
39. <i>Mangifera quadrifida</i> Jack #	มะม่วงคัน	ไม้ยืนต้น
40. <i>Mangifera</i> sp.	มะม่วงป่า	ไม้ยืนต้น
41. <i>Spondias pinnata</i> Kurz	มะกอก	ไม้ยืนต้น
Family Ancistrocladaceae		
42. <i>Ancistrocladus tectorius</i> Merr.	ลิ้นกวาง	ไม้เถา
Family Annonaceae		
43. <i>Annona muricata</i> Linn.	ทุเรียนเทศ	ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก *
44. <i>Annona squamosa</i> Linn.	น้อยหน่า	ไม้พุ่มกึ่งไม้ยืนต้น *
45. <i>Dasymaschalon blumei</i> Finet	บุหง	ไม้พุ่ม

ชนิดพันธุ์พืชที่พบบริเวณเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น (ไทย)	ประเภท
46. <i>Desmos chinensis</i> Lour. #	สายหยุด	ไม้เถา
47. <i>Mitrephora</i> sp.	สังหยู	ไม้ยืนต้น
48. <i>Polyalthia subcrosa</i> Thw. #	กลิ้งกล่อม	ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก
49. <i>Rauwenhoffia siamensis</i> Scheff.	นมแมว	ไม้เถา
50. <i>Uvaria leptopoda</i> Fries	กล้วยหมูลัง	ไม้เถา
Family Apiaceae (Umbelliferae)		
51. <i>Centella asiatica</i> Urban	บัวบก	ไม้ล้มลุก *
Family Apocynaceae		
52. <i>Aganosma marginata</i> G. Don.	โมกเครือ	ไม้เถา
53. <i>Alstonia scholaris</i> R. Br.	สัตบรรณ, พญาสัตบรรณ	ไม้ยืนต้น
54. <i>Catharanthus roseus</i> G. Don.	แพงพวยฝรั่ง	ไม้ล้มลุก *
55. <i>Cerbera odollum</i> Gaertn.	ตีนเป็ดทะเล	ไม้ยืนต้น
56. <i>Nerium indicum</i> Mill.	ยี่โถ	ไม้พุ่ม *
57. <i>Wrightia tomentosa</i> Roem. & Schult.	โมกมัน	ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก
Family Araliaceae		
58. <i>Polyscias fruticosa</i> Harms	ครุฑผักชี	ไม้พุ่ม *
59. <i>Schefflera bengalensis</i> Gamble	หนวดปลาหมึกเขา	ไม้พุ่ม
Family Asclepiadaceae		
60. <i>Calamus rudentum</i> Roxb.	หวายแย้	ไม้พวงหมาก/ตาล/ มะพร้าว
61. <i>Phoenix paludosa</i> Roxb.	เป้งทะเล	ไม้พวงหมาก/ตาล/ มะพร้าว
62. <i>Calotropis gigantea</i> R.Br.	รัก, รักดอก	ไม้พุ่ม *
63. <i>Hoya diversifolia</i>	กล้วยปิ้ง, ลั่นควาย	
64. <i>Hoya parasitica</i> Wall.	นมพิจิตร	ไม้เถา
65. <i>Sarcostemma brunonianum</i> Wight & Arn.	เถาวัลย์ด้วน	ไม้เถา

ชนิดพันธุ์พืชที่พบบริเวณเกาะแดน อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น (ไทย)	ประเภท
Family Asteraceae (Compositae)		
66. <i>Ageratum conyzoides</i> Linn.	สาบแรังสาบกา	ไม้ล้มลุก
67. <i>Bidens pilosa</i> Linn.	ปิ่นนกไข่	ไม้ล้มลุก *
68. <i>Chromolaena odorata</i> R. M. King	สาบเสือ	ไม้ล้มลุก *
69. <i>Eclipta prostrata</i> Linn.	กะเม็ง	ไม้ล้มลุก
70. <i>Elephantopus scaber</i> Linn.	โตไม่รู้ล้ม	ไม้ล้มลุก
71. <i>Emilia sonchifolia</i> DC.	หางปลาช่อน	ไม้ล้มลุก
72. <i>Erechtites valerianaefolia</i> DC.	ผักกาดนกยูง	ไม้ล้มลุก
73. <i>Mikania micrantha</i> M. B. K.	ขี้ไก่ย่าน	ไม้เถา
74. <i>Pluchea indica</i> (Linn.) Less.	ขลุ้	ไม้ยืนต้น
75. <i>Spilanthes acmella</i> L. Murr.	ผักคราด	ไม้ล้มลุก
76. <i>Tridax procumbens</i> Linn.	ตีนตุ๊กแก	ไม้ล้มลุก
77. <i>Vernonia cinerea</i> Less.	เสือสามา	ไม้ล้มลุก
78. <i>Wedelia biflora</i> DC.	ผักคราดทะเล	ไม้พุ่มขนาดเล็กล้มลุก
79. <i>Zinnia elegans</i> Jacq.	บานชื่น	ไม้ล้มลุก *
Family AVerrhoaceae		
80. <i>Averrhoa bilimbi</i> Linn.	ตะลิงปริง	ไม้พุ่ม *
81. <i>Averrhoa carambola</i> Linn.	มะเฟือง	ไม้พุ่ม *
Family Avicenniaceae		
82. <i>Avicennia marina</i> Vierh.	แสมทะเล	ไม้ยืนต้น
Family Barringtoniaceae		
83. <i>Barringtonia racemosa</i> Roxb.	จิกสวน	ไม้พุ่ม
84. <i>Barringtonia acutangula</i>	จิกน้ำ, จิกนา	
85. <i>Barringtonia asiatica</i> Kurz #	จิกทะเล, จิกเล	ไม้ยืนต้น
Family Bignoniaceae		
86. <i>Oroxylum indicum</i> Vent.	เพกา	ไม้พุ่ม
87. <i>Stereospermum fimbriatum</i> A. DC.	แคยอดดำ	ไม้ยืนต้น

ชนิดพันธุ์พืชที่พบบริเวณเกาะแตน อำเภอกោះสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น (ไทย)	ประเภท
88. <i>Stereospermum neuranthum</i> Kurz	แคทราย	ไม้ยืนต้น
89. <i>Tecoma stans</i> HBK.	ทองอุไร	ไม้พุ่ม *
Family Bombacaceae		
90. <i>Ceiba pentandra</i> Gaertn.	ปุน	ไม้ยืนต้น *
91. <i>Durio zibethinus</i> Linn.	ทุเรียน	ไม้ยืนต้น *
Family Cactaceae		
92. <i>Opuntia vulgaris</i> Mill.	หนามเสมา	ไม้พุ่ม
93. <i>Capparis micracantha</i> DC.	ชิงช้า	ไม้พุ่ม
94. <i>Crateva religiosa</i> Ham.	กุ่มบก	ไม้ยืนต้น
Family Caricaceae		
95. <i>Carica papaya</i> Linn.	มะละกอ	ไม้พุ่ม *
Family Cleomaceae		
96. <i>Cleome viscosa</i> Linn.	ผักเสี้ยนผี	ไม้ล้มลุก
Family Clusiidae (Guttiferae)		
97. <i>Calophyllum inophyllum</i> Linn.	กระทิง	ไม้ยืนต้น
98. <i>Calophyllum maingay</i>	ด้าว, แด้ว	ไม้ยืนต้น
99. <i>Cratoxylum formosum</i> Dyer subsp. <i>pruniflorum</i> Gogel.	ตัวขน	ไม้ยืนต้น
100. <i>Garcinia cowa</i> Roxb.	ชะมวง	ไม้พุ่ม
101. <i>Garcinia speciosa</i> Wall.	พะวา	ไม้ยืนต้น
Family Combretaceae		
102. <i>Calycoternis floribunda</i> Lamk.	ดิ่งตั่ง	ไม้เถา
103. <i>Combretum tetralophum</i> Clarke	เถาวัลย์กรด	ไม้เถา
104. <i>Lumnitzera littorea</i> Voigt #	ฝาดแดง	ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก
105. <i>Terminalia catappa</i> Linn.	หูกวาง, หลุมบัง	ไม้ยืนต้น

ชนิดพันธุ์พืชที่พบบริเวณเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น (ไทย)	ประเภท
Family Convolvulaceae		
106. <i>Ipomoea aquatica</i> Forsk.	ผักนึ่ง	ไม้ล้มลุกเลื้อยทอดลำต้น คลานไปตามดิน
107. <i>Ipomoea maxima</i> Don. ex Sweet	สะอึก	ไม้ล้มลุกเลื้อยทอดลำต้น คลานไปตามดิน
108. <i>Ipomoea pes-caprae</i> R. Br.	ผักนึ่งทะเล	ไม้ล้มลุกเลื้อยทอดลำต้น คลานไปตามดิน
109. <i>Ipomoea stolonifera</i> Gmel.	ผักนึ่งทะเล	ไม้ล้มลุกเลื้อยทอดลำต้น คลานไปตามดิน
110. <i>Merremia hirta</i> Merr.	สะอึก	ไม้เถา
Family Crassulaceae		
111. <i>Kalanchoe pinnata</i> Pers.	คว่ำตายหงายเป็น	ไม้ล้มลุก *
112. <i>Kalanchoe verticillata</i> Ellt.	ตีนตุ๊กแก	ไม้ล้มลุก *
Family Cucurbitaceae		
113. <i>Coccinia grandis</i> Voigt	ผักตำลึง	ไม้ล้มลุกเลื้อยทอดลำต้น คลานไปตามดิน
114. <i>Cucumis sativus</i> Linn.	แตงกวา	ไม้ล้มลุกเลื้อยทอดลำต้น คลานไปตามดิน *
115. <i>Gynopetalum integrifolium</i> Kurz	ขี้กาแดง	ไม้ล้มลุกเลื้อยทอดลำต้น คลานไปตามดิน
116. <i>Trichosanthes tricuspidata</i> Lour.	กระตังช้างเผือก	ไม้ล้มลุกเลื้อยทอดลำต้น คลานไปตามดิน
Family Dilleniaceae		
117. <i>Dillenia hookeri</i> Pierre	ล้านดิน	ไม้พุ่ม
118. <i>Tetracera indica</i> Merr.	เถาอรคนธ์	ไม้เถา
119. <i>Tetracera loureiri</i> Pierre	รสสุคนธ์	ไม้เถา
Family Dipterocarpaceae		
120. <i>Anisoptera costata</i> Korth.	กระบาก	ไม้ยืนต้น
121. <i>Dipterocarpus alatus</i> Roxb.	ยางนา	ไม้ยืนต้น

ชนิดพันธุ์พืชที่พบบริเวณเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น (ไทย)	ประเภท
122. <i>Hopea odorata</i> Roxb.	ตะเคียนทอง	ไม้ยืนต้น
123. <i>Hopea ferrea</i> Pievre	ตะเคียนหิน, ตะเคียนทราย	ไม้ยืนต้น
124. <i>Shorea gratissima</i> Dyer	เคียนทราย	ไม้ยืนต้น
125. <i>Shorea leprosula</i> Miq.	स्याแดง	ไม้ยืนต้น
Family Ebenaceae		
126. <i>Diospyros areolata</i> King & Gamble	มะพลับ	ไม้ยืนต้น
127. <i>Diospyros wallichii</i> King & Gamble	ดำตะโก, เนียนป่า	ไม้ยืนต้น
Family Ehretiaceae		
128. <i>Cordia mhaya</i> Kerr	ปอหมัน	ไม้ยืนต้น
Family Elaeocarpaceae		
129. <i>Elaeocarpus robustus</i> Roxb. #	สะท่อนรอก	ไม้ยืนต้น
Family Erythroxylaceae		
130. <i>Erythroxylum cuneatum</i> Kurz	ไกรทอง	ไม้พุ่ม
Family Euphorbiaceae		
131. <i>Acalypha hispida</i> Burm. F.	หางกระรอกแดง	ไม้พุ่ม *
132. <i>Baccaurea ramiflora</i> Lour.	มะไฟ	ไม้ยืนต้น
133. <i>Baliospermum montanum</i> Muell. Arg.	ตองแตก	ไม้พุ่ม
134. <i>Breynia angustifolia</i> Hook. F.	ก้างปลาขาว	ไม้พุ่ม
135. <i>Breynia reclinata</i> Hook. F.	ก้างปลาทะเล	ไม้พุ่ม
136. <i>Codiaeum variegatum</i> Blume	โกสน	ไม้พุ่ม *
137. <i>Euphorbia atoto</i> Forst.	น้ำนมราชสีห์ทะเล	ไม้ล้มลุก
138. <i>Euphorbia heterophylla</i> Linn.	หญ้ายาง	ไม้ล้มลุก *
139. <i>Euphorbia hirta</i> Linn.	น้ำนมราชสีห์	ไม้ล้มลุก
140. <i>Euphorbia milii</i> Desmoul.	โป๊ยเซียน	ไม้เถา *
141. <i>Euphorbia tirucalli</i> Linn.	พญาไร้ใบ	ไม้พุ่ม *
142. <i>Euphorbia trigona</i> Haw.	สลัดไดบ้าน	ไม้พุ่ม *
143. <i>Excoecaria agallocha</i> Linn.	ตาตุ่มทะเล	ไม้พุ่ม

ชนิดพันธุ์พืชที่พบบริเวณเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น (ไทย)	ประเภท
144. <i>Excoecaria bantamensis</i> Muell. Arg.	ตาตุ่มป่า	ไม้ยืนต้น
145. <i>Glochidion eriocarpum</i> Champ #	ไคร้มด	ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก
146. <i>Hevea brasiliensis</i> Muell. Arg.	ยางพารา	ไม้ยืนต้น *
147. <i>Jatropha curcas</i> Linn.	สบู่ดำ	ไม้พุ่ม *
148. <i>Pedilanthus tithymaloides</i> Polt.	แสยก	ไม้พุ่ม *
149. <i>Phyllanthus acidus</i> Skeels	มะยม	ไม้พุ่ม
150. <i>Phyllanthus amarus</i> Schum. & Thonn.	ลูกใต้ใบ	ไม้ล้มลุก
151. <i>Phyllanthus emblica</i> Linn.	มะขามป้อม	ไม้ยืนต้น
152. <i>Ricinus communis</i> Linn. #	ละหุ่ง	ไม้พุ่ม
153. <i>Sauropus androgynus</i> Merr.	ผักหวานบ้าน	ไม้พุ่ม
154. <i>Sauropus villosus</i> Merr.	ตานงินเขา	ไม้พุ่ม
155. <i>Suregada multiflorum</i> Baill.	ชันทองพญาบาท	ไม้พุ่ม
Family Caesalpineae		
156. <i>Caesalpinia crista</i> Linn. #	สวาด	ไม้เถา
157. <i>Cassia garrettiana</i> Craib #	แสมสาร	ไม้ยืนต้น
Family Fabaceae Caesalpinieae		
158. <i>Bauhinia scandens</i> Linn. var. <i>horsfieldii</i> K. & S. Larsen	กระไดลิง	ไม้เถา
159. <i>Cassia alata</i> Linn.	ชุมเห็ดเทศ	ไม้พุ่ม *
160. <i>Cassia fistula</i> Linn.	ชัยพฤกษ์	ไม้ยืนต้น
161. <i>Cassia siamea</i> Britt.	ซี่เหล็ก	ไม้ยืนต้น
162. <i>Cassia tora</i> Linn.	ชุมเห็ดไทย	ไม้พุ่ม
163. <i>Delonix regia</i> Raf.	หางนกยูงฝรั่ง	ไม้ยืนต้น *
164. <i>Intsia bijuga</i> Ktze.	หลุมพอทะเล	ไม้ยืนต้น
165. <i>Intsia palembanica</i> Miq.	หลุมพอ	ไม้ยืนต้น
166. <i>Peltophorum pterocarpum</i> Back. ex Heyne	นนทรี	ไม้ยืนต้น

ชนิดพันธุ์พืชที่พบบริเวณเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น (ไทย)	ประเภท
167. <i>Tamarindus indica</i> Linn.	มะขาม	ไม้ยืนต้น
Family Fabaceae Mimosaceae		
168. <i>Acacia catechu</i> Willd.	สีเสียดเหนือ	ไม้ยืนต้น
169. <i>Adenanthera pavonina</i> Linn.	มะกล่ำต้น	ไม้ยืนต้น
170. <i>Archidendron jiringa</i> Nielsen	ชะเนียง	ไม้พุ่ม
171. <i>Entada spiralis</i> Ridl.	สะบ้าช้าง	ไม้เถา
172. <i>Leucaena leucocephala</i> de Wit	กระถินไทย	ไม้พุ่ม
173. <i>Mimosa pudica</i> Linn.	หญ้านับยอด	ไม้พุ่ม
174. <i>Neptunia oleracea</i> Lour.	ผักกระเฉด	ไม้ล้มลุก
175. <i>Parkia speciosa</i> Hassk.	สะตอ	ไม้ยืนต้น
176. <i>Pithecellobium dulce</i> Benth.	มะขามเทศ	ไม้ยืนต้น *
Family Fabaceae Papilionaceae		
177. <i>Abrus precatorius</i> Linn.	มะกล่ำตาหนู	ไม้เถา
178. <i>Alysicarpus vaginalis</i> DC.	ถั่วลิสนา	ไม้พุ่ม
179. <i>Canavalia rosea</i> DC.	ถั่วค้ำ	ไม้ล้มลุก
180. <i>Crotalaria pallida</i> Ait.	หิงเม่น	ไม้พุ่ม *
181. <i>Dendrolobium umbellatum</i> Benth.	ชะแมบ	ไม้พุ่ม
182. <i>Derris indica</i> Bennet	หยีน้ำ	ไม้ยืนต้น
183. <i>Derris scandens</i> Benth.	เถาวัลย์เปรียง	ไม้เถา
184. <i>Derris trifoliata</i> Lour.	ถอบแถบน้ำ	ไม้เถา
185. <i>Desmodium gangeticum</i> DC.	อีเหนียว	ไม้พุ่ม
186. <i>Desmodium triflorum</i> DC.	หญ้านกเล็ดหอย	ไม้ล้มลุก
187. <i>Erythrina suberosa</i> Roxb.	ทองหลางใบมน	ไม้ยืนต้น
188. <i>Erythrina variegata</i> Linn.	ทองหลางลาย	ไม้ยืนต้น
189. <i>Gliricidia sepium</i> Steud.	แคฝรั่ง	ไม้พุ่ม *
190. <i>Indigofera hirsuta</i> Linn.	ครามขน	ไม้ล้มลุก
191. <i>Millettia atropurpurea</i> Benth.	กาชะ	ไม้ยืนต้น

ชนิดพันธุ์พืชที่พบบริเวณเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น (ไทย)	ประเภท
192. <i>Psophocarpus tetragonolobus</i> DC.	ถั่วพู	ไม้ล้มลุกเลื้อยทอดลำต้น คลานไปตามดิน *
193. <i>Pterocarpus macrocarpus</i> Kurz	ประดู่	ไม้ยืนต้น
194. <i>Sesbania grandiflora</i> Desv.	แคบ้าน	ไม้พุ่ม *
195. <i>Sophora tomentosa</i> Linn.	สารพัดพิษ	ไม้พุ่ม
196. <i>Vigna sinensis</i> Savi ex Hassk.	ถั่วฝักยาว	ไม้ล้มลุกเลื้อยทอดลำต้น คลานไปตามดิน *
Family Fagaceae		
197. <i>Castanopsis</i> sp.	ก่อ	ไม้ยืนต้น
Family Flacourtiaceae		
198. <i>Flacourtia indica</i> Merr.	ตะขบป่า	ไม้พุ่ม
199. <i>Hydnocarpus castaneus</i> Hook. f. & Th.	กระเบาค้าง	ไม้ยืนต้น
200. <i>Hydnocarpus ilicifolius</i> King	กระเบาหลัก	ไม้พุ่ม
201. <i>Hydnocarpus sumatrana</i> Koord.	กระเบา	ไม้ยืนต้น
Family Goodeniaceae		
202. <i>Scaevola taccada</i> Roxb.	รักทะเล	ไม้พุ่ม
Family Lamiaceae (Labiatae)		
203. <i>Hyptis suaveolens</i> Poit.	แมงลักคา	ไม้พุ่ม
204. <i>Leucas zeylanica</i> R. Br.	หญ้าปริก	ไม้ล้มลุก
205. <i>Ocimum basilicum</i> Linn.	โหระพา	ไม้พุ่ม *
206. <i>Ocimum sanctum</i> Linn.	กะเพรา	ไม้พุ่ม
Family Lauraceae		
207. <i>Litsea elliptica</i> Boerl	ทำมัง	ไม้ยืนต้น
Family Loranthaceae		
208. <i>Dendrophthoe pentandra</i> Miq.	กาฝากมะม่วง	ไม้พุ่ม
209. <i>Helixanthera cylindrica</i> Dans.	กาฝาก	ไม้พุ่ม
210. <i>Macrosolen robinsonii</i> Dans.	ประทัดทอง	ไม้พุ่ม

ชนิดพันธุ์พืชที่พบบริเวณเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น (ไทย)	ประเภท
Family Lythraceae		
211. <i>Lagerstroemia</i> sp.	ตะแบก	ไม้ยืนต้น
212. <i>Pemphis acidula</i> Forst.	เทียนเล	ไม้พุ่ม
Family Malvaceae		
213. <i>Abutilon indicum</i> Sweet	มะก่องข้าว	ไม้พุ่ม
214. <i>Gossypium hirsutum</i> Linn.	ฝ้ายป่า	ไม้พุ่ม
215. <i>Hibiscus rosa-sinensis</i> Linn.	ชบา	ไม้พุ่ม *
216. <i>Hibiscus tiliaceus</i> Linn.	ปอทะเล	ไม้พุ่ม
217. <i>Sida acuta</i> Burm.	หญ้าขัดใบยาว	ไม้พุ่ม
218. <i>Thespesia populnea</i> Soland ex Correa	โพทะเล	ไม้พุ่ม
219. <i>Urena lobata</i> Linn.	ซีโครก	ไม้พุ่ม
Family Meliaceae		
220. <i>Azadirachta indica</i> Juss rar. <i>Siamensis</i> Veleton	สะเดา	ไม้ยืนต้น
221. <i>Sandoricum koetjape</i> Merr.	กระท้อน	ไม้ยืนต้น
222. <i>Xylocarpus granatum</i> Koen.	ตะบูน	ไม้ยืนต้น
223. <i>Xylocarpus moluccensis</i> Roem.	ตะบูนดำ	ไม้ยืนต้น
Family Memecylaceae		
224. <i>Memecylon lilacinum</i> Zoll. & Mor.	พลองซี่ใต้	ไม้พุ่ม
225. <i>Memecylon ovatum</i> J. E. Smith	พลองกินลูก	ไม้พุ่ม
Family Menispermaceae		
226. <i>Stephania pierrei</i> Diels	กลิ้งกลางดง	ไม้เถา
227. <i>Tiliacora triandra</i> Diels	เถาย่านาง	ไม้เถา
228. <i>Tinospora crispa</i> (Linn.) Hook. f. & Th.	บอระเพ็ด	ไม้เถา
229. <i>Tinospora sinensis</i> (Lour.) Merr.	ชิงช้าชาลี	ไม้เถา
Family Melastomaceae		
230. <i>Melastoma candidum</i> D. Don.	โคลงเคลง	ไม้พุ่ม
231. <i>Melastoma malabathricum</i> Linn.	โคลงเคลงชันก	ไม้พุ่ม

ชนิดพันธุ์พืชที่พบบริเวณเกาะแต่น อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น (ไทย)	ประเภท
Family Moraceae		
232. <i>Artocarpus elasticus</i> Reunw. ex Bl.	กะออก	ไม้ยืนต้น
233. <i>Artocarpus heterophyllus</i> Lamk.	ขนุน	ไม้ยืนต้น *
234. <i>Artocarpus integer</i> Merr.	จำปาตะ	ไม้ยืนต้น *
235. <i>Artocarpus kemando</i> Miq.	ขนุนป่า	ไม้ยืนต้น
236. <i>Artocarpus lakoocha</i> Roxb.	หาด	ไม้ยืนต้น
237. <i>Artocarpus rigidus</i> Bl. Subsp. <i>Asperulus</i> Jarrett #	ขนุนปาน	ไม้ยืนต้น
238. <i>Ficus altissima</i> Blume	กร่าง	ไม้ยืนต้น
239. <i>Ficus bengalensis</i> Linn.	นิโครธ	ไม้ยืนต้น
240. <i>Ficus chartacea</i> Wall.	มะเดื่อขี้นก	ไม้พุ่ม
241. <i>Ficus fistulosa</i> Reinw.	ชิงขาว	ไม้พุ่ม
242. <i>Ficus hispida</i> Linn. f.	มะเดื่อปล้อง	ไม้พุ่ม
243. <i>Ficus microcarpa</i> Linn.	ไทรย้อยใบทู่	ไม้ยืนต้น
244. <i>Ficus pyriformis</i> Hook. f.	ลูกคล้าย	ไม้พุ่ม
245. <i>Ficus superba</i> Miq.	ไทร	ไม้ยืนต้น
246. <i>Ficus variegata</i> Bl.	ผูก	ไม้ยืนต้น
247. <i>Ficus vasculosa</i> Wall.	มะเดื่อทอง	ไม้ยืนต้น
248. <i>Ficus virens</i> Ait. var. <i>glabella</i> Comer	กร่าง	ไม้ยืนต้น
249. <i>Streblus asper</i> Lour.	ข่อย	ไม้ยืนต้น
250. <i>Streblus ilicifolius</i> Kurz	ข่อยหนาม	ไม้พุ่ม
251. <i>Streblus taxoides</i> Kurz	ข่อยน้ำ	ไม้พุ่ม
Family Moringaceae		
252. <i>Moringa oleifera</i> Lamk.	มะรุม	ไม้พุ่ม
Family Myristicaceae		
253. <i>Knema globularia</i> Warb.	เลือดแรด	ไม้ยืนต้น
254. <i>Gymnacranthera eugeniifolia</i>	เลือดควายใบเล็ก	ไม้ยืนต้น

ชนิดพันธุ์พืชที่พบบริเวณเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น (ไทย)	ประเภท
Family Myrsinaceae		
255. <i>Ardisia colorata</i> Roxb.	มะจำก้อง	ไม้พุ่ม
256. <i>Ardisia littoralis</i> Andr.	รามใหญ่	ไม้พุ่ม
Family Myrtaceae		
257. <i>Eugenia linnaea</i> Ridl.	หว่าน้ำ	ไม้ยืนต้น
258. <i>Eugenia grandis</i> (Wight) Walp	เมา, เม่า	ไม้ยืนต้น
259. <i>Melaleuca cajuputi</i>	เสม็ด	ไม้ยืนต้น
260. <i>Psidium guajava</i> Linn.	ฝรั่ง	ไม้ยืนต้น
261. <i>Rhodamnia dumetorum</i> Merr. & Perry	พลองแก้มอัน	ไม้พุ่ม
262. <i>Rhodomyrtus tomentosa</i> Wight	ทุ หรือ ใต้ะ	ไม้พุ่ม
263. <i>Syzygium cinereum</i> (Kurz) P. Chantaranothai & J. Parn.	เสม็ดแดง	ไม้ยืนต้น
264. <i>Syzygium grande</i> (Wight) Walp	เมา, เม่า	
265. <i>Syzygium claviflorum</i> (Roxb.) A. M. Cowan & Cowan	หว่าหิน	ไม้พุ่ม
266. <i>Syzygium muelleri</i> (Miq.) Miq.	หว่า	ไม้พุ่ม
267. <i>Syzygium samarangense</i> (Bl.) Merr. & L. M. Perry	ชมพู่แก้มแหม่ม	ไม้ยืนต้น
Family Nyctaginaceae		
268. <i>Boerhavia diffusa</i> Linn.	ผักขมหิน	ไม้ล้มลุก
269. <i>Bougainvillea spectabilis</i> Willd.	เฟื่องฟ้า	ไม้เถา *
Family Olacaceae		
270. <i>Olax scandens</i> Roxb.	น้ำใจใคร่	ไม้เถา
271. <i>Ximenia americana</i> Linn.	พุทราทะเล	ไม้พุ่ม
Family Oleaceae		
272. <i>Jasminum bifarium</i> Wall.	มะลิป่า	ไม้เถา
Family Onagraceae		
273. <i>Ludwigia adscendens</i> (Linn.) Hara	พังพวยน้ำ	ไม้ล้มลุก
274. <i>Ludwigia octovalis</i> Raven	เทียนนา	ไม้ล้มลุก

ชนิดพันธุ์พืชที่พบบริเวณเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น (ไทย)	ประเภท
Family Oxalidaceae		
275. <i>Oxalis corniculata</i> Linn.	ผักแว่น, ส้มกบ	ไม้ล้มลุก
276. <i>Passiflora foetida</i> Linn.	กะทกรก	ไม้ล้มลุกเลื้อยทอดลำต้น คลานไปตามดิน *
Family Piperaceae		
277. <i>Piper sarmentosum</i> Roxb. ex Hunter	ข้าวฟ่าง	ไม้ล้มลุก
Family Polygonaceae		
278. <i>Antigonon leptopus</i> Hook. & Arn.	พวงชมพู	ไม้เถา *
Family Portulacaceae		
279. <i>Portulaca oleracea</i> Linn.	ผักเบี้ยใหญ่	ไม้ล้มลุก
Family Punicaceae		
280. <i>Punica granatum</i> Linn.	ทับทิม	ไม้พุ่ม *
Family Rhamnaceae		
281. <i>Colubrina asiatica</i> Brongn.	คันทรง	ไม้เถา
282. <i>Zizyphus cambodiana</i> Pierre	ตะครอง	ไม้พุ่ม
283. <i>Zizyphus oenoplia</i> Mill. #	เล็บเหยี่ยว	ไม้เถา
Family Rhizophoraceae		
284. <i>Bruguiera cylindrica</i> Bl.	ถั่วขาว	ไม้พุ่ม
285. <i>Bruguiera gymnorrhiza</i> Lamk.	โกงกางหัวสุม พังกา หัวสุมดอกแดง	ไม้ยืนต้น
286. <i>Bruguiera parviflora</i> Wight & Arn. ex. Griff.	ถั่วดำ	ไม้ยืนต้น
287. <i>Carallia brachiata</i> Merr.	เจียงพ้านางแอ	ไม้ยืนต้น
288. <i>Kandelia candel</i> Druce	รังกะแท้	ไม้พุ่ม
289. <i>Rhizophora apiculata</i> Bl.	โกงกางใบเล็ก	ไม้ยืนต้น
290. <i>Rhizophora mucronata</i> Poir	โกงกางใบใหญ่	ไม้ยืนต้น

ชนิดพันธุ์พืชที่พบบริเวณเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น (ไทย)	ประเภท
Family Rubiaceae		
291. <i>Borreria laevis</i> Griseb.	กระตุมใบเล็ก	ไม้ล้มลุก
292. <i>Guettarda speciosa</i> Linn.	โก่งกางหูช้าง	ไม้พุ่ม
293. <i>Hedyotis auricularia</i> Linn.	ตองแห้ง	ไม้ล้มลุก
294. <i>Ixora lobbii</i> Loud.	เข็มแดง	ไม้พุ่ม
295. <i>Ixora stricta</i> Roxb.	เข็มญี่ปุ่น	ไม้พุ่ม *
296. <i>Mitragyna speciosa</i> Korth #	กระท่อม	ไม้ยืนต้น
297. <i>Morinda citrifolia</i> Linn.	ยอบ้าน	ไม้พุ่ม
298. <i>Morinda coreia</i> Ham.	ยอป่า	ไม้พุ่ม
299. <i>Morinda umbellata</i> Linn.	ยอย่าน	ไม้เถา
300. <i>Mussaenda sanderiana</i> Roxb.	แก้มขาว	ไม้เถา
301. <i>Randia eucodon</i> Schum.	ฝรั่งป่า	ไม้ยืนต้น
302. <i>Randia parvula</i> Ridl.	คัดเค้าเล็ก	ไม้พุ่ม
303. <i>Randia siamensis</i> Craib	คัดเค้าเครือ	ไม้เถา
Family Rutaceae		
304. <i>Aegle marmelos</i> Corr.	มะตูม	ไม้ยืนต้น
305. <i>Atalantia monophylla</i> Correa	มะนาวผี	ไม้พุ่ม
306. <i>Citrus aurantifolia</i> Swingle	มะนาว	ไม้พุ่ม *
307. <i>Citrus hystrix</i> DC.	มะกรูด	ไม้พุ่ม
308. <i>Citrus maxima</i> Merr. #	ส้มโอ	ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก *
309. <i>Clausena cambodiana</i> Guill.	สมุยหอม	ไม้พุ่ม
310. <i>Clausena excavata</i> Burm. f.	หวดหม่อน	ไม้พุ่ม
311. <i>Micromelum minutum</i> Wight & Arn.	หัสคุณ	ไม้พุ่ม
312. <i>Murraya paniculata</i> Jack	แก้ว	ไม้พุ่ม
Family Sapindaceae		
313. <i>Lepisanthes fruticosa</i> Leenh.	ชำมะเลียง	ไม้พุ่ม
314. <i>Lepisanthes rubiginosa</i> Leenh.	มะหาด	ไม้พุ่ม
315. <i>Nephelium lappaceum</i> Linn. #	เงาะ	ไม้ยืนต้น

ชนิดพันธุ์พืชที่พบบริเวณเกาะแดน อำเภอกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น (ไทย)	ประเภท
316. <i>Xerospermum Intermedium</i> Radlk.	คอแลน	ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก
Family Sapotaceae		
317. <i>Donella lanceolata</i> Aubr.	ขี้ผึ้ง	ไม้ยืนต้น
318. <i>Madhuca grandiflora</i> Fletch.	ละมุดสีดำ	ไม้ยืนต้น
319. <i>Minilkara sapota</i> Linn.	ละมุด	ไม้ยืนต้น
320. <i>Mimusops elengi</i> Linn.	พิทูล	ไม้ยืนต้น
Family Santalaceae		
321. <i>Cassytha filiformis</i> Linn.	สังวาลพระอินทร์	ไม้ล้มลุกเลื้อยทอดลำต้น คลานไปตามดิน *
Family Scrophulariaceae		
322. <i>Scoparia dulcis</i> Linn.	กรตน้ำ	ไม้ล้มลุก
Family Simaroubaceae		
323. <i>Brucea javanica</i> (Linn.) Merr.	ราชดัด	ไม้พุ่ม
324. <i>Harrisonia perforata</i> Merr.	คนทา	ไม้เถา
Family Solanaceae		
325. <i>Capsicum frutescens</i> Linn.	พริกขี้หนู	ไม้ล้มลุก
326. <i>Datura stramonium</i> Linn..	ลำโพง	ไม้พุ่ม
327. <i>Solanum torvum</i> Swartz.	มะเขือพวง	ไม้พุ่ม
Family Sonneratiaceae		
328. <i>Sonneratia alba</i> Smith	ลำแพน	ไม้ยืนต้น
329. <i>Sonneratia caseolaris</i> Engler	ลำพู	ไม้ยืนต้น
Family Sterculiaceae		
330. <i>Helicteres hirsuta</i> Lour.	ปอเต่าไห	ไม้พุ่ม
331. <i>Heritiera littoralis</i> Dry.	หงอนไก่ทะเล	ไม้ยืนต้น
332. <i>Pterocymbium javanicum</i> R. Br.	ปออีแก	ไม้ยืนต้น
333. <i>Pterospermum littorale</i> Craib	กะหนาย	ไม้ยืนต้น
334. <i>Pterospermum semisagittatum</i> Ham. #	ขามคั่วะ, ไข่แพะ	ไม้ยืนต้น
335. <i>Sterculia guttata</i> Roxb.	ปอแดง	ไม้ยืนต้น

ชนิดพันธุ์พืชที่พบบริเวณเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น (ไทย)	ประเภท
Family Stilaginaceae		
336. <i>Antidesma ghaesembilla</i> Gaertn.	เม่าไข่ปลา	ไม้พุ่ม
337. <i>Antidesma velutinsum</i> Bl.	มะเม่าควาย	ไม้พุ่ม
Family Strychnaceae		
338. <i>Strychnos lucida</i> R. Br.	พญามูลเหล็ก	ไม้พุ่ม
Family Tetramelaceae		
339. <i>Tetrameles nudiflora</i> R. Br.	กะพง	ไม้ยืนต้น
Family Tiliaceae		
340. <i>Grewia microcos</i> Linn.	หลาย, พลับพลา	ไม้ยืนต้น
341. <i>Grewia umbellata</i> Roxb.	พญาดาบหัก	ไม้พุ่ม
Family Ulmaceae		
342. <i>Trema orientalis</i> (Linn.) Bl.	พังแหรใหญ่	ไม้พุ่ม
Family Verbenaceae		
343. <i>Callicarpa arborea</i> Roxb.	ชำแป้น	ไม้พุ่ม
344. <i>Callicarpa candicans</i> Hochr.	ชื้อนดอน	ไม้พุ่ม
345. <i>Clerodendrum inerme</i> Gaertn.	ลำมะงา	ไม้เถา
346. <i>Gmelina philippensis</i> Cham.	ช้องแมว	ไม้เถา
347. <i>Lantana camara</i> Linn.	ผกากรอง	ไม้เถา *
348. <i>Premna integrifolia</i> Linn.	สามประงาใบ	ไม้พุ่ม
349. <i>Premna obtusifolia</i> R. Br.	ชำเลือด	ไม้เถา
350. <i>Stachytarpheta indica</i> Vahl	พันธุ์เขียว	ไม้พุ่ม
351. <i>Tectona grandis</i> Linn.	สัก	ไม้ยืนต้น
352. <i>Vitex canescens</i> Kurz	ผ่าเสียน	ไม้ยืนต้น
353. <i>Vitex peduncularis</i> Wall ex Schauer	กาสามปีก	ไม้ยืนต้น
354. <i>Vitex trifolia</i> Linn.	คนทีสอ	ไม้พุ่ม
355. <i>Vitex trifolia</i> Linn. var. <i>simplicifolia</i> Cham	คนทีสอทะเล	ไม้พุ่ม

ชนิดพันธุ์พืชที่พบบริเวณเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น (ไทย)	ประเภท
Family Vitidaceae		
356. <i>Cissus hastata</i> Miq.	ส้มสันดาน	ไม้เถา
Angiosperms – Monocots		
Family Agavaceae		
357. <i>Cordyline fruticosa</i> Goppert	หมากผู้หมากเมีย	ไม้พุ่ม *
358. <i>Sansevieria cylindrica</i> Bojer	ว่านงาช้าง	ไม้ล้มลุก *
359. <i>Sansevieria roxburghiana</i> Schutt.	ว่านลาย	ไม้ล้มลุก *
360. <i>Sansevieria thyrsiflora</i> Thunb.	ลิ้นมังกร	ไม้ล้มลุก *
361. <i>Sansevieria trifasciata</i> Prain	ลิ้นนาคราช	ไม้ล้มลุก *
Family Amaryllidaceae		
362. <i>Crinum asiaticum</i> Linn.	พลับพลึง	ไม้ล้มลุก
363. <i>Hippeastrum johnsonii</i> Bury	ว่านสีทศ	ไม้ล้มลุก
364. <i>Pancratium littorale</i> Jacq.	พลับพลึงฝรั่ง	ไม้ล้มลุก *
Family Araceae		
365. <i>Aglaonema nitidum</i> Kunth	ชะงดเขา	ไม้ล้มลุก
366. <i>Amorphophallus campanulatus</i> Bl. ex Decne	บุก, บุกรอ	ไม้ล้มลุก
367. <i>Dieffenbachia</i> sp.	สาวน้อยประแป้ง	ไม้ล้มลุก
368. <i>Rhaphidophora</i> sp.	ตะขาบ	ไม้ล้มลุก
369. <i>Sindapsus aureus</i> Wngler	พลูด่าง	ไม้ล้มลุก *
Family Arecaceae (Palmae)		
370. <i>Areca catechu</i> Linn.	หมาก	ไม้พวงปาล์ม/ตาล/ มะพร้าว
371. <i>Borassus flabellifer</i> Linn.	ตาลโตนด	ไม้พวงปาล์ม/ตาล/ มะพร้าว *
372. <i>Calamus caesius</i> Bl.	หวายตะค้าทอง	ไม้พวงปาล์ม/ตาล/ มะพร้าว

ชนิดพันธุ์พืชที่พบบริเวณเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น (ไทย)	ประเภท
373. <i>Calamus</i> sp.	หวาย	ไม้พุ่มปาล์ม/ตาล/ มะพร้าว
374. <i>Caryota mitis</i> Lour.	เต่าร้างแดง	ไม้พุ่มปาล์ม/ตาล/ มะพร้าว
375. <i>Cocos nucifera</i> Linn.	มะพร้าว	ไม้พุ่มปาล์ม/ตาล/ มะพร้าว *
376. <i>Licuala spinosa</i> Wurm.	กะพ้อ	ไม้พุ่มปาล์ม/ตาล/ มะพร้าว
377. <i>Nypa fruticans</i> Wurm.	จาก	ไม้พุ่มปาล์ม/ตาล/ มะพร้าว
Family Bromeliaceae		
378. <i>Ananas comosus</i> Merr.	สับปะรด	ไม้ล้มลุก *
Family Commelinaceae		
379. <i>Commelina diffusa</i> Burm. f.	ผักปลาน	ไม้ล้มลุก
380. <i>Rhoeo spathacea</i> Stearn.	ว่านหอยแครง	ไม้ล้มลุก *
Family Cyperaceae		
381. <i>Cyperus brevifolius</i> Hassk.	หญ้ากกดอกขาว	ไม้ล้มลุก
382. <i>Cyperus difformis</i> Linn.	กกขนาก	ไม้ล้มลุก
383. <i>Cyperus rotundus</i> Linn.	หญ้าแห้วหมู	ไม้ล้มลุก
384. <i>Eleocharis geniculata</i> R. & S.	หญ้าเปลือยกระเทียม หัวแมลงวัน	ไม้ล้มลุก
385. <i>Fimbristylis acuminata</i> Vahl	หญ้าเปลือยกระเทียม ทราย	ไม้ล้มลุก
386. <i>Fimbristylis dichotoma</i> Vahl	หญ้านิ้วหนู	ไม้ล้มลุก
387. <i>Fimbristylis parviflora</i> R. Br.	หญ้าหนวดแมว	ไม้ล้มลุก
Family Dioscoreaceae		
388. <i>Dioscorea glabra</i> Roxb.	มันตง	ไม้ล้มลุก
389. <i>Dioscorea</i> sp.	มันนก	ไม้ล้มลุก

ชนิดพันธุ์พืชที่พบบริเวณเกาะแดน อำเภอกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น (ไทย)	ประเภท
Family Flagellariaceae		
390. <i>Flagellaria indica</i> Linn.	หวายลิง	ไม้ล้มลุก
Family Liliaceae		
391. <i>Aloe barbadensis</i> Mill.	ว่านหางจระเข้	ไม้ล้มลุก *
Family Musaceae		
392. <i>Musa sapientum</i> Linn.	กล้วยน้ำว้า	ไม้ล้มลุก
Family Orchidaceae		
393. <i>Cymbidium simulans</i> Rolfe	กะเระร่อน	กล้วยไม้หรือเถียง
394. <i>Eulophia graminea</i> Lindl.	หัวข้าวต้ม	กล้วยไม้หรือเถียง
Family Pandanaceae		
395. <i>Pandanus immersus</i> Ridl.	เตยน้ำ	
396. <i>Pandanus odoratissimus</i> Bl.	เตยทะเล, ลำเจียก	
Family Poaceae (Gramineae)		
397. <i>Axonopus compressus</i> Beauv.	หญ้าปากควาย	หญ้ารวมทั้งกกต่างๆ
398. <i>Bambusa blumeana</i> Schult.	ไผ่สีสุก	ไม้ไผ่
399. <i>Chloris barbata</i> Sw.	หญ้ารังนก	หญ้ารวมทั้งกกต่างๆ *
400. <i>Chrysopogon aciculatus</i> Trin.	หญ้าเจ้าชู้	หญ้ารวมทั้งกกต่างๆ
401. <i>Cymbopogon citratus</i> Stapf	ตะไคร้	หญ้ารวมทั้งกกต่างๆ *
402. <i>Dactyloctenium aegyptium</i> Richter	หญ้าปากควาย	หญ้ารวมทั้งกกต่างๆ
403. <i>Digitaria adscendens</i> Henry	หญ้าปล้องข้าวนก	หญ้ารวมทั้งกกต่างๆ
404. <i>Echinochloa stagnina</i> Beauv.	หญ้าปล้องใหญ่	หญ้ารวมทั้งกกต่างๆ
405. <i>Eragrostis tenella</i>		
406. <i>Eragrostis unioides</i> Nees	หญ้าไข่มุก	หญ้ารวมทั้งกกต่างๆ
407. <i>Hymenachne myuros</i> Beauv.	หญ้าปล้อง	หญ้ารวมทั้งกกต่างๆ
408. <i>Imperata cylindrica</i> Beauv.	หญ้าคา	หญ้ารวมทั้งกกต่างๆ
409. <i>Ischaemum rugosum</i> Salisb.	หญ้าแดง	หญ้ารวมทั้งกกต่างๆ
410. <i>Panicum repens</i> Linn.	หญ้าชันกาด	หญ้ารวมทั้งกกต่างๆ
411. <i>Paspalum conjugatum</i> Berg	หญ้านมหนอน	หญ้ารวมทั้งกกต่างๆ

ชนิดพันธุ์พืชที่พบบริเวณเกาะแตน อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น (ไทย)	ประเภท
412. <i>Setaria pallide-fusca</i> Stapf	หญ้าหางหมาจิ้งจอก	หญ้ารวมทั้งกกต่างๆ
413. <i>Zoysia matrella</i> Merr.	หญ้านวลน้อย	หญ้ารวมทั้งกกต่างๆ *
Family Pontederiaceae		
414. <i>Eichhornia crassipes</i> Soslms.	ผักตบชวา	ไม้ล้มลุก *
Family Smilacaceae		
415. <i>Smilax corbularia</i> Kunth	ข้าวเย็นเหนือ	ไม้เถา
416. <i>Stemona tuberosa</i> Lour.	หนอนตายหายาก	ไม้ล้มลุกเลื้อยทอดลำต้น คลานไปตามดิน
Family Zingiberaceae		
417. <i>Alpinia galanga</i> Swartz	ข่า	ไม้ล้มลุก *
418. <i>Zingiber zerumbet</i> Smith	กะเพี๊ยะ	ไม้ล้มลุก
Gymnosperm		
Family Cycadaceae		
419. <i>Cycas rumphii</i> Miq.	ปรงทะเล	ไม้ยืนต้น

ภาคผนวก ข

ชนิดพืชอาหารนกบางชนิดกระจายตามป่าประเภทต่าง ๆ บนเกาะเตन्द อำเภอกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

X คือ พบ

- คือ ไม่พบ

ชนิดพืชอาหารนกบางชนิดกระจายตามป่าประเภทต่างๆ บนเกาะเตन्द อำเภอกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	การกระจาย		
		ป่าดิบแล้ง	วนมะพร้าว	ป่าชายหาด
1. มะเฒ่า	<i>Antidesma</i> sp.	X	X	-
2. ราชคัต	<i>Brucea javanica</i> Merr.	-	X	-
3. พริกขี้หนู	<i>Capsicum frutescens</i> Linn.	-	X	-
4. มะพร้าว	<i>Cocos nucifera</i> Linn.	-	X	-
5. กาฝากมะม่วง	<i>Dendrophthoe pentandra</i> Miq.	X	X	-
6. หว้า	<i>Eugenia cumini</i> Druce.	X	-	-
7. ไทรทอง	<i>Erythroxylum cuneatum</i> Kurz.	X	X	X
8. หว้าน้ำ	<i>Eugenia thorellii</i> Gagnep.	-	X	-
9. นิโครธ	<i>Ficus bengalensis</i> Linn.	X	-	-
10. ไทร	<i>Ficus superba</i> Miq.	X	-	-
11. ตะขบป่า	<i>Flacourtia indica</i> Merr.	X	X	-
12. เลือดควาย	<i>Knema erratica</i> Warb.	X	X	-
13. เลือดแรด	<i>Knema globularia</i> Warb.	X	X	-
14. มะหวด	<i>Lepisanthes rubiginosa</i> Leenh.	X	X	-
15. พลองกินลูก	<i>Memecylon ovatum</i> J.E. Smith.	X	-	-
16. พลับพล่า	<i>Microcos tomentosa</i> Smith.	X	-	-
17. พรวด	<i>Rhodomyrtus tomentosa</i> Wight.	-	X	-
18. ช่อย	<i>Streblus asper</i> Lour.	-	X	-
19. พังแหร	<i>Trema angustifolia</i> Bl.	-	X	-
20. หว้าขี้กวาง	<i>Eugenia leptalea</i> Craib	X	X	X

ชนิดพืชอาหารนกบางชนิดกระจายตามป่าประเภทต่างๆ บนเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	การกระจาย		
		ป่าดิบแล้ง	วนมะพร้าว	ป่าชายเลน
21. กระทกรก	<i>Passiflora foetida</i> Linn.	-	X	-
22. มะม่วงหิมพานต์	<i>Anacardium occidentale</i> Linn.	-	X	-
23. ตำลึง	<i>Coccinia grandis</i> Voigt	-	X	-
24. ฝรั่ง	<i>Psidium guajava</i> Linn.	-	X	-
25. ไทรกร่าง	<i>Ficus altissima</i> Bl.	X	X	-
26. ไทรเลียบ	<i>Ficus lacor</i> Bach.	-	X	-
27. จิกน้ำ	<i>Barringtonia acutangula</i> Gaertn.	-	X	-
28. กร่าง, ไย	<i>Ficus tinctoria</i> Forst. f. subsp. <i>gibbosa</i> Corner	X	X	-
29. ยอดย่าน	<i>Morinda umbellata</i> Linn.	X	-	-
30. มะหาด	<i>Artocarpus lakoocha</i> Roxb.	X	X	-
31. เตยทะเล (ลำเจียก)	<i>Pandanus odoratissimus</i> Linn. f.	-	-	X
32. ยอดเกี๊ยน	<i>Morinda elliptica</i> Ridl.	-	X	-
33. มะกอก	<i>Spondias pinnata</i> Kurz	X	-	-
34. ขนุนป่า	<i>Artocarpus lanceifolius</i> Roxb.	X	-	-
35. มะขามเทศ	<i>Pithecellobium dulce</i> Benth.	-	X	-
รวม		18	28	2

ภาคผนวก ก

ชนิดนกที่พบบนเกาะแดน

อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หมายเหตุ : ความชุกชุมแบ่งเป็น

- หายาก (rare)

- ชุกชุม (common)

- ไม่ชุกชุม (uncommon)

= สำรวจปี พ.ศ. 2540

ในการสำรวจทั้ง 3 ครั้ง พบนกชนิดนี้ทุกๆ ครั้ง ครั้งละ 2 ตัว บินขึ้นจากกอหญ้าใกล้สระน้ำหลังโรงเรียน แต่ไม่สามารถจำแนกชนิดได้ว่าเป็นนกปากซ่อมหางพัด (*G. gallinago*) หรือนกปากซ่อมหางเข็ม (*G. stenura*) เพราะนกทั้ง 2 ชนิดนี้มีลักษณะใกล้เคียงกันมาก

ชนิดนกที่พบบนเกาะแดน อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ชนิด	ชื่อวิทยาศาสตร์	สถานภาพ		ที่มาของข้อมูล		ความชุกชุม
		ประจำถิ่น	อพยพ	สำรวจ	สอบถาม	
Order Ciconiiformes						
Family Ardeidae						
1. นกยางกรอกพันธุ์จีน	Ardeola bacchus	-	+	+	-	ไม่ชุกชุม
2. นกยางทะเล	Egretta sacra	+	-	+	-	ไม่ชุกชุม
3. นกยางเขียว	Butorides striatus	+	-	+	-	ไม่ชุกชุม
4. นกยางดำ	Ixobrychus flavicolis	-	+	+	-	ไม่ชุกชุม
Order Anseriformes						
Family Anatidae						
5. นกเป็ดแดง	Dendrocygna javanica	-	+	-	+	ไม่ชุกชุม
Order Falconiformes						
Family Accipitridae						
6. เหยี่ยวออสเปร	Pandion haliaetus	-	+	-	+	หายาก
7. เหยี่ยวขาว	Elanus caeruleus	+	-	-	+	ไม่ชุกชุม
8. เหยี่ยวแดง	Haliastur indus	+	-	+	-	ไม่ชุกชุม
9. เหยี่ยวนกเขาชิดรา	Accipiter badius	+	-	-	+	ไม่ชุกชุม
10. เหยี่ยวนกเขาหงอน	Accipiter trivirgatus	+	-	-	+	ไม่ชุกชุม

ชนิดนกที่พบบนเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชนิด	ชื่อวิทยาศาสตร์	สถานภาพ		ที่มาของข้อมูล		ความชุกชุม
		ประจำถิ่น	อพยพ	สำรวจ	สอบถาม	
11. นกออก	<i>Haliaeetus leucogaster</i>	+	-	+	-	หายาก
Family Falconidae						
12. เหยี่ยวkestrel	<i>Falco tinnunculus</i>	-	+	+	-	หายาก
Order Gruiformes						
Family Turnicidae						
13. นกคุ่มอกลาย	<i>Turnix suscitator</i>	+	-	+	-	หายาก
Family Rallidae						
14. นกอีณัฐนออกเทา	<i>Gallirallus striatus</i>	+	-	+	-	หายาก
15. นกกวัก	<i>Amauronis phoenicurus</i>	+	-	+	-	หายาก
Order Charadriiformes						
Family Charadriidae						
16. นกกระแตแต้แว๊ด	<i>Vanellus indicus</i>	+	-	+	-	ไม่ชุกชุม
17. นกหัวโตทรายเล็ก	<i>Charadrius mongolus</i>	+	-	+	-	ไม่ชุกชุม
Family Glareolidae #						
18. นกแอ่นทุ่งใหญ่	<i>Glareola maldivarum</i>	+	-	+	-	ชุกชุม
Family Scolopacidae						
19. นกเด้าดิน	<i>Actitis hypoleucos</i>	-	+	+	-	ไม่ชุกชุม
20. นกปากซ่อม	<i>Gallinago spp.</i>	-	+	+	-	ไม่ชุกชุม
21. นกอีโก้ยเล็ก	<i>Numenius phaeopus</i>	-	+	+	-	หายาก
Family Laridae						
22. นกนางนวลแกลบ ท้ายทยอดำ	<i>Sterna sumatrana</i>	+	-	+	-	ชุกชุม
23. นกนางนวลแกลบ ทะเล	<i>Sterna hirundo</i>	-	+	+	-	ไม่ชุกชุม

ชนิดนกที่พบบนเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชนิด	ชื่อวิทยาศาสตร์	สถานภาพ		ที่มาของข้อมูล		ความ
		ประจำถิ่น	อพยพ	สำรวจ	สอบถาม	ชุกชุม
Order Columbiformes						
Family Columbidae						
24. นกเขาเปล้าธรรมดา	<i>Treron curvirostra</i>	+	-	+	-	ชุกชุม
25. นกเปล้าคอสีม่วง	<i>Treron vernans</i>	+	-	+	-	ไม่ชุกชุม
26. นกลุมพู	<i>Ducula aenea</i>	+	-	+	-	ไม่ชุกชุม
27. นกเขาใหญ่	<i>Streptopelia chinensis</i>	+	-	+	-	ชุกชุม
28. นกลุมพูขาว	<i>Ducula bicolor</i>	+	-	+	-	หายาก
29. นกเขาเขียว	<i>Chalcophaps indica</i>	+	-	+	-	ชุกชุม
30. นกขาปี่โหนด	<i>Caloenas nicobarica</i>	+	-	+	-	VR
Order Cuculiformes						
Family Cuculidae						
31. นกกาเหว่า	<i>Eudynamis scolopacea</i>	+	-	+	-	ไม่ชุกชุม
32. นกกระปูดใหญ่	<i>Centropus sinensis</i>	+	-	+	-	ชุกชุม
33. นกกระปูดเล็ก	<i>Centropus bengalensis</i>	+	-	+	-	ไม่ชุกชุม
Order Strigiformes						
Family Strigidae						
34. นกเค้าเหยี่ยว	<i>Ninox scutulata</i>	+	-	+	-	ไม่ชุกชุม
35. นกเค้าโม่ง	<i>Glaucidium cuculoides</i>	+	-	+	-	ชุกชุม
Family Tytonidae						
36. นกแสก	<i>Tyto alba</i>	+	-	+	-	ไม่ชุกชุม
Order Caprimulgiformes						
Family Caprimulgidae						
37. นกตบยุงหางยาว	<i>Caprimulgus macrurus</i>	+	-	+	-	ไม่ชุกชุม

ชนิดนกที่พบบนเกาะเตन्द อำเภอกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชนิด	ชื่อวิทยาศาสตร์	สถานภาพ		ที่มาของข้อมูล		ความชุกชุม
		ประจำถิ่น	อพยพ	สำรวจ	สอบถาม	
Order Coraciiformes						
Family Alcedinidae						
38. นกกระเต็นน้อยธรรมดา	<i>Alcedo atthis</i>	+	-	+	-	ไม่ชุกชุม
39. นกกระเต็นอกขาว	<i>Halcyon smymensis</i>	+	-	+	-	ชุกชุม
40. นกกินเปี้ยว	<i>Halcyon chloris</i>	+	-	+	-	ไม่ชุกชุม
Family Coraciidae						
41. นกตะขาบทุ่ง	<i>Coracias benghalensis</i>	+	-	+	-	ชุกชุม
42. ตะขาบดง	<i>Eurystomus orientalis</i>	+	-	+	-	ชุกชุม
Family Meropidae #						
43. นกจาบคาหัวเขียว	<i>Merops philippinus</i>	-	+	+	-	ชุกชุม
Order Piciformes						
Family Picidae						
44. นกหัวขวานสีน้ำตาลท้อง	<i>Chrysocolaptes lucidus</i>	+	-	-	+	ไม่ชุกชุม
Order Apodiformes						
Family Apodidae						
45. นกแอ่นตาล	<i>Cypsiurus balasiensis</i>	+	-	+	-	ชุกชุม
46. นกแอ่นกินรัง	<i>Collocalia fuciphagus</i>	+	-	+	-	ไม่ชุกชุม
47. นกแอ่นบ้าน	<i>Apus affinis</i>	+	-	+	-	ชุกชุม
Order Passeriformes						
Family Hirundinidae						
48. นกนางแอ่นบ้าน	<i>Hirundo rustica</i>	-	+	+	-	ชุกชุม
49. นกนางแอ่นแปซิฟิก	<i>Hirundo tahitica</i>	+	-	+	-	ไม่ชุกชุม

ชนิดนกที่พบบนเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชนิด	ชื่อวิทยาศาสตร์	สถานภาพ		ที่มาของข้อมูล		ความชุกชุม
		ประจำถิ่น	อพยพ	สำรวจ	สอบถาม	
Family Motacillidae						
50. นกอุ้มบาตร	<i>Motacilla alba</i>	-	+	+	-	ไม่ชุกชุม
51. นกเด้าลมหลังเทา	<i>Motacilla cinerea</i>	-	+	+	-	ไม่ชุกชุม
52. นกเด้าลมเหลือง	<i>Motacilla flava</i>		+	+	-	ไม่ชุกชุม
Family Chloropseidae						
53. นกขมิ้นน้อยธรรมดา	<i>Aegithina tiphia</i>	+	-	+	-	ชุกชุม
54. นกขมิ้นน้อยปีกสีเรียบ	<i>Aegithina lafresnayei</i>	+	-	+	-	ไม่ชุกชุม
Family Pycnonotidae						
55. นกปรอดคอลาย	<i>Pycnonotus finlaysoni</i>	+	-	+	-	ไม่ชุกชุม
56. นกปรอดหน้าขาว	<i>Pycnonotus goiavier</i>	+	-	+	-	ไม่ชุกชุม
Family Dicruridae						
57. นกแซงแซวหางปลา	<i>Dicrurus macrocercus</i>	-	+	+	-	ไม่ชุกชุม
58. นกแซงแซวหางป๋วงใหญ่	<i>Dicrurus paradiseus</i>	+	-	+	-	ชุกชุม
Family Oriolidae						
59. นกขมิ้นท้ายทอยดำ	<i>Oriolus chinensis</i>	-	+	+	-	ไม่ชุกชุม
60. นกขมิ้นหัวดำใหญ่	<i>Oriolus xanthornus</i>	+	-	+	-	ไม่ชุกชุม
Family Corvidae						
61. อีกา	<i>Corvus macrorhyncos</i>	+	-	+	-	ชุกชุม
Family Timaliidae						
62. นกกินแมลงอกเหลือง	<i>Macronous gularis</i>	+	-	+	-	ชุกชุม
Family Turdidae						
63. นกกระเบื้องผา	<i>Monticola solitarius</i>	-	+	+	-	ไม่ชุกชุม
64. นกกางเขนบ้าน	<i>Copsychus saularis</i>	+	-	+	-	ชุกชุม

ชนิดนกที่พบบนเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชนิด	ชื่อวิทยาศาสตร์	สถานภาพ		ที่มาของข้อมูล		ความ ชุกชุม
		ประจำถิ่น	อพยพ	สำรวจ	สอบถาม	
65. นกกางเขนดง	<i>Copsychus malabaricus</i>	+	-	+	-	ชุกชุม
Family Muscicapidae						
66. นกจับแมลงสีน้ำตาล	<i>Muscicapa dauurica</i>	-	+	+	-	ไม่ชุกชุม
Family Monarchidae						
67. นกจับแมลงจุกดำ	<i>Hypothymis azurea</i>	+	-	+	-	ชุกชุม
Family Pachycephalidae						
68. นกโกงกางหัวโต	<i>Pachycephala grisola</i>	+	-	+	-	หายาก
Family Laniidae						
69. นกอีเสือสีน้ำตาล	<i>Lanius cristatus</i>	-	+	+	-	ชุกชุม
70. นกอีเสือลายเสือ	<i>Lanius tigrinus</i>	-	+	+	-	ไม่ชุกชุม
Family Sturnidae						
71. นกเอี้ยงดำปากสีดํา	<i>Aplonis panayensis</i>	+	-	+	-	ชุกชุม
72. นกเอี้ยงสาริกา	<i>Acridotheres tristis</i>	+	-	+	-	ชุกชุม
73. นกขุนทอง	<i>Gracula religiosa</i>	+	-	+	-	ชุกชุม
Family Nectariniidae						
74. นกกินปลีอกสีน้ำตาล	<i>Anthreptes malacensis</i>	+	-	+	-	ชุกชุม
75. นกกินปลีอกเหลือง	<i>Nectarinia jugularis</i>	+	-	+	-	ชุกชุม
76. นกกินปลีแก้ม สีทับทิม	<i>Anthreptes singalensis</i>	+	-	+	-	ไม่ชุกชุม
Family Dicaeidae						
77. นกลีชมพูปวง	<i>Dicaeum cruentatum</i>	+	-	+	-	ชุกชุม
Family Estrildidae						
78. นกกระติ๊ดตะโพกขาว	<i>Lonchura striata</i>	+	-	+	-	ชุกชุม
79. นกกระติ๊ดขี้หมู	<i>Lonchura punctulata</i>	+	-	+	-	ชุกชุม
รวม		56	18	67	7	

ภาคผนวก ข

ประเภทอาหารและถิ่นที่อยู่อาศัยของนกบริเวณเกาะแตน อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

- หมายเหตุ : 1. ประเภทอาหารนกแบ่งเป็น
- นกกินน้ำหวานดอกไม้
 - นกกินแมลง
 - นกกินผลไม้
 - นกกินสัตว์มีกระดูกสันหลังอื่นๆ
 - นกกินสัตว์น้ำขนาดเล็ก
 - นกกินเมล็ดพืช
2. ถิ่นที่อยู่อาศัยของนกแบ่งเป็น
- ป่าดิบแล้ง (dry)
 - สวนมะพร้าว (coconut plantation)
 - ป่าชายเลน (mangrove forest)
 - ทะเลและชายฝั่งทะเล (sea and coastal area)
 - แหล่งน้ำอื่นๆ (other wetlands)

ที่มา : การสำรวจโดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ปี 2538

ประเภทอาหารและถิ่นที่อยู่อาศัยของนกบริเวณเกาะแตน อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ชนิด	ชื่อวิทยาศาสตร์	ประเภทอาหารของนก						ถิ่นที่อยู่อาศัย				
		น้ำหวาน	แมลง	ผลไม้	สัตว์	สัตว์น้ำ	เมล็ดพืช	ป่าดิบแล้ง	สวนมะพร้าว	ป่าชายเลน	ทะเล/ชายฝั่ง	แหล่งน้ำ
Order Ciconiiformes												
Family Ardeidae												
1. นกยางกรอกพันธุ์จีน	<i>Ardeola bacchus</i>	-	-	-	-	X	-	-	X	X	-	X
2. นกยางทะเล	<i>Egretta sacra</i>	-	-	-	-	X	-	-	-	X	X	-
3. นกยางเขียว	<i>Butorides striatus</i>	-	-	-	-	X	-	-	-	X	X	-
4. นกยางดำ	<i>Ixobrychus flavicollis</i>	-	-	-	-	X	-	-	-	X	-	X
Order Anseriformes												
Family Anatidae												
5. นกเป็ดแดง	<i>Dendrocygna javanica</i>	-	-	-	-	X	-	-	-	-	-	X

ประเภทอาหารและถิ่นที่อยู่อาศัยของนกบริเวณเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชนิด	ชื่อวิทยาศาสตร์	ประเภทอาหารของนก						ถิ่นที่อยู่อาศัย					
		น้ำหวาน	แมลง	ผลไม้	สัตว์	สัตว์น้ำ	เมล็ดพืช	ป่าดิบแล้ง	สวนมะพร้าว	ป่าชายเลน	ทะเล/ชายฝั่ง	แหล่งน้ำ	
Order Falconiformes													
Family Accipitridae													
6. เหยี่ยวฮอลเปร	<i>Pandion haliaetus</i>	-	-	-	X	-	-	-	-	X	X	X	
7. เหยี่ยวขาว	<i>Elanus caeruleus</i>	-	-	-	X	-	-	-	X	-	-	-	
8. เหยี่ยวแดง	<i>Haliastur indus</i>	-	-	-	X	-	-	-	X	X	X	X	
9. เหยี่ยวนกเขาขีดรา	<i>Accipiter badius</i>	-	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-	
10. เหยี่ยวนกเขา หงอน	<i>Accipiter trivirgatus</i>	-	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-	
11. นกออก	<i>Haliaeetus leucogaster</i>	-	-	-	X	-	-	-	X	X	X	X	
Family Falconidae													
12. เหยี่ยวkestrel	<i>Falco tinnunculus</i>	-	-	-	X	-	-	X	-	-	-	-	
Order Gruiformes													
Family Turnicidae													
13. นกคุ่มอกลาย	<i>Turnix suscitator</i>	-	X	-	-	-	X	-	X	-	-	-	
Family Rallidae													
14. นกขี้ก้านอกเทา	<i>Gallirallus striatus</i>	-	-	-	-	X	-	-	-	X	-	X	
15. นกกวัก	<i>Amauronis phoenicurus</i>	-	-	-	-	X	-	-	-	-	-	X	
Order Charadriiformes													
Family Charadriidae													
16. นกกระแตแต้แว๊ด	<i>Vanellus indicus</i>	-	X	-	-	X	-	-	X	-	-	X	
17. นกหัวโตทรายเล็ก	<i>Charadrius mongolus</i>	-	-	-	-	X	-	-	-	X	X	-	

ประเภทอาหารและถิ่นที่อยู่อาศัยของนกบริเวณเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชนิด	ชื่อวิทยาศาสตร์	ประเภทอาหารของนก						ถิ่นที่อยู่อาศัย				
		น้ำหวาน	แมลง	ผลไม้	สัตว์	สัตว์น้ำ	เมล็ดพืช	ป่าดิบแล้ง	สวนมะพร้าว	ป่าชายเลน	ทะเล/ชายฝั่ง	แหล่งน้ำ
Family Scolopacidae												
18. นกเค้าดิน	<i>Actitis hypoleucos</i>	-	-	-	-	X	-	-	-	X	X	-
19. นกอีโก้ยเล็ก	<i>Numenius phaeopus</i>	-	-	-	-	X	-	-	-	X	X	-
Family Laridae												
20. นกนางนวลเกลบ ท้ายทอยดำ	<i>Sterna sumatrana</i>	-	-	-	-	X	-	-	-	-	X	-
20. นกนางนวลเกลบ ทะเล	<i>Sterna hirundo</i>	-	-	-	-	X	-	-	-	-	X	-
Order Columbiformes												
Family Columbidae												
22. นกเขาเปล้า ธรรมดา	<i>Treron curvirostra</i>	-	-	X	-	-	-	X	-	-	-	-
23. นกเปล้าคอสีม่วง	<i>Treron vernans</i>	-	-	X	-	-	-	X	-	X	-	-
24. นกลุมพู	<i>Ducula aenea</i>	-	-	X	-	-	-	X	-	X	-	-
25. นกลุมพูขาว	<i>Ducula bicolor</i>	-	-	X	-	-	-	X	-	X	-	-
26. นกเขาใหญ่	<i>Streptopelia chinensis</i>	-	-	X	-	-	X	-	X	-	-	X
27. นกเขาเขียว	<i>Chalcophaps indica</i>	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-	-
28. นกขาปีไหน	<i>Caloenas nicobarica</i>	-	-	X	-	-	-	X	-	-	-	-

ประเภทอาหารและถิ่นที่อยู่อาศัยของนกบริเวณเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชนิด	ชื่อวิทยาศาสตร์	ประเภทอาหารของนก							ถิ่นที่อยู่อาศัย			
		น้ำหวาน	แมลง	ผลไม้	สัตว์	สัตว์น้ำ	เมล็ดพืช	ปาดิบแล้ง	สวนมะพร้าว	ป่าชายเลน	ทะเลชายฝั่ง	แหล่งน้ำ
Order Cuculiformes												
Family Cuculidae												
29. นกกาเหว่า	<i>Eudynamys scolopacea</i>	-	X	-	-	-	-	X	X	-	-	-
30. นกกระปูดใหญ่	<i>Centropus sinensis</i>	-	X	-	X	-	-	X	X	X	-	X
31. นกกระปูดเล็ก	<i>Centropus bengalensis</i>	-	X	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Order Strigiformes												
Family Strigidae												
32. นกเค้าเหยี่ยว	<i>Ninox scutulata</i>	-	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
33. นกเค้าโม่ง	<i>Glaucidium cuculoides</i>	-	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Family Tytonidae												
34. นกแสก	<i>Tyto alba</i>	-	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Order Caprimulgiformes												
Family Caprimulgidae												
35. นกตบยุงหางยาว	<i>Caprimulgus macrurus</i>	-	X	-	-	-	-	X	-	-	-	-
อันดับ Coraciiformes												
Family Alcedinidae												
36. นกกระเต็นน้อยธรรมดา	<i>Alcedo atthis</i>	-	-	-	-	X	-	-	-	X	X	X
37. นกกระเต็นอกขาว	<i>Halcyon smyrnensis</i>	-	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X
38. นกกินปลีขาว	<i>Halcyon chloris</i>	-	-	-	-	X	-	-	-	X	X	-

ประเภทอาหารและถิ่นที่อยู่อาศัยของนกบริเวณเกาะแดน อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชนิด	ชื่อวิทยาศาสตร์	ประเภทอาหารของนก						ถิ่นที่อยู่อาศัย				
		น้ำหวาน	แมลง	ผลไม้	สัตว์	สัตว์น้ำ	เมล็ดพืช	ป่าดิบแล้ง	สวนมะพร้าว	ป่าชายเลน	ทะเล/ชายฝั่ง	แหล่งน้ำ
Family Coraciidae												
39. นกตะขาบทุ่ง	<i>Coracias benghalensis</i>	-	X	-	-	-	-	-	X	-	-	-
40. นกตะขาบตง	<i>Eurystomus orientalis</i>	-	X	-	X	-	-	X	X	-	-	-
Order Piciformes												
Family Picidae												
41. นกหัวขวานสีน้ำตาลท้อง	<i>Chrysocolaptes lucidus</i>	-	X	-	-	-	-	X	-	-	-	-
Order Apodiformes												
Family Apodidae												
42. นกแอ่นตาล	<i>Cypsiurus balasienis</i>	-	X	-	-	-	-	X	X	X	X	X
43. นกแอ่นกินรัง	<i>Collocalia fuciphagus</i>	-	X	-	-	-	-	-	-	X	X	-
44. นกแอ่นบ้าน	<i>Apus affinis</i>	-	X	-	-	-	-	X	X	X	X	X
Order Passeriformes												
Family Hirundinidae												
45. นกนางแอ่นบ้าน	<i>Hirundo rustica</i>	-	X	-	-	-	-	X	X	X	X	X
46. นกนางแอ่นแปซิฟิก	<i>Hirundo tahitica</i>	-	X	-	-	-	-	-	-	X	X	-
Family Motacillidae												
47. นกอุ้มบาตร	<i>Motacilla alba</i>	-	X	-	-	X	-	-	X	X	X	X
48. นกเด้าลมหลังเทา	<i>Motacilla cinerea</i>	-	X	-	-	-	-	X	-	X	X	X
49. นกเด้าลมเหลือง	<i>Motacilla flava</i>	-	X	-	-	-	-	X	-	X	-	-

ประเภทอาหารและถิ่นที่อยู่อาศัยของนกบริเวณเกาะแดน อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชนิด	ชื่อวิทยาศาสตร์	ประเภทอาหารของนก						ถิ่นที่อยู่อาศัย				
		น้ำหวาน	แมลง	ผลไม้	สัตว์	สัตว์น้ำ	เมล็ดพืช	ป่าดิบแล้ง	สวนมะพร้าว	ป่าชายหาด	ทะเล/ชายฝั่ง	แหล่งน้ำ
Family Chloropseidae												
50. นกขมิ้นน้อยสวน	<i>Aegithina tiphia</i>	-	X	-	-	-	-	X	X	X	-	-
51. นกขมิ้นน้อยปีก สีเรียบ	<i>Aegithina lafresnayeii</i>	-	X	-	-	-	-	X	X	X	-	-
Family Pycnonotidae												
52. นกปรอดคอคลาย	<i>Pycnonotus finlaysoni</i>	-	X	X	-	-	-	X	X	X	-	-
53. นกปรอดหน้าवल	<i>Pycnonotus goiavier</i>	-	X	X	-	-	-	X	X	X	-	-
Family Dicuridae												
54. นกแซงแซวหาง ปลา	<i>Dicrurus macrocerus</i>	-	X	-	-	-	-	X	X	X	-	-
55. นกแซงแซวหาง บ่วงใหญ่	<i>Dicrurus paradiseus</i>	-	X	-	-	-	-	X	X	-	-	-
Family Oriolidae												
56. นกขมิ้นท้ายทอย ดำ	<i>Oriolus chinensis</i>	-	X	-	-	-	-	X	X	X	-	-
Family Corvidae												
57. อีกา	<i>Corvus macrorhynchos</i>	-	X	-	-	X	-	X	X	X	X	X
Family Timaliidae												
58. นกกินแมลงอก เหลือง	<i>Macronous gularis</i>	-	X	-	-	-	-	X	-	-	-	-

ประเภทอาหารและถิ่นที่อยู่อาศัยของนกบริเวณเกาะแตน อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชนิด	ชื่อวิทยาศาสตร์	ประเภทอาหารของนก							ถิ่นที่อยู่อาศัย			
		น้ำหวาน	แมลง	ผลไม้	สัตว์	สัตว์น้ำ	เมล็ดพืช	ป่าดิบแล้ง	สวนมะพร้าว	ป่าชายเลน	ทะเล/ชายฝั่ง	แหล่งน้ำ
Family Turdidae												
59. นกกระเบิ่งผา	<i>Monticola solitarius</i>	-	X	-	-	-	-	-	X	-	X	-
60. นกกางเขนบ้าน	<i>Copsychus saularis</i>	-	X	-	-	-	-	X	X	X	-	-
61. นกกางเขนดง	<i>Copsychus malabaricus</i>	-	X	-	-	-	-	X	-	-	-	-
Family Muscipidae												
62. นกจับแมลง สีน้ำตาล	<i>Muscicapa dauurica</i>	-	X	-	-	-	-	-	X	X	-	-
Family Monarchidae												
63. นกจับแมลงรูกต้ำ	<i>Hypothymis azurea</i>	-	X	-	-	-	-	X	-	-	-	-
Family Pachycephalidae												
64. นกโพงกางหัวโต	<i>Pachycephala grisola</i>	-	X	-	-	-	-	-	-	X	X	-
Family Laniidae												
65. นกอีเสือสีน้ำตาล	<i>Lanius cristatus</i>	-	X	-	-	-	-	-	X	X	-	-
66. นกอีเสือลายเสือ	<i>Lanius tigrinus</i>	-	X	-	-	-	-	X	-	-	-	-
Family Sturnidae												
67. นกเขียดดำบักซ์ ใต้	<i>Aplonis panayensis</i>	-	-	X	-	-	-	X	X	-	-	-
68. นกเขียดสาริกา	<i>Acridotheres tristis</i>	-	X	X	-	-	X	X	X	X	-	-
69. นกรูหนอง	<i>Gracula religiosa</i>	-	-	X	-	-	-	X	-	-	-	-

ประเภทอาหารและถิ่นที่อยู่อาศัยของนกบริเวณเกาะแดน อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชนิด	ชื่อวิทยาศาสตร์	ประเภทอาหารของนก						ถิ่นที่อยู่อาศัย				
		น้ำหวาน	แมลง	ผลไม้	สัตว์	สัตว์น้ำ	เมล็ดพืช	ป่าดิบแล้ง	สวนมะพร้าว	ป่าชายเลน	ทะเล/ชายฝั่ง	แหล่งน้ำ
Family Nectariniidae												
70. นกกินปลีออกสีน้ำตาล	<i>Anthreptes malacensis</i>	X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	-
71. นกกินปลีออกเหลือง	<i>Nectarinia jugularis</i>	X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	-
72. นกกินปลีแก้มสีทับทิม	<i>Anthreptes singalensis</i>	X	-	-	-	-	-	X	X	-	-	-
Family Dicaeidae												
73. นกลีขมิพหูสวน	<i>Dicaeum cruentatum</i>	-	-	X	-	-	-	X	X	X	-	-
Family Estrildidae												
74. นกกระตีดัดตะโพกขาว	<i>Lonchura striata</i>	-	X	-	-	-	-	-	X	X	-	-
รวม		3	37	13	13	18	4	43	41	42	23	19

ภาคผนวก จ

ชนิดสัตว์เลื้อยลูกด้วยนมที่พบบนเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หมายเหตุ : ความชุกชุมแบ่งเป็น

- หายาก (rare)

- ชุกชุม (common)

- ไม่ชุกชุม (uncommon)

ที่มา : การสำรวจโดย วท. ปี 2538-2539

ชนิดสัตว์เลื้อยลูกด้วยนมที่พบบนเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ชนิด	ชื่อวิทยาศาสตร์	ที่มาของข้อมูล		ความชุกชุม	แหล่งที่อยู่อาศัย
		สำรวจพบ	สอบถาม		
Order Scandentia					
Family Tupaiidae					
1. กระแตไต่	<i>Tupaia glis</i>	+	-	ไม่ชุกชุม	ป่าดิบแล้ง
Order Chiroptera					
Family Pteropodidae					
2. ค้างคาวแม่ไก่เกาะ	<i>Pteropus hypomelanus</i>	+	-	ชุกชุม	ป่าดิบแล้ง
3. ค้างคาวขอบหูขาวเล็ก	<i>Cynopterus brachyotis</i>	+	-	ไม่ชุกชุม	ป่าดิบแล้ง
Family Emballonuridae					
4. ค้างคาวปีกถุงต่อมคาง	<i>Taphozous longimanus</i>	+	-	ชุกชุม	สวนมะพร้าว/ป่าชายเลน
Family Megadermatidae					
5. ค้างคาวแวมไพร์ปลิงเล็ก	<i>Megaderma spasma</i>	+	-	ไม่ชุกชุม	สวนมะพร้าว/ป่าชายเลน
Family Hipposideridae					
6. ค้างคาวหน้ายักษ์ทศกรรณ	<i>Hipposideros armiger</i>	+	-	ไม่ชุกชุม	สวนมะพร้าว/ป่าชายเลน

ชนิดสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่พบบนเกาะแตง อำเภอกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชนิด	ชื่อวิทยาศาสตร์	ที่มาของข้อมูล		ความชุกชุม	แหล่งที่อยู่อาศัย
		สำรวจพบ	สอบถาม		
Order Rodentia					
Family Sciuridae					
7. กระรอกปลายหางดำ	<i>Callosciurus caniceps</i>	+	-	ชุกชุม	ป่าดิบแล้ง/ ป่าชายเลน
Family Muridae					
8. หนูท้องขาว	<i>Rattus rattus</i>	+	-	ไม่ชุกชุม	ป่าดิบแล้ง/ สวนมะพร้าว
9. หนูจิ้ง	<i>Rattus exulans</i>	+	-	ไม่ชุกชุม	สวนมะพร้าว
10. หนูหวาย	<i>Leopoldamys sabanus</i>	-	+	หายาก	ป่าดิบแล้ง

ภาคผนวก จ

ชนิดสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกที่พบบนเกาะแดน อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หมายเหตุ : ความชุกชุมแบ่งเป็น
- หายาก (rare) - ชุกชุม (common) - ไม่ชุกชุม (uncommon)
= สำรวจปี พ.ศ. 2540

ชนิดสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกที่พบบนเกาะแดน อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ชนิด	ชื่อวิทยาศาสตร์	ที่มาของข้อมูล		ความชุกชุม
		สำรวจพบ	สอบถาม	
Order Anura (Salientia)				
Family <i>Bufonidae</i>				
1. คางคกบ้าน	<i>Bufo melanostictus</i>	-	+	ไม่ชุกชุม
Family <i>Microhylidae</i>				
2. อึ่งหลังขีด #	<i>Micryletta inornata</i>	+	-	ไม่ชุกชุม
Family <i>Ranidae</i>				
3. เขียดจิก	<i>Rana erythraea</i>	-	+	ไม่ชุกชุม
4. เขียดอีโม้, กบหนอง	<i>Rana limnocharis</i>	+		ชุกชุม
5. กบนา	<i>Rana rugulosa</i>	-	+	หายาก
Family <i>Rhacophoridae</i>				
6. เขียดตะปาด, ปาดบ้าน	<i>Polypedates leucomystax</i>	+		ชุกชุม
Order Gymnophiona (Apoda)				
Family <i>Ichthyophiidae</i>				
7. เขียดงู	<i>Ichthyophis kohtaoensis</i>	-	+	ไม่ชุกชุม

ภาคผนวก ข

ชนิดสัตว์เลื้อยคลานที่พบบริเวณเกาะแตน

อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หมายเหตุ : ความชุกชุมแบ่งเป็น

- หายาก (rare)

- ชุกชุม (common)

- ไม่ชุกชุม (uncommon)

= สำรวจปี พ.ศ. 2540

ชนิดสัตว์เลื้อยคลานที่พบบริเวณเกาะแตน อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ชนิด	ชื่อวิทยาศาสตร์	ที่มาของข้อมูล		ความชุกชุม
		สำรวจพบ	สอบถาม	
Order Chelonia				
Family Bataguridae				
1. เต่านา	Malayemys subtrijuga	-	+	หายาก
Order Squamata				
Family Gekkonidae				
2. จิ้งจกหางหนาม	Hemidactylus frenatus	+	-	ชุกชุม
3. จิ้งจกหางแบน	Cosymbotus platyurus	+	-	ชุกชุม
4. จิ้งจกหางเรียบ	Hemidactylus. gamotii	+	-	ชุกชุม
5. จิ้งจกหินสีจาง	Gehyra mutilata	+	-	ไม่ชุกชุม
6. ตุ๊กแกบ้าน	Gekko gecko	+	-	ไม่ชุกชุม
Family Agamidae				
7. กิ้งก่าบินปีกส้ม	Draco maculatus	+	-	ไม่ชุกชุม
8. กิ้งก่าแก้ว	Calotes emma	+	-	ชุกชุม
9. กิ้งก่าหัวแดง	Calotes versicolor	+	-	ชุกชุม
Family Scincidae				
10. จิ้งเหลนต้นไม้	Dasia olivacea	+	-	ไม่ชุกชุม
11. จิ้งเหลนหลากลาย	Mabuya macularia	+	-	ชุกชุม
12. จิ้งเหลนบ้าน	Mabuya mutifasciata	+	-	ชุกชุม
13. จิ้งเหลนเรียวยาวท้องเหลือง #	Riopa bowringi	+		ไม่ชุกชุม

ชนิดสัตว์เลื้อยคลานที่พบบริเวณเกาะแตน อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชนิด	ชื่อวิทยาศาสตร์	ที่มาของข้อมูล		ความ
		สำรวจพบ	สอบถาม	ชุกชุม
Family Varanidae				
14. ตะกวด, แล่น	Varanus nebulosus	+	-	ไม่ชุกชุม
15. เขียด	Varanus salvator	+	-	ชุกชุม
Family Pythonidae				
16. งูเหลือม	Python reticulatus	+	-	ชุกชุม
Family Elapidae				
17. งูจงอาง	Ophiophagus hannah		+	หายาก
Family Colubridae				
18. งูส่ายรังลายขีด	Enhydris enhydris	-	+	หายาก
19. งูเขียวดอกหมาก	Chrysopelea ornata	+	-	ชุกชุม
20. งูเขียวหัวจิ้งจก	Ahaetulla prasina	+	-	ชุกชุม

ภาคผนวก ช

ชนิดหอยบกที่พบบนเกาะแดน อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา : การสำรวจโดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ปี 2540

ชนิดหอยบกที่พบบนเกาะแดน อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น (ไทย)
Subclass Pulmonata	
Family Ariophantidae	
1. <i>Hemiplecta weinkeuffiana</i>	หอยเตี๋ยเล็ก
2. <i>Macrochlamys hepbagya</i>	หอยขีดเปลือก
Family Plectopylidae	
3. <i>Aegista (Plectotropis) emensa</i>	หอยเวียนปากเรียบ
Family Subulinidae	
4. <i>Lamellaxis gracilis</i>	หอยเจดีย์จั่ว
Family Helicarionidae	
5. <i>Koliella siamensis</i>	หอยปากเขี้ยว
Family Camaenidae	
6. <i>Amphidromus glaucolarynx</i>	หอยบกลาย
7. <i>Amphidromus atricallosus</i>	หอยนกขมิ้น
Family Achatinidae	
8. <i>Achatina fulica</i>	หอยทากยักษ์
Subclass PROSOBRANCHIA	
Family Cyclophoridae	
9. <i>Cyclophorus siamensis</i>	หอยชม.
10. <i>Rhiostoma smithi</i>	หอยปากถ่าง

ภาคผนวก ก

ชนิดผีเสื้อกลางวันที่พบบนเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หมายเหตุ : * = ชนิดที่เห็น ไม่ได้จับ

ชนิดผีเสื้อกลางวันที่พบบนเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น (ไทย)
Family Papilionidae	
1. <i>Troides aeacus</i> *	ผีเสื้อทองทองธรรมดา
2. <i>Pachliopta aristolochiae</i> *	ผีเสื้อหางตุ้มจุดชมพู
3. <i>Papilio demoleus</i>	ผีเสื้อหนอนมะนาว
4. <i>Papilio polytes</i>	ผีเสื้อหางติ่งธรรมดา
5. <i>Papilio memnon</i>	ผีเสื้อหางติ่งนางละเวง
6. <i>Graphium agamemnon</i>	ผีเสื้อหนอนจำปีธรรมดา
Family Pieridae	
7. <i>Delias hyparete</i>	ผีเสื้อหนอนกาฝากธรรมดา
8. <i>Leptosia nina</i>	ผีเสื้อขาวแคระ
9. <i>Cepora nerissa</i>	ผีเสื้อเหลืองสยามลายขีด
10. <i>Cepora nandina</i> *	ผีเสื้อเหลืองสยามขอบดำ
11. <i>Appias albina</i>	ผีเสื้อหนอนใบกุ่มธรรมดา
12. <i>Pareronia anais</i>	ผีเสื้อฟ้าเมี่ยงธรรมดา
13. <i>Catopsilia pyranthe</i>	ผีเสื้อหนอนคูณลายกระ
14. <i>Catopsilia pomana</i>	ผีเสื้อหนอนคูณธรรมดา
15. <i>Eurema hecabe</i>	ผีเสื้อแฉกธรรมดา
16. <i>Eurema blanda</i>	ผีเสื้อแฉกสามจุด
Family Nymphalidae – Danainae	
17. <i>Danaus chrysippus</i>	ผีเสื้อหนอนใบรักธรรมดา
18. <i>Danaus affinis</i>	ผีเสื้อหนอนใบรักลายยู
19. <i>Parantica aglea</i>	ผีเสื้อหนอนใบรักขีดขาว

ชนิดผีเสื้อกลางวันที่พบบนเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น (ไทย)
20. <i>Ideopsis similis</i>	ผีเสื้อหนอนใบรักฟ้า
21. <i>Euploea core</i>	ผีเสื้อจระกานอนยี่โก
22. <i>Euploea tulliolus</i>	ผีเสื้อจระกาศระ
Family Nymphalidae – Satyrinae	
23. <i>Elymnias hypermnestra</i>	ผีเสื้อหนอนมะพร้าวธรรมดา
24. <i>Elymnias nesaea</i>	ผีเสื้อหนอนมะพร้าวลายเสือ
25. <i>Mycalesis mineus</i>	ผีเสื้อตาลพุ่มสีจุดเรียง
26. <i>Orsotriaena medus</i>	ผีเสื้อนิโกร
27. <i>Ypthima baldus</i>	ผีเสื้อสีตาลจุดดำห้า
Family Nymphalidae–Amathusiinae	
28. <i>Amathusia phidippus</i>	ผีเสื้อหนอนมะพร้าวขนปุย
Family Nymphalidae-Nymphalinae	
29. <i>Ariadne merione</i>	ผีเสื้อหนอนละหุ่งธรรมดา
30. <i>Cupha erymanthis</i> *	ผีเสื้อลายขี้เมี่ยง
31. <i>Phalanta phalantha</i>	ผีเสื้อเสือดาวใหญ่
32. <i>Cirrochroa tyche</i>	ผีเสื้อสีอิฐธรรมดา
33. <i>Cethosia cyane</i>	ผีเสื้อกระทกรธรรมดา
34. <i>Junonia atlites</i>	ผีเสื้อแพนซีเทา
35. <i>Junonia almana</i> *	ผีเสื้อแพนซีมยุรา
36. <i>Junonia lemonias</i>	ผีเสื้อแพนซีสีตาล
37. <i>Junonia orithya</i>	ผีเสื้อแพนซีฟ้า
38. <i>Doleschallia bisaltide</i>	ผีเสื้อใบไม้เล็ก
39. <i>Cyrestis cocles</i>	ผีเสื้อแผนที่ลายหินอ่อน
40. <i>Neptis hylas</i>	ผีเสื้อกลาสีธรรมชาติ
41. <i>Phaedyma columella</i>	ผีเสื้อกลาสีแถบสั้น
42. <i>Pantoporia hordonia</i>	ผีเสื้อกลาสีแดง
43. <i>Athyma parius</i>	ผีเสื้อจากระบองหักสาม

ชนิดผีเสื้อกลางวันที่พบบนเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น (ไทย)
44. <i>Athyma nefte</i>	ผีเสื้อจำเมียสีส้ม
45. <i>Moduza procris</i> *	ผีเสื้อแถบขาว
46. <i>Lebadea martha</i>	ผีเสื้อสพายขาวปีกโค้ง
47. <i>Tanaecia jului</i>	ผีเสื้อไวสเคาท်ขอบฟ้า
48. <i>Euthalia aconthea</i>	ผีเสื้อบารอนหนอนมะม่วง
49. <i>Polyura athamas</i> *	ผีเสื้อเหลืองหนามธรรมดา
Family Lycaenidae – Riodininae	
50. <i>Abisara echerius</i>	ผีเสื้อปีกกิ่งหุบลายหัก
Family Lycaenidae – Milletinae	
51. <i>Miletus chinensis</i>	ผีเสื้อหนอนกินเฟลี่ยธรรมดา
Family Lycaenidae – Curetinae	
52. <i>Curetis bulis</i>	ผีเสื้อสีหมากสุกปีกหัก
53. <i>Curetis saronis</i> *	ผีเสื้อสีหมากสุกธรรมดา
Family Lycaenidae – Lycaeninae	
54. <i>Castalius rosimon</i>	ผีเสื้อหนอนพุทราธรรมดา
55. <i>Caleta roxus</i>	ผีเสื้อหนอนพุทราแถบตรง
56. <i>Everes lacturnus</i>	ผีเสื้อกามเทพเหลือบฟ้า
57. <i>Zizula hyrax</i>	ผีเสื้อฟ้าจุดขอบ
58. <i>Chilades lajus</i>	ผีเสื้อฟ้าหิ้งห้อยสีจาง
59. <i>Chilades pandava</i>	ผีเสื้อฟ้าหิ้งห้อยสีคล้ำ
60. <i>Jamides celeno</i> *	ผีเสื้อฟ้าราวสีต่างฤดู
61. <i>Prosotas nora</i>	ผีเสื้อฟ้าขีดหกโนรา
62. <i>Arhopala pseudocentaurus</i>	ผีเสื้อฟ้าไม้ก้อมดเลียง
63. <i>Elos</i> sp.	ผีเสื้อฟ้าไม้ก้อ
64. <i>Loxura atymnus</i>	ผีเสื้อแสงหางยาว
65. <i>Cheritra freia</i>	ผีเสื้อขาวหางรี้ว
66. <i>Tajuria cippus</i>	ผีเสื้อหางคู้หนอนกาฝาก

ชนิดผีเสื้อกลางวันที่พบบนเกาะเตень อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น (ไทย)
67. <i>Rapala pheretima</i>	ผีเสื้อหนอนไม้ผลธรรมดา
Family Hesperidae	
68. <i>Tagiades japetus</i>	ผีเสื้อป้ายขาวธรรมดา
69. <i>Iambrix salsala</i>	ผีเสื้อจำหนอนมะพร้าวธรรมดา
70. <i>Suastus gremius</i> *	ผีเสื้อหนอนมะพร้าวได้จุดธรรมดา
71. <i>Gangara thyrsis</i>	ผีเสื้อหนอนม้วนใบมะพร้าว
72. <i>Erionota thrax</i>	ผีเสื้อหนอนม้วนใบกล้วย
73. <i>Pelopidas</i> sp. *	ผีเสื้อหนอนม้วนใบข้าว

ภาคผนวก ก

ชนิดปะการังที่พบในเกาะแดง อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ชนิดปะการังที่พบในเกาะแดง อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ชื่อวิทยาศาสตร์	Common name	ชื่อภาษาไทย
Family Pocilloporidae		
1. <i>Stylocoeniella armata</i>	Armata coral	ปะการังเกล็ดละเอียด
2. <i>Pocillopora cydaxi</i>	Cauliflower coral	ปะการังดอกกะหล่ำ
3. <i>Pocillopora verrucosa</i>	Cauliflower coral	ปะการังดอกกะหล่ำ
4. <i>Pocillopora damicornis</i>	Cauliflower coral	ปะการังดอกกะหล่ำ
5. <i>Palauastrea ramosa</i>	Ramose coral	ปะการังกิ่งทุ
Family Acroporidae		
6. <i>Montipora danae</i>	Fine spined coral	ปะการังผิวเกล็ดน้ำแข็ง
7. <i>Montipora acquitubercula</i>	Fine spined coral	ปะการังผิวเกล็ดน้ำแข็ง
8. <i>Montipora manasteriata</i>	Fine spined coral	ปะการังผิวเกล็ดน้ำแข็ง
9. <i>Montipora squamosa</i>	Fine spined coral	ปะการังผิวเกล็ดน้ำแข็ง
10. <i>Montipora stellata</i>	Fine spined coral	ปะการังผิวเกล็ดน้ำแข็ง
11. <i>Montipora capricornis</i>	Fine spined coral	ปะการังผิวเกล็ดน้ำแข็ง
12. <i>Montipora crassituberculata</i>	Fine spined coral	ปะการังผิวเกล็ดน้ำแข็ง
13. <i>Montipora hispida</i>	Fine spined coral	ปะการังผิวเกล็ดน้ำแข็ง
14. <i>Montipora confusa</i>	Fine spined coral	ปะการังผิวเกล็ดน้ำแข็ง
15. <i>Montipora caliculata</i>	Fine spined coral	ปะการังผิวเกล็ดน้ำแข็ง
16. <i>Montipora efflorescens</i>	Fine spined coral	ปะการังผิวเกล็ดน้ำแข็ง
17. <i>Acropora ceralis</i>	Corymbose staghorn coral	ปะการังพุ่ม
18. <i>Acropora digitifera</i>	Corymbose staghorn coral	ปะการังเขากวางกิ่งทุ
19. <i>Acropora elseyi</i>	Bottlebrush coral	ปะการังแปรงล้างขวด
20. <i>Acropora formosa</i>	Staghorn coral	ปะการังเขากวาง
21. <i>Acropora grandis</i>	Staghorn coral	ปะการังเขากวาง

ชนิดปะการังที่พบในเกาะแตน อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	Common name	ชื่อภาษาไทย
22. <i>Acropora hyacinthus</i>	Table coral	ปะการังโต๊ะ
23. <i>Acropora latistella</i>	Table coral	ปะการังโต๊ะ
24. <i>Acropora humilis</i>	Corymbose staghorn coral	ปะการังเขากวางกิ่งทุ้ม
25. <i>Acropora millipora</i>	Flaringlip staghorn coral	ปะการังเขากวางเกล็ดซ้อน
26. <i>Acropora florida</i>	Branchlet staghorn coral	ปะการังเขากวางช่อ
27. <i>Acropora nobilis</i>	Staghorn coral	ปะการังเขากวาง
28. <i>Acropora robusta</i>	Thickbranched staghorn coral	ปะการังเขากวางกิ่งทุ้ม
29. <i>Acropora austra</i>	Staghorn coral	ปะการังเขากวาง
30. <i>Acropora subulata</i>	Table coral	ปะการังโต๊ะ
31. <i>Acropora cytherea</i>	Table coral	ปะการังโต๊ะ
32. <i>Acropora granulosa</i>	Table coral	ปะการังโต๊ะ
33. <i>Acropora palifera</i>	Thick staghorn coral	ปะการังเขากวางกิ่งทุ้ม
34. <i>Acropora nasuta</i>	Corymbose staghorn coral	ปะการังพุ่ม
35. <i>Acropora clathrata</i>	Table coral	ปะการังโต๊ะ
36. <i>Acropora secale</i>	Corymbose staghorn coral	ปะการังพุ่ม
37. <i>Acropora gemmifera</i>	Corymbose staghorn coral	ปะการังพุ่ม
38. <i>Acropora divaricata</i>	Table coral	ปะการังโต๊ะ
39. <i>Acropora selago</i>	Flaringlip staghorn coral	ปะการังเขากวางเกล็ดซ้อน
40. <i>Acropora</i> sp.	Staghorn coral	ปะการังเขากวาง
41. <i>Astreopora gracilis</i>	Conical face coral	ปะการังฉีกกรวย
Family Poritidae		
42. <i>Porites lutea</i>	Mountain coral	ปะการังโขด
43. <i>Porites (Synarea) rus</i>	Wrinkle coral	ปะการังผิวขรุขระ
44. <i>Porites latistella</i>	Mountain coral	ปะการังโขด
45. <i>Porites nigrescens</i>	Finger coral	ปะการังนิ้วมือผิวขรุขระ
46. <i>Porites cylindrica</i>	Finger coral	ปะการังนิ้วมือผิวเรียบ
47. <i>Goniopora fruticosa</i>	Anemone coral	ปะการังดอกไม้ทะเล

ชนิดปะการังที่พบในเกาะแตน อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	Common name	ชื่อภาษาไทย
48. <i>Goniopora columna</i>	Anemone coral	ปะการังดอกไม้ทะเล
49. <i>Goniopora lobata</i>	Anemone coral	ปะการังดอกไม้ทะเล
50. <i>Goniopora tenuidens</i>	Anemone coral	ปะการังดอกไม้ทะเล
51. <i>Goniopora dgibountensis</i>	Anemone coral	ปะการังดอกไม้ทะเล
52. <i>Alveopora spongiosa</i>	Anemone coral	ปะการังดอกไม้ทะเล
53. <i>Coscinaraea columna</i>	Pinnules mountain coral	ปะการังใบคล้ายลูกฟูก
Family Agariciidae		
54. <i>Gardineroseris planulata</i>	Gardiner's coral	ปะการังช่องหินอ่อน
55. <i>Coeloseris mayeri</i>	Honeycomb coral	ปะการังรังผึ้ง
56. <i>Pachyseris rugosa</i>	Serpent coral	ปะการังลายลูกฟูก
57. <i>Pachyseris feliosa</i>	Serpent coral	ปะการังลายลูกฟูก
58. <i>Pachyseris speciosa</i>	Serpent coral	ปะการังลายลูกฟูก
59. <i>Pavona explanulata</i>	Flower coral	ปะการังลานดอกไม้
60. <i>Pavona cactus</i>	Flower coral	ปะการังลานดอกไม้
61. <i>Pavona venosa</i>	Flower coral	ปะการังลานดอกไม้
62. <i>Pavona minuta</i>	Flower coral	ปะการังลานดอกไม้
63. <i>Pavona varians</i>	Flower coral	ปะการังลานดอกไม้
Family Fungiidae		
64. <i>Fungia repunda</i>	Mushroom coral	ปะการังเห็ด
65. <i>Fungia fungites</i>	Mushroom coral	ปะการังเห็ด
66. <i>Fungia echinata</i>	Mushroom coral	ปะการังเห็ด
67. <i>Polyphyllia talpina</i>	Boomerang coral	ปะการังบูมเมอแรง
68. <i>Podabacia crustacea</i>	Foliote coral	ปะการังแผ่นตั้ง
Family Pectiniidae		
69. <i>Oxypora lacera</i>	Lattice coral	ปะการังเปลวไฟ
70. <i>Mycedium elephantotus</i>	Lattice coral	ปะการัง ผักกาดหอม
71. <i>Pectinea paeonia</i>	Lattice coral	ปะการังเปลวไฟ
72. <i>Pectinia alciconis</i>	Lattice coral	ปะการังเปลวไฟ

ชนิดปะการังที่พบในเกาะแตน อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	Common name	ชื่อภาษาไทย
Family Mussidae		
73. <i>Lobophyllia diminuta</i>	Lobed cup coral	ปะการังถ้วยสมอง
74. <i>Lobophyllia hemprichii</i>	Lobed cup coral	ปะการังถ้วยสมอง
75. <i>Symphyllia radians</i>	Large brain coral	ปะการังสมอง
76. <i>Acanthastrea hillae</i>	Brain coral	ปะการังสมอง
77. <i>Cynarina lacrymalis</i>	Spiny cup coral	ปะการังถ้วยหนาม
Family Faviidae		
78. <i>Favia marthali</i>	Ring coral	ปะการังวงแหวน
79. <i>Favia speciosa</i>	Ring coral	ปะการังวงแหวน
80. <i>Favia stelligera</i>	Ring coral	ปะการังวงแหวน
81. <i>Favia pallida</i>	Ring coral	ปะการังวงแหวน
82. <i>Favites abdita</i>	Larger star coral	ปะการังช่องเหลี่ยม
83. <i>Favites pentagona</i>	Larger star coral	ปะการังช่องเหลี่ยม
84. <i>Favites flexuosa</i>	Larger star coral	ปะการังช่องเหลี่ยม
85. <i>Platygyra sinensis</i>	Brain coral	ปะการังสมองร่องยาว
86. <i>Platygyra daedalea</i>	Brain coral	ปะการังสมองร่องยาว
87. <i>Platygyra ryukyuensis</i>	Brain coral	ปะการังสมองร่องยาว
88. <i>Goniastrea pectinata</i>	Honeycomb coral	ปะการังรังผึ้ง
89. <i>Goniastrea favulus</i>	Honeycomb coral	ปะการังรังผึ้ง
90. <i>Goniastrea retiformis</i>	Honeycomb coral	ปะการังรังผึ้ง
91. <i>Leptastrea purpurea</i>	Honeycomb coral	ปะการังรังผึ้ง
92. <i>Leptastrea transversa</i>	Honeycomb coral	ปะการังรังผึ้ง
93. <i>Leptoria phrygia</i>	Brain coral	ปะการังรังผึ้ง
94. <i>Diploastrea heliopora</i>	Double star coral	ปะการังสมองร่องเล็ก
95. <i>Cyphastrea serillia</i>	Small star coral	ปะการังดาวเล็ก
96. <i>Cyphastrea microphthalma</i>	Small star coral	ปะการังดาวเล็ก
97. <i>Echinophyllia aspera</i>	Spiny encrusting coral	ปะการังเคลือบหนาม

ชนิดปะการังที่พบในเกาะแตน อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	Common name	ชื่อภาษาไทย
98. <i>Oulophyllia crispa</i>	Brain coral	ปะการังสมอง
99. <i>Echinopora lamellosa</i>	Spiny pored coral	ปะการังช่องหนาม
Family Oculinidae		
100. <i>Galaxea fascicularis</i>	Galaxy coral	ปะการังกาแล็กซี่
101. <i>Galaxea astreata</i>	Galaxy coral	ปะการังกาแล็กซี่
Family Caryophylliidae		
102. <i>Euphyllia ancora</i>	Bean coral	ปะการังหนวดตัว
103. <i>Euphyllia divisa</i>	Bean coral	ปะการังหนวดตัว
104. <i>Plerogyra sinuosa</i>	Rounded bubblegum coral	ปะการังลูกโป่งใหญ่
Family Dendrophylliidae		
105. <i>Turbinaria fronders</i>	Disc coral	ปะการังจาน
106. <i>Turbinaria pellata</i>	Disc coral	ปะการังจาน
107. <i>Tubastrea coccinea</i>	Orang cup coral	ปะการังถ้วยส้ม
108. <i>Tubastrea</i> sp.	Cup coral	ปะการังถ้วย
109. <i>Dendrophyllia micranthus</i>	Tree coral	ปะการังกิ่งเขียว
Family Siderastreidae		
110. <i>Psammocora digitata</i>	Petal like coral	ปะการังลายกลีบดอกไม้
111. <i>Psammocora contigua</i>	Petal like coral	ปะการังลายกลีบดอกไม้
Family Merulinidae		
112. <i>Hydnophra exesa</i>	Jackfruit spine coral	ปะการังหนามขนุน
113. <i>Hydnophra rigida</i>	Jackfruit spine coral	ปะการังกิ่งหนามขนุน
114. <i>Merulina ampliata</i>	Spiny cabbage coral	ปะการังใบร่อนหนาม

ความหลากหลายทางชีวภาพใน

เกาะแตน

จัดพิมพ์เผยแพร่โดย	กลุ่มงานทรัพยากรชีวภาพ กองประสานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม 60/1 ซอยพิบูลวัฒนา 7 ถนนพระรามที่ 6 พญาไท กรุงเทพฯ 10400 โทรศัพท์ 271-3251, 279-5202, 279-8088 279-7180, 279-7186-9 ต่อ 226, 227 โทรสาร 271-3226, 271-3251	
สงวนลิขสิทธิ์	2543, สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย	
การอ้างอิง	สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. 2543. <i>ความหลากหลายทางชีวภาพในเกาะแตน</i> . กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ. 152 หน้า	
คณะผู้ศึกษา	ไชยยุทธ กลิ่นสุคนธ์ ประมุข แก้วเนียม อนุชา เล็กสกุลติลก จารุจินต์ นกิตะภัก วินิจ บัวชุม พรทิพย์ อังคปริชาเศรษฐ	สิทธิรัตน์ เล็กสกุลติลก นิเวศ นาคี สุรจิต แวงโสธรณ์ ปิยะ เฉลิมกลิ่น นงลักษณ์ โรจน์แสง รัฐพล พลภักดี
ISBN	974-7580-48-9	
พิมพ์ครั้งแรก	มิถุนายน 2543	
ที่ปรึกษา	ศักดิ์สิทธิ์ ศรีเดช วณิ สัมพันธ์รักษ์ ชาติรี ช่วยประสิทธิ์	
ตรวจ/แก้ไข	สิริกุล บรรพพงศ์	
ประสานงาน	กัลยาวัฒน์ รัตนะจิตร	
ออกแบบและจัดพิมพ์โดย	บริษัท อินทิเกรตเต็ด โปรโมชัน เทคโนโลยี จำกัด โทรศัพท์ 585-2076, 586-0873, 913-7761-2 โทรสาร 913-7763	

วันพื้นที่ชุ่มน้ำโลก

OEPP WETLAND REPORT SERIES
VOLUME TWO

ความหลากหลายทางชีวภาพใน

๒ ๓ ๑ ๕ ๖ ๗ ๘

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
60/1 ซอยพิบูลวัฒนา 7 ถนนพระราม 6
เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 2797180, 2797186-9, 2714232-8
โทรสาร 2713226